

รายงาน ประจำปี ๒๕๖๖

ANNUAL
REPORT 2023

มูลนิธิโครงการหลวง
ROYAL PROJECT FOUNDATION

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชดำรัสเรื่อง

“ช่วยชาวเขาและโครงการชาวเขา”

ในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๗

ความว่า...

“เรื่องที่จะช่วยชาวเขาและโครงการชาวเขานั้นมีประโยชน์โดยตรงกับชาวเขา เพื่อที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวเขามีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถเพาะปลูกสิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นรายได้กับเขาเอง ที่มีโครงการเช่นนี้

จุดประสงค์อย่างหนึ่งคือ **มนุษยธรรม**

อยากที่จะให้ผู้อยู่ในที่ทุรกันดารสามารถที่จะมีความรู้และพุงตัวให้มีความเจริญได้อีกอย่างหนึ่งก็เป็นเรื่องช่วยในทางที่ทุกคนเห็นว่าควรจะช่วย เพราะเป็นปัญหาใหญ่ก็คือปัญหาเรื่องยาเสพติด ถ้าเราสามารถที่จะช่วยชาวเขาปลูกพืชที่เป็นประโยชน์มาก เขาจะเลิกปลูกยาเสพติด ปลูกฝิ่น ทำให้นโยบายการระงับการปราบการสุบฝิ่นและการค้าฝิ่นได้ผลดี อันนี้เป็นผลอย่างหนึ่ง

ผลอีกอย่างหนึ่งซึ่งสำคัญมากก็คือ ชาวเขาตามที่เราเป็นผู้ทำการเพาะปลูกที่อาจทำให้บ้านเมืองเราไปสู่หายนะได้ โดยที่ถางป่า และปลูกโดยวิธีไม่ถูกต้อง ถ้าพวกเราทุกคนไปช่วยเขาก็เท่ากับช่วยบ้านเมืองให้มีความดี อยู่ดีกินดีและปลอดภัยได้อีกทั้งประเทศ เพราะว่าถ้าเราสามารถทำโครงการนี้ให้สำเร็จให้ชาวเขาอยู่เป็นหลักเป็นแหล่งสามารถที่จะมีการอยู่ดีกินดีพอสมควรและสนับสนุนนโยบายที่จะรักษาป่ารักษาดินให้เป็นประโยชน์ต่อไป ประโยชน์อันนี้จะยั่งยืนมาก”

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้ง ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยพระราชทานนามว่า

“ชนกาธิเบศรดำริ” มีความหมายว่า เป็นศูนย์รวมการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง สืบสาน รักษา และต่อยอด ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่จะสร้างประโยชน์ทั้งแก่ประชาชนบนพื้นที่สูง ประชาชนในพื้นที่โดยรอบและประชาชนโดยรวมของประเทศ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี
เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานโครงการหลวง ๕๔ ภายใต้แนวความคิด

“ไต่ถามจากชุมชนเขา เรื่องเล่าสู่ใจกลางเมือง”

ในวันศุกร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖
ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ

สารบัญ

ROYAL PROJECT FOUNDATION

ข้อมูลมูลนิธิโครงการหลวง	๖
บทสรุปผู้บริหาร	๑๐
ผลการดำเนินงาน ประจำปี ๒๕๖๖	๑๗
๑. ด้านพืชพระราชทาน	๑๘
๑.๑ เอเดลไวส์ และเจนเทียน	๑๙
๑.๒ พืชพระราชทาน “สิริวิถันวารี Botanical Garden”	๒๙
๒. ด้านวิจัยและนวัตกรรม	๔๐
๒.๑ การสนับสนุนทุนวิจัย	๔๑
๒.๒ ผลสำเร็จจากงานวิจัย	๔๒
๒.๓ การขึ้นทะเบียนพันธุ์	๕๐
๒.๔ การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์	๕๓
๓. ด้านพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ	๕๖
๓.๑ อาชีพภาคการเกษตร	๕๗
๓.๒ อาชีพนอกภาคการเกษตร	๖๒
๔. ด้านสังคมและการพัฒนาชุมชน	๗๔
๔.๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน	๗๕
๔.๒ การพัฒนาชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน	๗๗
๕. ด้านสิ่งแวดล้อม	๗๘
๕.๑ โครงการสวมหมวกให้ดอยเพิ่มพื้นที่สีเขียว	๗๙
๕.๒ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	๘๕

๖. ด้านบริหารจัดการตลาดเพื่อสังคม	๘๖
๖.๑ มูลค่าการจำหน่าย	๘๗
๖.๒ การขยายตลาดสินค้าในช่องทางออนไลน์	๘๘
๖.๓ การสนับสนุนผลิตผลและผลิตภัณฑ์	๘๙
๖.๔ การทดสอบตลาดผลิตผลและผลิตภัณฑ์ใหม่	๘๙
๖.๕ กิจกรรมส่งเสริมการตลาด	๙๑
๖.๖ การปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ	๙๔
๖.๗ การผลิตน้ำดื่ม/น้ำแร่โครงการหลวง	๙๖
๗. ด้านขับเคลื่อนสถาบันการเรียนรู้	๑๐๔
๗.๑ การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้	๑๐๗
๗.๒ การพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้	๑๑๔
๘. ด้านบริหารองค์กรและการสนับสนุน	๑๒๘
๘.๑ การอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร	๑๒๙
๘.๒ การบริหารงานครุภัณฑ์ และยานพาหนะ	๑๓๒
๘.๓ การติดตั้งชุดผลิตพลังงานไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์	๑๓๒
๙. ด้านประสานงานหน่วยงานที่สนับสนุนงานโครงการหลวง	๑๓๔
๙.๑ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖	๑๓๕
๙.๒ การสนับสนุนจากหน่วยงานเพิ่มเติม	๑๓๗
๙.๓ การประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่	๑๓๘
๑๐. ด้านเผยแพร่งานโครงการหลวงในประเทศและต่างประเทศ	๑๔๐
๑๐.๑ ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศและต่างประเทศ	๑๔๑
๑๐.๒ การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	๑๔๒
กิจกรรมสำคัญในรอบปี	๑๕๐
รายนามคณะกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง และคณะกรรมการบริหาร มูลนิธิโครงการหลวง	๑๖๙
รายชื่อพื้นที่ดำเนินงานมูลนิธิโครงการหลวง	๑๗๑

ข้อมูลมูลนิธิ โครงการหลวง

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง และพระบรมวงศ์ เสด็จแปรพระราชฐานมายังจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่ภาคเหนือ ทรงทราบปัญหาความยากจน แร้นแค้น สุขอนามัยและการศึกษาที่ต่ำกว่ามาตรฐาน การทำการเกษตรแบบดั้งเดิม และการปลูกฝิ่นของชาวเขาที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและความมั่นคงของประเทศ ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะช่วยเหลือชุมชนชาวเขาเหล่านี้ ด้วยการพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบ “การพัฒนาทางเลือก” จึงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดตั้ง “โครงการพระบรมราชานุเคราะห์ชาวเขา” ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ต่อมาได้ปรับเปลี่ยนเป็น “โครงการหลวง” เพื่อพัฒนาชุมชนชาวเขาโดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อมนุษยธรรมและความมั่นคงของประเทศหรือชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้เปลี่ยนสถานะภาพเป็น “มูลนิธิโครงการหลวง” เพื่อให้เป็นองค์กรนิติบุคคลที่มีกฎหมายรองรับสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องมั่นคง

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระราชทาน เป้าหมายการดำเนินงาน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์สำคัญในการดำเนินงานของโครงการหลวง ประกอบด้วย

- ๑) ช่วยชาวเขาเพื่อมนุษยธรรม
- ๒) ช่วยชาวไทยโดยลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ คือ ป่าไม้และต้นน้ำลำธาร
- ๓) กำจัดการปลูกฝิ่น
- ๔) รักษาดิน และใช้พื้นที่ให้ถูกต้อง คือ ให้ป่าอยู่ส่วนที่เป็นป่า และทำไร่ทำสวนในส่วนที่ควรเพาะปลูก
อย่าให้สองส่วนนี้รุกร้าซึ่งกันและกัน

พร้อมทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานหลักการปฏิบัติ ที่สำคัญยิ่งในการดำเนินงานพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูง ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญเพื่อสร้างความสมดุลของการพัฒนาอย่างครบวงจร ทั้งในมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา และหลักการทรงงาน ๓ ประการ คือ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา โดยมีแนวทางการดำเนินงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาชุมชนชาวเขา (Royal Project Way of Working) ๔ ประการ

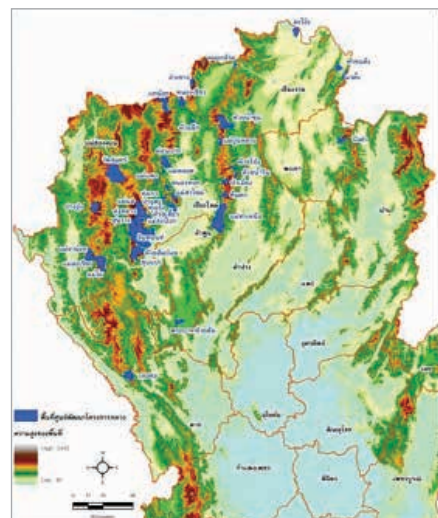

แนวทางการดำเนินงานโครงการหลวง

พ.ศ. ๒๕๖๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอด การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง ให้มีความต่อเนื่อง ยั่งยืน เป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์ อันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติโดยส่วนรวม โดยทรงดำรงตำแหน่งองค์นายกกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิโครงการหลวง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับผิดชอบพัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก เป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแห่งแรกในรัชสมัย และเป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแห่งที่ ๓๙ ของโครงการหลวง

พื้นที่ดำเนินงาน

พื้นที่ดำเนินงานและประชากรที่ได้รับประโยชน์ของมูลนิธิโครงการหลวง ประกอบด้วย ประชากรชาวไทย และชาวไทยภูเขา จำนวน ๑๓ เผ่า ในพื้นที่สถานีวิจัยเกษตรหลวง ๔ แห่ง และ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๕ แห่ง ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ ๗ จังหวัด ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน ลำพูน ลำปาง พะเยา และตาก รวม ๕๑๕ กลุ่มบ้าน ประชากร ๕๘,๘๗๓ คน ครัวเรือน จำนวน ๒๑๗,๓๗๙ คน

แผนปฏิบัติการมูลนิธิโครงการหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

มูลนิธิโครงการหลวง ได้จัดทำแผนปฏิบัติการมูลนิธิโครงการหลวง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ภายใต้แผนกลยุทธ์มูลนิธิโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) เพื่อให้มูลนิธิโครงการหลวงมีทิศทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนต่อเนื่อง เป็นไปตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่พระราชทานโครงการหลวง และพระราโชบายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง รวมถึงความสอดคล้องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี นโยบาย/แผนงานที่เกี่ยวข้อง และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ของสหประชาชาติ (SDGs) สำหรับเป็นแนวทางการดำเนินงานของฝ่ายปฏิบัติงาน มูลนิธิโครงการหลวง จำนวน ๑๒ ฝ่าย และสำนักอำนวยการผู้บริหาร โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

วิสัยทัศน์

โครงการหลวง มุ่งมั่นสืบสานพระราชปณิธานในการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ชุมชนมีความมั่นคงในมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประชาชนอยู่ดีมีสุขเป็นต้นแบบที่ได้รับการยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ

พันธกิจ

- ๑) วิจัยพัฒนานวัตกรรมบนพื้นที่สูงอย่างต่อเนื่องเพื่อประโยชน์ต่อสังคม
- ๒) พัฒนาสู่ศูนย์รวมองค์ความรู้การพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และขยายผลในระดับสากล
- ๓) พัฒนาชุมชนเข้มแข็งที่สมดุลในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) พัฒนาระบบการจัดการผลิตผลและผลิตภัณฑ์บนโซ่อุปทาน เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและผู้บริโภค
- ๕) พัฒนาระบบบริหารจัดการองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

เป้าหมายและตัวชี้วัด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

- ๑) เกิดนวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงและสร้างประโยชน์ต่อชุมชนอย่างน้อย ๑๐ รายการ และสร้างรายได้อย่างน้อย ๕ ล้านบาท
- ๒) มีแนวทางการจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้โครงการหลวง ที่พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้โครงการหลวง ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๗
- ๓) มีแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ๓๙ แผน
- ๔) มีการกระจายรายได้ในชุมชนอย่างทั่วถึง และครัวเรือนสมาชิกโครงการหลวงมีรายได้สูงกว่าเส้นความยากจน ร้อยละ ๘๐
- ๕) ผลิตผลและผลิตภัณฑ์โครงการหลวงมีระบบบริหารจัดการเพื่อสังคม และได้รับการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัยและมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ ๑๐๐

กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑

วิจัย พัฒนานวัตกรรมที่สร้างรายได้
พัฒนาชุมชน รักษาสิ่งแวดล้อม
บนพื้นที่สูง

- มุ่งการวิจัยและพัฒนาสิ่งใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ และรองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน
- ประกอบด้วย ๖ แผนงาน ๑๑ โครงการ

๒

ขับเคลื่อนการจัดตั้งสถาบันการ
เรียนรู้ศูนย์รวมความรู้การพัฒนา
ทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน
ขยายผลในระดับชาติและนานาชาติ

- การวางรากฐานเพื่อจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้ เพื่อเป็นที่ศึกษาเรียนรู้ ความสำเร็จการพัฒนาพื้นที่สูงตามรูปแบบโครงการหลวงโมเดล แก่กลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกร สถาบันศึกษา องค์กรท้องถิ่น และบุคคลทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ ภายในปี ๒๕๖๗
- ประกอบด้วย ๒ แผนงาน ๔ โครงการ

๓

พัฒนาชุมชนอยู่ดีมีสุข
รักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม
ตามแนวทางโครงการหลวง

- มุ่งพัฒนาชุมชนโครงการหลวงเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ โดยดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของการพัฒนาบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
- ประกอบด้วย ๔ แผนงาน ๙ โครงการ

๔

เสริมสร้างอาชีพและการกระจาย
รายได้ระดับครัวเรือนที่เป็นมิตรต่อ
สิ่งแวดล้อม และต่อยอดภูมิปัญญา
ท้องถิ่น

- มุ่งพัฒนาชุมชนโครงการหลวงให้ประกอบอาชีพบนฐานความรู้ที่เหมาะสมต่อสภาพภูมิสังคมบนพื้นที่สูง มีกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีรายได้พอเพียง และมีความยั่งยืน
- ประกอบด้วย ๒ แผนงาน ๘ โครงการ

๕

พัฒนาระบบการจัดการผลิตผล/
ผลิตภัณฑ์ที่ตอบสนองความต้องการ
ของตลาด

- มุ่งเสริมสร้างให้มูลนิธิโครงการหลวงมีช่องทางที่ดีในการจำหน่ายผลผลิตจากการส่งเสริมเกษตรกร ทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่ดี โดยยกระดับคุณภาพ/มาตรฐานสินค้าภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร และผู้บริโภคได้รับผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและคุ้มค่า
- ประกอบด้วย ๓ แผนงาน ๙ โครงการ

๖

พัฒนาระบบบริหารงาน
การเงินงบประมาณ และบุคลากร
ที่มีธรรมาภิบาล ให้เชื่อมประสาน
การปฏิบัติงานได้ทุกส่วนงานตามวิถี
และวัฒนธรรมของโครงการหลวง

- มุ่งเป็นองค์กรตามหลักธรรมาภิบาล มีระบบบริหารงานที่ดี มีระบบปฏิบัติงานที่ทันสมัย บุคลากรเป็นมืออาชีพมีจิตสาธารณะ/จิตอาสา และมีความมั่นคงด้านการเงินที่โปร่งใส/ตรวจสอบได้ เพื่อสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความมั่นคงในระยะยาว
- ประกอบด้วย ๓ แผนงาน ๑๘ โครงการ

บทสรุปผู้บริหาร

การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ของมูลนิธิโครงการหลวง สนองพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวงตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบนพื้นที่สูง แก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอย ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและความมั่นคงของประเทศ เป็นต้นแบบในการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน สืบสานพระราชปณิธานในการ “ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก” โดยสรุปผลการดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๖ มูลนิธิโครงการหลวง ดังนี้

ROYAL
PROJECT
FOUNDATION

♦ ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวโลก

๑. ด้านพืชพระราชทาน

มูลนิธิโครงการหลวงได้รับพืชพระราชทานในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี จำนวน ๒ ชนิด คือ เอเดลไวส์ และเจนเทียน จึงดำเนินการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและพัฒนาสูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตในสภาพปลอดเชื้อ เพื่อเก็บรักษาพันธุ์และขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น จากนั้นได้นำเอเดลไวส์ไปปลูกทดสอบในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๖ แห่ง รวมทั้งทดสอบปลูกเลี้ยงในตู้ควบคุมการเจริญเติบโต (growth chamber) ภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ซึ่งอยู่ระหว่างติดตามการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง และได้ศึกษาการพัฒนาพันธุ์เอเดลไวส์ที่เหมาะสมกับประเทศไทย มีรูปทรงดอกสวยงาม ออกดอกสม่ำเสมอ นอกจากนี้ได้นำสารสกัดจากเอเดลไวส์พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เวชสำอางต้นแบบ อาทิ ผลิตภัณฑ์บำรุงเส้นผม บำรุงผิวหน้า และบำรุงผิวกาย สำหรับเจนเทียน ด้วยแม่พันธุ์ค่อนข้างอ่อนแอ พบปัญหาการพัฒนาของระบบราก ส่งผลให้ต้นกล้าค่อย ๆ หยดการเจริญเติบโต ส่งผลให้ต้นเจนเทียนยังคงอยู่ในระดับของการเก็บรักษาพันธุ์ไม่ให้อายุในท้องปฏิบัติการ และพัฒนาเทคนิคในการปลูกและอนุบาลต้นกล้าต่อไป

นอกจากนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มูลนิธิโครงการหลวงได้รับพระราชทานพรรณพืชและอุปกรณ์การเกษตรจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา จำนวนทั้งหมด ๑๘ ชนิด ๔๔ พันธุ์ จึงดำเนินการปลูกทดสอบ และขยายพันธุ์ในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๗ แห่ง โดยจัดแบ่งพืชที่ได้รับพระราชทานออกเป็น ๔ กลุ่ม ประกอบด้วย (๑) กลุ่มขยายการผลิตเพื่อนำออกสู่งานส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๓ ชนิด ได้แก่ บาร์บสวิสชาร์ต และราสพ์เบอร์รี่ (๒) กลุ่มคัดเลือกพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ จำนวน ๔ ชนิด ได้แก่ มะเขือเทศ ถั่วแขก แรดิช และแก้วมังกรสีเหลือง (๓) กลุ่มที่ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นไม้กระถาง หรือประดับตกแต่งสถานที่ จำนวน ๖ ชนิด ได้แก่ มินต์ ลาเวนเดอร์ ทายม์ เบซิล อิตาเลียนพาสสลีย์ และสตอร์วเบอร์รี่ป่า และ (๔) เก็บรวบรวมพันธุ์พืช ทั้ง ๑๘ ชนิด โดยปลูกทดสอบในพื้นที่และเพาะเลี้ยงในอาหารสังเคราะห์ในห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพ ปัจจุบันมูลนิธิโครงการหลวงได้นำพรรณพืชพระราชทานส่วนหนึ่งมาเก็บรวบรวมไว้ในโรงเรียน “สิริวัณณวรี Botanical Garden” ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ของสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ทั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งรวบรวม และจัดแสดงพันธุ์พืชเขตหนาวต่างถิ่นเพื่อการเรียนรู้แก่นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร และประชาชนที่สนใจได้เข้าไปเยี่ยมชม

๒. ด้านวิจัยและนวัตกรรม

มูลนิธิโครงการหลวงสนับสนุนทุนวิจัย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๔๑ โครงการ งบประมาณ ๑๔,๔๘๕,๖๖๐ บาท โดยสนับสนุนทุนวิจัยให้นักวิจัยของมูลนิธิฯ ๒๕ โครงการ และนักวิจัยจากหน่วยงานภายนอก ๑๖ โครงการ ซึ่งมีโครงการวิจัยที่ดำเนินการเสร็จสิ้น จำนวน ๑๙ โครงการ เกิดผลสำเร็จ คือ **พันธุ์พืช** ๑ ชนิด คือ เมล็ดผักทองญี่ปุ่น ๑ สายพันธุ์ **องค์ความรู้**ด้านการเพาะปลูกพืชและจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ๕ เรื่อง **เครื่องมือ** ๓ รายการ คือ เครื่องทันใบชาแบบหยาบและแบบละเอียด เครื่องขึ้นรูปข้าวเกรียบ และเครื่องนึ่งข้าวเกรียบแบบอัตโนมัติ **ผลิตภัณฑ์ใหม่** ๘ รายการ ได้แก่ เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากผักเคล เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพปีทูทผสมเสาวรส เครื่องดื่มใบชาสด นมโฮมพ์พร้อมดื่ม วิแกนชีสโฮมพ์ วัตถุดิบผสมอาหาร “ผงโกลิโอเปปไทด์ผสมสารสกัด CBD จากโฮมพ์” เยลลี่เคฟกูสเบอร์รี่เสริมสารสกัดโพลีฟีนอลจากผักเคล และครีมชีสจากถั่วเหลืองผิวดำกึ่งสำเร็จรูป **คู่มือด้านสังคม** ๒ เรื่อง ได้แก่ คู่มือเกณฑ์ตัวชี้วัดมาตรฐานความยั่งยืน SDGs บนพื้นที่สูง และคู่มือทักษะผู้นำการเปลี่ยนแปลง **ด้านสิ่งแวดล้อม** ๓ องค์ความรู้/คู่มือ ได้แก่ องค์ความรู้การปลูกป่าและวนเกษตรบนพื้นที่สูง องค์ความรู้การใช้ประโยชน์ที่ดิน คู่มือและเทคโนโลยีการแปรรูปไม้ยาง และได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบจากไม้ยางไม่น้อยกว่า ๕ รูปแบบ

ผลสำเร็จจากงานวิจัยปีที่ผ่านมา ได้เตรียมการขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช รวม ๔ ชนิด ๑๑ พันธุ์ ได้แก่ กุหลาบ ๘ พันธุ์ แบ่งเป็น กุหลาบตัดดอก ๓ พันธุ์ กุหลาบกระถาง ๕ พันธุ์ เบญจมาศ ๑ พันธุ์ แคลล่า ลิลลี่ ๑ พันธุ์ และสาลี ๑ พันธุ์ และได้ขับเคลื่อนสู่การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยนำพันธุ์พืชใหม่สู่การส่งเสริม ๑๕ ชนิด ขยายผลเครื่องมือต้นแบบและชีวภัณฑ์ ๖ รายการ รวมทั้งนำผลิตผลและผลิตภัณฑ์ใหม่จากการวิจัยสู่การตลาด ๕ รายการ สามารถสร้างมูลค่าได้มากกว่า ๗.๔๗ ล้านบาท

๓. ด้านพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ

การส่งเสริมอาชีพภาคการเกษตร มุลินีโรโครงการหลวง ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง รวม ๑๑,๗๘๑ ราย ปลูกพืชชนิดต่าง ๆ จากฐานความรู้ที่เหมาะสมภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย และเลี้ยงสัตว์ชนิดต่าง ๆ รวม ๓๗๖ ชนิด มีพื้นที่ปลูกพืชรวม ๓๖,๖๖๑.๘๘ ไร่ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เกษตรกรมีรายได้จากการส่งผลิตผลจำหน่ายผ่านช่องทางตลาดโครงการหลวง มูลค่า ๘๑๒.๓ ล้านบาท และเกษตรกรจำหน่ายเอง ๓๓๐.๓๐ ล้านบาท โดยได้พัฒนาคุณภาพผลิตผลด้วยการสนับสนุนและดำเนินการขอรับการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย ได้แก่ มาตรฐานการเพาะปลูกที่ดี (GAP) ๑๐,๖๒๘ ราย พื้นที่ ๓๖,๓๔๐ ไร่ มาตรฐาน GLOBAL G.A.P. /McDonald G.A.P. ๑๔๖ ราย พื้นที่ ๒๑๗ ไร่ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร) ๗๒๐ ราย พื้นที่ ๑,๙๖๖ ไร่ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (IFOAM) ๘๓๕ ราย พื้นที่ ๒,๓๓๕ ไร่ มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ๗ มาตรฐาน ๒๑ ราย ในพื้นที่ ๑๑ ฟาร์ม รวมทั้งได้พัฒนาสื่อสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้การผลิตพืชภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย พัฒนาระบบตรวจสอบประเมินแปลงปลูกพืช นำตัวอย่างดิน น้ำ และผลิตผล ตรวจวิเคราะห์ รวม ๑,๙๔๐ ตัวอย่าง ส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และสารทดแทนสารเคมี รวม ๔๙๒,๔๗๖ หน่วย โดยชีวภัณฑ์โครงการหลวง **พิโรตัง หมัดผัก** ได้รับใบอนุญาตทะเบียนนวัตกรรมรายการเกษตร จากกรมวิชาการเกษตร เลขทะเบียน ๓๑๘-๒๕๖๖ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ และอยู่ระหว่างการขึ้นทะเบียน ๔ รายการ

การส่งเสริมอาชีพนอกภาคการเกษตร ดำเนินการส่งเสริมงานหัตถกรรมตามพระราชเสาวนีย์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง โดยมีกิจกรรมสำคัญ ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) การวิจัยนวัตกรรม และพัฒนาเครือข่ายวิชาการ จำนวน ๓ โครงการ ได้แก่ การสำรวจไม้ท้องถิ่นในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ เพื่อพัฒนาการย้อมเส้นใยสีธรรมชาติภายใต้โครงการป่าให้สี นำร่องการผลิตผ้าทอระดับชุมชนที่มีการผสมเส้นใยเซมพ์กับเส้นใยธรรมชาติ ๕ ชนิด และขยายผลงานวิจัยเครื่องมือที่ออกแบบอัตโนมัติให้แก่กลุ่มสตรีรวม ๑๐ ราย (๒) การพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานภูมิปัญญา ยกระดับฝีมือและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ภายใต้โครงการนักร้องแบบ (Designer) จากตอยู่ดาว พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่โดยกลุ่มแม่บ้าน พัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากการประกวด ๓ แบบ ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้สูงอายุ (๓) การเสริมสร้างเศรษฐกิจครัวเรือนฐานศิลปาชีพ สมาชิกมีรายได้จากการจำหน่ายชิ้นงานหัตถกรรม ๗.๒ ล้านบาท (๔) การอนุรักษ์สืบสาน ภูมิปัญญา และเสริมสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยการรวบรวมลวดลายผ้าชาติพันธุ์ ชนเผ่ากะเหรี่ยงและม้ง และสืบสานสู่ความยั่งยืนของหัตถกรรมชนเผ่าจากปราชญ์ผู้รู้สู่กลุ่มเยาวชน จำนวน ๓ หลักสูตร และดำเนินการส่งเสริมงานแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยพัฒนากระบวนการแปรรูปกลับเป็นปลั๊กแก๊งแห้งในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเสาวรสในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ และพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปชนิดต่าง ๆ อาทิ แยมพุดาโวคาโด น้ำหอมกุหลาบ กระจ่างมดอง กล้วยฉาบ น้ำสมุนไพรพร้อมดื่ม ฯลฯ สร้างรายได้จากการแปรรูปในพื้นที่มูลค่า ๖๐.๓๖ ล้านบาท

๔. ด้านสังคมและการพัฒนาชุมชน

ดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม การศึกษา และสาธารณสุข พัฒนาชุมชนโครงการหลวง ให้เป็นชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืนในทุกมิติ ให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดี ของการพัฒนาทางเลือกทุกมิติบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน โดยมีกิจกรรมที่สำคัญคือ (๑) การเสริมสร้างการรวมกลุ่มพึ่งพาตนเองของสหกรณ์ ๔๕ กลุ่ม สมาชิก ๙,๔๗๔ คน กลุ่มออมทรัพย์ ๕๕ กลุ่ม สมาชิก ๓,๙๗๒ คน และวิสาหกิจชุมชน ๙๓ กลุ่ม สมาชิก ๑,๙๙๓ คน (๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ความรู้แก่เยาวชนให้ห่างไกลจากยาเสพติด ภายใต้โครงการวักซินวัยรุ่น มีเยาวชนเข้าร่วมโครงการ ๒๘ คน จากศูนย์ฯ/สถานีฯ ๗ แห่ง (๓) ส่งเสริมด้านสาธารณสุขให้แก่ชุมชนชาวเขา โดยประสานงานให้บริการหน่วยแพทย์อาสา ๗ ครั้ง มีผู้รับบริการ ๑,๖๙๓ คน พัฒนา อสม. น้อยประจำชุมชน ๑๘ คน จากศูนย์ฯ/สถานีฯ ๕ แห่ง (๔) พัฒนาและสนับสนุนทุนการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชน ๑๘ คน (๕) พัฒนาชุมชนเข้าสู่มาตรฐานชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ใน ๕ มิติ ๒๘ ตัวชี้วัด โดยมีชุมชนผ่านเกณฑ์การตรวจประเมิน ในระดับดีเยี่ยม ๓ ชุมชน และระดับดีมาก ๒ ชุมชน และดำเนินกิจกรรมการพัฒนาเพื่อเตรียมรับการตรวจประเมินในพื้นที่ใหม่ ๘ ชุมชน

๕. ด้านสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิโครงการหลวงได้นำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ป่ากินได้ ป่าฟืน ป่าใช้สอยหรือสร้างบ้าน และประโยชน์ที่ ๔ คือ ป่าเพื่อการอนุรักษ์ มาดำเนินงานโครงการป่าชาวบ้าน และพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการปลูกพืชแบบผสมผสานในระบบวนเกษตร ภายใต้**โครงการสวมหมวกให้ตอย** โดยดำเนินโครงการร่วมกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเกษตรกรจากศูนย์ฯ/สถานีฯ ๔ แห่ง เข้าร่วมโครงการ ๑๕๗ ราย พื้นที่ปลูก ๘๑๒ ไร่ และดำเนินโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ เพิ่ม โดยมีเกษตรกรจากศูนย์ฯ/สถานีฯ ๗ แห่ง เข้าร่วมโครงการ ๑๕๐ ราย พื้นที่ปลูก ๘๒๙ ไร่ และต่อยอดกิจกรรมโดยจัดตั้งกลุ่มเยาวชนเพาะกล้าและกลุ่มเกษตรกรแปรรูปกล้วยและจักสานไม้ไผ่ รวม ๔ กลุ่ม รวมทั้งคัดเลือกพื้นที่นำร่องดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-ver) ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำรินและห้วยน้ำขุ่น โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ๔ ราย นอกจากนี้ได้ดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ และชุมชน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินการอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยการปลูกหญ้าแฝก ๗,๙๗๓,๐๐๐ ต้น พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก (บ่อพวง) ๖๓ บ่อ ปลูกป่าชาวบ้าน ๑,๘๒๕ ไร่ ปลูกต้นไม้พื้นฟูพื้นที่ป่า ๖๕,๕๘๐ ต้น สร้างฝายชะลอน้ำ ๘๓๐ ฝาย ทำแนวป้องกันไฟป่า ๑,๑๘๔ กิโลเมตร รวมทั้งลดการใช้สารเคมีและเฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ศูนย์ฯ/สถานีฯ ๓๙ แห่ง

๖. ด้านบริหารจัดการตลาดเพื่อสังคม

มูลนิธิโครงการหลวงดำเนินการบริหารจัดการด้านการตลาดเพื่อให้เกษตรกรมีช่องทางที่ดีในการจำหน่ายผลิตผล โดยนำผลิตผลบางส่วนแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดการสูญเสีย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีมูลค่าจำหน่ายรวม ๑,๑๙๘.๐๓ ล้านบาท ซึ่งเป็นมูลค่าจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์โครงการหลวงร้อยละ ๙๑ และผลิตภัณฑ์จากโครงการพระราชดำริต่าง ๆ ร้อยละ ๙ โดยมีร้านมูลนิธิโครงการหลวง เป็นช่องทางการจำหน่ายที่สำคัญและมีมูลค่าสูงที่สุด และมูลนิธิโครงการหลวงได้เพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางออนไลน์ ซึ่งเป็นช่องทางใหม่ผ่าน Shopee, Line OA และ Lazada นอกจากนี้ได้บริจาคและสนับสนุนผลผลิตให้กับองค์กรภายนอก มูลค่า ๑๐.๒๖ ล้านบาท

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ และนำผลิตภัณฑ์จากงานวิจัยทดสอบตลาด อาทิ เมล่อนสีทอง ข้าวโพดหวานพิเศษ ชาสกัดเย็นพร้อมดื่ม กระเป๋าผ้าใยกล้วย ชิวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช “พีโรด้วงหมัดผัก” เยลลี่เสาวรส ศูนย์ฯ เลอตอ น้ำแร่โครงการหลวง ฯลฯ และจัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาดผ่านงานโครงการหลวง ซึ่งเป็นงานประจำปี ที่จัดขึ้นปีละ ๒ ครั้งที่กรุงเทพฯ และเชียงใหม่ รวมทั้งร่วมกับห้างร้านกลุ่ม MODERN TRADE จัดกิจกรรมส่งเสริมการขายในเทศกาลต่าง ๆ นอกจากนี้ได้จัดทำสื่อเผยแพร่ผ่านช่องทางออนไลน์ Facebook: โครงการหลวง ดี อร่อย, Instagram: thairoyalproject, Tiktok: ดี อร่อย และ YouTube: โครงการหลวง รวมกว่า ๑,๘๒๔ ชิ้นงาน รวมทั้งได้ออกแบบและปรับปรุงรูปแบบบรรจุภัณฑ์ รวม ๑๑๓ รายการ ในด้านการปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงาน ได้ปรับปรุงร้านโครงการหลวง สาขา อตก. ให้มีความสวยงามและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงาน ปรับปรุงอาคารโรงสีข้าวกล้องและธัญพืช ปรับปรุงกระบวนการทอดข้าวเกรียบ และดำเนินโครงการผลิตน้ำดื่ม/น้ำแร่โครงการหลวง ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ซึ่งได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้ดำเนินการ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้างอาคาร รองรับการผลิตน้ำดื่มที่มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำสำหรับการบริโภคโดยไม่ต้องผ่านระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ

๗. ด้านขับเคลื่อนสถาบันการเรียนรู้

จากประสบการณ์การดำเนินงานตลอดกว่า ๕ ทศวรรษของมูลนิธิโครงการหลวง นำไปสู่การถอดบทเรียนเพื่อถ่ายทอด โครงการหลวงโมเดล (Royal Project Model) รูปแบบการพัฒนาทางเลือก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นศูนย์กลาง ภายใต้หลักการพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” รวมทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร นำไปสู่การต่อยอดเฉลิมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา โดยถอดบทเรียนพัฒนาเป็นหลักสูตรเรียนรู้ระยะสั้น ระยะกลาง-ยาว ได้แก่ หลักสูตรการเรียนรู้โครงการหลวงในสาขาวิชาต่าง ๆ หลักสูตร International Workshop จำนวน ๕ หลักสูตร หลักสูตร RPF CAMP จำนวน ๔ หลักสูตร หลักสูตรสำหรับนักศึกษาฝึกงาน การเรียนรู้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรหรือใบรับรอง และการสะสมหน่วยกิตในระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank)

ด้านการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ในพื้นที่ดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนากษัตริย์โครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดตั้ง Royal Project Tea House เป็นศูนย์การเรียนรู้และสาธิตชาวมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกชาและวิธีชงชาที่ถูกต้อง และหอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูงเป็นศูนย์กลางของการรวบรวมองค์ความรู้ ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ด้านหัตถกรรมพื้นที่สูงอย่างครบวงจร นอกจากนี้ได้พัฒนาพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๓๙ แห่ง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้โดยจัดทำแปลงสาธิต ด้านการผลิตพืชและสัตว์ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรและชุมชนโดยรอบ และก่อสร้างอาคารสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ บริเวณศูนย์ผลิตผลโครงการหลวง กรุงเทพฯ เพื่อรองรับการศึกษาเรียนรู้ของคณะนิสิต นักศึกษา องค์กร และผู้สนใจ เรียนรู้งานโครงการหลวง ในพื้นที่กรุงเทพฯ

๘. ด้านบริหารองค์กรและการสนับสนุน

มูลนิธิโครงการหลวง จัดการอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านงานสารบรรณ ด้านวิศวกรรม และงานช่าง ด้านการวิจัย การพัฒนางานในร้านสวัสดิการ ให้ความรู้การจัดการเงินขั้นพื้นฐาน รวมทั้งพัฒนาเจ้าหน้าที่เพื่อรองรับการขอรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย โดยมีเจ้าหน้าที่ได้รับการอบรม มากกว่า ๑,๓๐๐ ราย รวมทั้งบริหารงานครุภัณฑ์โดยจัดสรรรถเช่าและติดตั้ง GPS รถยนต์นั่ง สนับสนุนการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และติดตั้งชุดผลิตพลังงานไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนากาแฟโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

๙. ด้านประสานงานหน่วยงานที่สนับสนุนงานโครงการหลวง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ หน่วยราชการต่าง ๆ ได้จัดทำแผนสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบนพื้นที่สูงในทุกมิติ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยมีหน่วยงานสนับสนุนการดำเนินการ ๒๘ หน่วยงาน ได้รับการจัดสรรงบประมาณดำเนินการตามแผน ๖๘๒.๒๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๐ ของวงเงินที่ตั้งไว้ ผลการดำเนินงานแล้วเสร็จร้อยละ ๙๑.๒๖ และมีผลใช้งบประมาณร้อยละ ๙๐.๘๐ นอกจากนี้ มูลนิธิโครงการหลวงได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานเพิ่มเติมจากแผนปฏิบัติการ จำนวน ๑๐ หน่วยงาน และผู้บริจาค ๑๑ ราย สนับสนุนงบประมาณรวม ๑๓๓.๐๕ ล้านบาท เพื่อดำเนินการพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ การก่อสร้างศูนย์เรียนรู้การใช้พลังงานทดแทน การปลูกป่าเพิ่มพื้นที่สีเขียว เป็นต้น ในด้านการประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่ นายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ได้ลงนามแต่งตั้ง คณะทำงานสนับสนุนและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยมีนายอำเภอในพื้นที่เป็นประธานคณะทำงาน หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวง เป็นคณะทำงานและเลขานุการ ซึ่งคณะทำงานสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง ได้จัดการประชุมเพื่อพิจารณาแผนงานงบประมาณ และขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น ๗๘ ครั้ง ใน ๖ จังหวัด ๒๓ อำเภอ

๑๐. ด้านเผยแพร่ผลงานโครงการหลวงในประเทศและต่างประเทศ

มูลนิธิโครงการหลวง ได้เผยแพร่ผลงานวิจัยและงานโครงการหลวง ในประเทศและระดับนานาชาติ ได้แก่ การเข้าร่วมการนำเสนอผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ ๕ ผลงาน ในประเทศ ๗ ผลงาน ถ่ายทอดองค์ความรู้ และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในประเทศ ๕ ครั้ง ได้แก่ (๑) การประชุมวิชาการ “ผลงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง” (๒) มหกรรมงานวิจัยส่วนภูมิภาค ประจำปี ๒๕๖๖ (๓) งานเกษตรภาคเหนือ ครั้งที่ ๑๐ “นวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” (๔) “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมมูลนิธิโครงการหลวงสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” และ (๕) งานเสวนาให้ความรู้ด้านชา “ดี อร่อย..กับผลิตภัณฑ์ชาโครงการหลวง” การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ ๒ ครั้ง ได้แก่ (๑) การประชุมคณะกรรมการยาเสพติด สมัยที่ ๖๖ ณ กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย (๒) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการนานาชาติ เพื่อถ่ายทอดนวัตกรรมการผลิตควินัวบนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวง การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลิตภัณฑ์โครงการหลวงในระดับนานาชาติ ๔ ครั้ง ได้แก่ (๑) งาน SCAJ World Specialty Coffee Conference and Exhibition ๒๐๒๒ ณ ประเทศญี่ปุ่น (๒) งาน London Fashion Week ณ กรุงลอนดอน สหราชอาณาจักร (๓) งาน Discover Thailand in Bruges ๒๐๒๓ ณ ราชอาณาจักรเบลเยียม (๓) งาน International Green Week ๒๐๒๓ ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์ของประเทศเยอรมนี

๑๑.กิจกรรมสำคัญ

- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ และเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานโครงการหลวง ๕๔ ในวันศุกร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ
- พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ไปเป็นประธานเปิด “งานโครงการหลวง ๒๕๖๖” เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ จังหวัดเชียงใหม่
- สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดโรงเรียนรวบรวมพันธุ์พืชพระราชทาน “สิริวัณณวรี Botanical Garden” ณ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๕

ผลการดำเนินงาน ประจำปี ๒๕๖๖

มูลนิธิโครงการหลวง
ROYAL PROJECT FOUNDATION

๑

ด้านพืชพระราชทาน

ภาพสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี และต้นเอเดลไวส์ที่มูลนิธิโครงการหลวง
กุลเกล้าฯ กวาย เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๑.๑ เอเดลไวส์ และเจนเทียน

ตามทีมูลนิธิโครงการหลวงได้รับต้นเอเดลไวส์ (*Edelweiss: Leontopodium alpinum*) และเจนเทียน (*Stemless Gentian: Gentiana acaulis*) จากสำนักพระราชวัง เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ มูลนิธิโครงการหลวงได้ดำเนินการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและพัฒนาสูตรอาหารที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตในสภาพปลอดเชื้อ เพื่อเก็บรักษาพันธุ์และขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น จากนั้นนำไปทดสอบปลูกเลี้ยงในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง มีความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) เอเดลไวส์ (Edelweiss: *Leontopodium alpinum*)

๑.๑) การปลูกเลี้ยง

พ.ศ. ๒๕๖๒

ได้ดำเนินการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและพัฒนาสูตรอาหารได้สำเร็จ

พ.ศ. ๒๕๖๓

ทดสอบปลูกเลี้ยงภายใต้โรงเรือนในพื้นที่ของสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์

พบว่า มีการเจริญเติบโตที่ดี แรกกอเร็ว และสามารถออกดอกได้

ภาพการปลูกเลี้ยงเอเดลไวส์ภายใต้โรงเรือน

พ.ศ. ๒๕๖๔

ทดลองปลูกเลี้ยงกลางแจ้งในสภาพธรรมชาติของสถานีเกษตรหลวงอินทนนท์พบว่า สามารถเจริญเติบโตได้ แต่สภาพต้นไม่ดีนัก

พ.ศ. ๒๕๖๕

นำไปทดสอบปลูกเลี้ยงในพื้นที่ของสถานีเกษตรหลวงอ่างขางพบว่า สามารถเจริญเติบโตได้ดี

พ.ศ. ๒๕๖๖

- ทดสอบปลูกเลี้ยงในพื้นที่โครงการหลวง ๖ แห่ง คือ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง และอินทนนท์ รวมทั้งศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง หุ่นหลวง ม่อนเงาะ แม่เฒ่า และห้วยลึก จำนวน ๑,๑๕๐ ต้น เพื่อขยายพื้นที่ปลูกและประเมินการเจริญเติบโตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของต้นเอเดลไวส์ในแต่ละแหล่งปลูก อยู่ระหว่างติดตามการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

- นอกจากนี้อยู่ระหว่างการทดสอบปลูกเลี้ยงในตู้ควบคุมการเจริญเติบโต (growth chamber) ภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ โดยจำลองสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของพืช ทั้งอุณหภูมิ ความชื้น และปริมาณแสง อย่างไรก็ตามในส่วนของคุณลักษณะการเจริญเติบโตและช่วงเวลาของการออกดอก ยังคงต้องมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในด้านการเจริญเติบโตและการปลูกเลี้ยงที่ถูกต้อง เหมาะสม และแม่นยำ สำหรับใช้ในการวางแผนการผลิตและพัฒนาต่อยอดเพิ่มศักยภาพของพืชในการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงลึกต่อไป

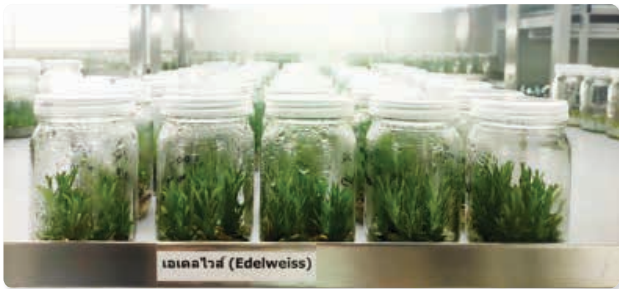

ภาพการปลูกเลี้ยงในตู้ควบคุมการเจริญเติบโต (growth chamber)

๑.๒) การขยายพันธุ์

แผนกเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช และงานเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ หน่วยวิจัยขุนห้วยแห่ง สถานีเกษตรหลวง อินทนนท์ ได้ดำเนินการขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้นโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเพื่อนำไปศึกษาวิจัย ขยายผล ทดสอบปลูกลี้นในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง และเก็บรักษาพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ

ปัจจุบันมีต้นเอเดลไวส์ในห้องปฏิบัติการ และโรงเรือนอนุบาล รวมจำนวน ๖,๕๒๐ ต้น และยังคงพัฒนาเทคนิคการขยายพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ และการอนุบาลต้นก่อนปลูกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขยายพันธุ์และคุณภาพของต้นพันธุ์ ตลอดจนเพื่อลดต้นทุนในการผลิตต้นพันธุ์

ภาพการขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้นโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและการออกปลูกในโรงเรือนอนุบาล

๑.๓) การตรวจสอบพันธุ์

พ.ศ. ๒๕๖๕

พบลักษณะต้นและดอกของเอเดลไวส์มีลักษณะที่แตกต่างกัน จึงทดสอบผสมพันธุ์ พบว่า สามารถติดเมล็ดได้ เมื่อนำเมล็ดมาเพาะ งามเพียงเล็กน้อย อัตราการงอกร้อยละ ๔๐ เมื่อปลูกลี้นและติดตามการเจริญเติบโตทางใบและทางดอกของต้นลูกผสม พบว่า ต้นลูกผสมมีการเจริญเติบโตที่ดี แต่ดอกมีขนาดเล็ก และการออกดอกไม่สม่ำเสมอ

ภาพต้นและดอกของเอเดลไวส์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน

พ.ศ. ๒๕๖๖

ดำเนินการศึกษาการพัฒนาพันธุ์เอเดลไวส์ที่เหมาะสมกับประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อได้ต้นลูกผสมที่มีลักษณะที่ดี คือ เจริญเติบโตได้ดีในสภาพแวดล้อมของประเทศไทย มีลักษณะรูปทรงดอกสวยงาม ออกดอกสม่ำเสมอ และจำนวนดอกต่อต้นมาก ตลอดจนมีสารสำคัญทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในระดับที่ดี เพื่อมูลนิธิโครงการหลวงจะได้นำลูกผสมดังกล่าวไปพัฒนาต่อยอดต่อไป

ภาพการผสมเกสรเอเดลไวส์ และลักษณะต้นลูกผสมที่ได้

นอกจากนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับจำนวนโครโมโซมจากเซลล์ปลายรากของต้นเอเดลไวส์ที่มีลักษณะแตกต่างกัน ๒ ลักษณะ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นในการจัดจำแนกและแสดงเอกลักษณ์ของพันธุ์ ตลอดจนเป็นข้อมูลในการผสมพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ต่อไป จากการศึกษา พบว่าเอเดลไวส์ทั้ง ๒ ลักษณะ มีจำนวนโครโมโซม $2n = 48$ ซึ่งไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความถูกต้อง ชัดเจน และแม่นยำมากขึ้น ควรมีการตรวจสอบเอกลักษณ์พันธุ์ด้วยเทคนิคอื่นในเชิงลึกต่อไป อาทิ การตรวจลายพิมพ์ดีเอ็นเอ เป็นต้น

ภาพโครโมโซมของต้นเอเดลไวส์
ที่มีลักษณะแตกต่างกัน
๒ ลักษณะ

๑.๔) การวิเคราะห์สารสำคัญ

พ.ศ. ๒๕๖๕

วิเคราะห์สารสำคัญเบื้องต้นในส่วนของใบ ดอก และรากของเอเดลไวส์ โดยอาศัยปฏิกิริยาการเกิดสีหรือตะกอน พบสารสำคัญ ๔ กลุ่ม ในส่วนของดอกและใบ ได้แก่ ฟีนอลิก ฟลาโวนอยด์ เทนิน และสเตอรอยด์ ซึ่งเป็นสารกลุ่มที่ต้านอนุมูลอิสระ

ภาพการสกัดสารสำคัญของต้นเอเดลไวส์

พ.ศ. ๒๕๖๖

ดำเนินการศึกษาต่อเนื่อง ศึกษาการสกัดและทดสอบฤทธิ์ทางชีวภาพของสารสกัด ตลอดจนพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เวชสำอางต้นแบบ อาทิ ผลิตภัณฑ์บำรุงเส้นผม ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้า และผลิตภัณฑ์บำรุงผิวกาย ซึ่งอยู่ระหว่างการทดสอบฤทธิ์และประเมินลักษณะทางกายภาพของผลิตภัณฑ์ต้นแบบก่อนและหลังการศึกษาความคงสภาพ เพื่อพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เวชสำอาง พร้อมขออนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) เพื่อนำมาผลิตในเชิงพาณิชย์ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ต่อไป

ภาพผลิตภัณฑ์เวชสำอางต้นแบบจากสารสกัดเอเดลไวส์

๑.๕) การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ในปลายปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มูลนิธิโครงการหลวงนำผลงานทางวิชาการด้านการขยายพันธุ์เอเดลไวส์ โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ และองค์ประกอบทางพฤกษเคมีและฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระของเอเดลไวส์ที่ปลูกเลี้ยงในพื้นที่โครงการหลวง นำเสนอในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙ ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช และอยู่ระหว่างนำผลงานทางวิชาการดังกล่าวตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารระดับชาติ

ภาพการนำเสนอผลงานวิจัยเอเดลไวส์โดยนักวิชาการของมูลนิธิโครงการหลวง ในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙

ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้จัดแสดงนิทรรศการผลสำเร็จของงานวิจัยเอเดลไวส์ ภายใต้กรอบแนวคิด “พระมหากษัตริย์คุณสูงงานวิจัย เอเดลไวส์เพื่อคนไทย” โดยจัดแสดงภายในงานโครงการหลวง ๕๔ ณ ศูนย์การค้า เซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพมหานคร ซึ่งภายในงานมีการนำต้นเอเดลไวส์มาจำหน่ายให้แก่ผู้เข้าชมงานด้วย

ภาพการจัดนิทรรศการแสดงผลสำเร็จของงานวิจัยเอเดลไวส์ และการจำหน่ายต้นเอเดลไวส์

แผนการดำเนินงานของเอเดลไวส์ (Edelweiss)

แผนงาน	พื้นที่ดำเนินการ/ผู้รับผิดชอบ	ช่วงเวลา ดำเนินการ
๑. ศึกษาลักษณะการเจริญเติบโต และช่วงเวลาออกดอก ตลอดจนการขยายพันธุ์ การปลูกเลี้ยงที่ถูกต้องเหมาะสมและแม่นยำ และการปรับปรุงพันธุ์ สำหรับใช้ในการวางแผนการผลิตและพัฒนา ต่อยอดเพิ่มศักยภาพของพืชในการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงลึกต่อไป	๑. สถานีฯ อินทนนท์ ๒. สถานีฯ อ่างช้าง ๓. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร โครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ	ปี ๒๕๖๕-๒๕๖๘
๒. ผลิตต้นกล้า และนำไปทดสอบปลูกในพื้นที่อื่น ๆ ของมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อขยายพื้นที่ปลูก และประเมินการเจริญเติบโตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของต้นเอเดลไวส์ในแต่ละแหล่งปลูก	๑. สถานีฯ อ่างช้าง ๒. ศูนย์ฯ ขุนวาง ๓. ศูนย์ฯ ทุ่งหลวง ๔. ศูนย์ฯ ม่อนเงาะ ๕. ศูนย์ฯ แม่โถ ๖. ศูนย์ฯ ห้วยลึก	ปี ๒๕๖๕-๒๕๖๘
๓. วิเคราะห์สารสำคัญทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถพัฒนาต่อยอดและนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงลึกต่อไป	๑. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร โครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ • ห้องปฏิบัติการผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพร • ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ อาคารเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช • ห้องปฏิบัติการสรีรวิทยา ๒. ห้องปฏิบัติการกลาง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ปี ๒๕๖๕-๒๕๖๘
๔. พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้จากการวิจัย นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ พัฒนาให้เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในระดับกลางถึงระดับสูง ในรูปของสารสกัด ผลิตภัณฑ์ด้านความงามและสุขภาพ ผลิตภัณฑ์เวชสำอาง (cosmeceuticals) หรือผลิตภัณฑ์เวชสำอางธรรมชาติ (natural cosmeceuticals) เป็นต้น	๑. ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม ๒. ฝ่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์แปรรูป ๓. หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน	ปี ๒๕๖๖-๒๕๖๘
๕. การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	๑. ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม ๒. ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา ๓. ฝ่ายสถานีวิจัยและศูนย์พัฒนา โครงการหลวง	ปี ๒๕๖๕-๒๕๖๙

หมายเหตุ: ด้วยเอเดลไวส์เป็นพืชต่างถิ่น ยังต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของพื้นที่ของมูลนิธิฯ ในการประเมินมูลค่าของสารสำคัญที่ได้ จึงยังไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากต้องมีข้อมูลเชิงลึกจากการวิจัยถึงปริมาณและคุณภาพของสารสำคัญที่ได้ ว่ามีคุณภาพเทียบกับแหล่งต้นกำเนิดของเอเดลไวส์หรือไม่ อย่างไร

๒) เจนเทียน (Stemless Gentian: *Gentiana acaulis*)

พ.ศ. ๒๕๖๒

- **ระยะแรก** ศึกษาการขยายพันธุ์ต้นเจนเทียนโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ พบว่า เมื่อนำส่วนของยอดต้นเจนเทียนมาขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ มีการเจริญเติบโตค่อนข้างช้า เนื่องจากต้นแม่พันธุ์อ่อนแอถูกโรคแมลงเข้าทำลาย
- **ระยะที่สอง** คัดเลือกต้นที่ปลอดโรค นำมาขยายเพิ่มปริมาณต้น สามารถเพิ่มปริมาณต้นได้เร็วขึ้นโดยใช้ระยะเวลา ๑.๕-๒ เดือน
- **ระยะที่สาม** นำต้นกล้าที่ได้จากการเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการออกปลูกและอนุบาลในโรงเรือนสภาพปิด พบปัญหาการพัฒนาระบบราก ส่งผลให้ต้นกล้าค่อย ๆ หยุดการเจริญเติบโตและตายลงหลังปลูกประมาณ ๔๕-๖๐ วัน จึงทำให้การขยายพันธุ์และเพิ่มปริมาณต้นเจนเทียน ยังคงอยู่ในระดับของการเก็บรักษาพันธุ์ไว้ไม่ให้สูญหาย

ภาพการขยายพันธุ์ต้นเจนเทียนโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

พ.ศ. ๒๕๖๖

- แผนกเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช ได้ทดสอบตัดชำยอดในสภาพปลอดเชื้อ โดยตัดปลายยอดขนาด ๑ เซนติเมตร จุ่มฮอร์โมนเร่งราก แล้วปลูกลงในวัสดุปลูกที่ชุ่มด้วยปุ๋ยน้ำ พบว่า หลังตัดชำ ๑ เดือน ยอดมีการพัฒนายืดยาวขึ้น แต่ไม่มีการสร้างราก ในส่วนของต้นเจนเทียนที่เลี้ยงในอาหารสังเคราะห์ พบว่า การเจริญเติบโตไม่ดีขึ้น เนื่องจากมีการย้ายห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จึงอยู่ระหว่างการปรับสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม
- ปัจจุบันมีต้นเจนเทียนที่เก็บรักษาในห้องปฏิบัติการ จำนวน ๒๐ ยอด อย่างไรก็ตาม ในส่วนของการพัฒนาเทคนิคในการออกปลูกและอนุบาลต้นกล้า ยังคงต้องมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้สามารถนำต้นไปปลูกเลี้ยงและศึกษาการเจริญเติบโต เพื่อต่อยอดสู่การนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ภาพการปลูกเลี้ยงต้นเจนเทียนภายใต้โรงเรือน

แผนการดำเนินงานของเจนเทียน (Gentian)

แผนงาน	พื้นที่ดำเนินการ/ผู้รับผิดชอบ	ช่วงเวลาดำเนินการ
๑. ศึกษาการขยายพันธุ์เจนเทียนโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ มุ่งเน้นศึกษาสูตรอาหารและวิธีการที่เหมาะสมในการเพิ่มปริมาณต้นพันธุ์ในสภาพปลอดเชื้อ ตลอดจนพัฒนาเทคนิคการออกปลูกและอนุบาลต้นกล้า	๑. ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ อาคารเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร โครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ๒. สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์	ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๘
๒. ศึกษาลักษณะการเจริญเติบโต และช่วงเวลาออกดอก ตลอดจนการขยายพันธุ์ การปลูกเลี้ยงที่ถูกต้อง เหมาะสมและแม่นยำ และการปรับปรุงพันธุ์ สำหรับใช้ในการวางแผนการผลิตและพัฒนาต่อยอดเพิ่มศักยภาพของพืชในการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป	๑. สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ๒. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร โครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ	ปี ๒๕๖๗-๒๕๗๐
๓. ผลิตต้นกล้า และนำไปทดสอบปลูกในพื้นที่อื่น ๆ ของมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อขยายพื้นที่ปลูก และประเมินการเจริญเติบโตทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพของต้นเจนเทียนในแต่ละแหล่งปลูก	๑. สถานีเกษตรหลวง/ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง	ปี ๒๕๖๘-๒๕๗๐
๔. วิเคราะห์สารสำคัญทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถพัฒนาต่อยอดและนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงลึกต่อไป	๑. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร โครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ • ห้องปฏิบัติการผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพร • ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ อาคารเทคโนโลยีชีวภาพทางด้านพืช • ห้องปฏิบัติการสรีรวิทยา ๒. ห้องปฏิบัติการกลาง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	ปี ๒๕๖๘-๒๕๗๐
๕. พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้จากการวิจัย สู่การประยุกต์ใช้ทางการแพทย์ หรือพัฒนาให้เป็นสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ในรูปแบบของสารสกัด ผลิตภัณฑ์ด้านความงาม/สุขภาพ และผลิตภัณฑ์เวชสำอาง (cosmeceuticals) ตลอดจนผลิตเป็นไม้กระถาง สำหรับประดับตกแต่ง เพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์	๑. ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม ๒. ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา ๓. ฝ่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์แปรรูป ๔. ฝ่ายบริหารผลิตผลและผลิตภัณฑ์ ๕. หน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานเอกชน	ปี ๒๕๖๙-๒๕๗๐
๖. การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ	๑. ฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม ๒. ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา ๓. ฝ่ายสถานีวิจัยและศูนย์พัฒนา โครงการหลวง	ปี ๒๕๖๗-๒๕๖๙

หมายเหตุ: ด้วยต้นแม่พันธุ์เจนเทียนค่อนข้างอ่อนแอ เนื่องจากถูกโรคแมลงเข้าทำลาย จึงเจริญเติบโตค่อนข้างช้า ส่งผลให้การเพิ่มปริมาณต้นเจนเทียนในระยะแรกต้องใช้เวลานาน ประกอบกับการตอบสนองต่อสูตรอาหารที่ใช้เพาะเลี้ยงค่อนข้างน้อย จึงทำให้การขยายพันธุ์และเพิ่มปริมาณต้นเจนเทียนยังคงอยู่ในระดับของการเก็บรักษาพันธุ์ไว้ไม่ให้สูญหาย หากสามารถได้วิธีการขยายพันธุ์ที่เหมาะสม จนกระทั่งได้ต้นพันธุ์เจนเทียนที่สมบูรณ์ จึงจะสามารถดำเนินงานตามแผนงานที่วางไว้ได้

๑.๒ พืชพระราชทาน “สิริวัฒนาริ Botanical Garden”

๑

ด้านพืชพระราชทาน

ภาพสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัฒนาริ นารีรัตนราชกัญญา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดโรงเรียนรวบรวมพันธุ์พืชพระราชทาน “สิริวัฒนาริ Botanical Garden” ณ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

๑) การรับพระราชทานพันธุ์พืช

ตามที่มูลนิธิโครงการหลวงได้รับพระราชทานพรรณพืชและอุปกรณ์การเกษตรจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวนทั้งหมด ๑๘ ชนิด ๔๔ พันธุ์ แบ่งเป็น กลุ่มพืชผัก กลุ่มสมุนไพร กลุ่มไม้ผล และกลุ่มไม้ดอก โดยดำเนินการปลูกทดสอบและขยายพันธุ์ใน ๗ พื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง คือ

- สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง
- สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์
- สถานีเกษตรหลวงปางดะ
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ
- ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว
- ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

ปัจจุบัน มูลนิธิโครงการหลวงได้นำพรรณพืชพระราชทานส่วนหนึ่งมาเก็บรวบรวมไว้ในโรงเรียน “สิริวัณณวรี Botanical Garden” ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ของสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ทั้งนี้เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมและจัดแสดงพันธุ์พืชเขตหนาวต่างถิ่น เพื่อการเรียนรู้แก่นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร และประชาชนที่สนใจได้เข้าไปเยี่ยมชม โดยสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา มีพระราชดำรัสให้ทดลองสกัดน้ำมันหอมระเหยจากลาเวนเดอร์ และทดลองทำสูตรชาจากลาเวนเดอร์ (ชาแห้ง) และสูตรชามินต์เหมาะสำหรับทำชาโมฮิโต

ภาพแปลงปลูกพืชภายในโรงเรียน “สิริวัณณวรี Botanical Garden”

ภาพทรงเก็บเกี่ยวพืชภายในโรงเรียน “สิริวัณณวรี Botanical Garden”

๒) การดำเนินการจัดการพืชพระราชทาน

จากการประเมินศักยภาพของพืชที่ได้รับพระราชทาน มูลนิธิโครงการหลวงได้สรุปแนวทางการดำเนินงาน โดยจัดกลุ่มพืชออกเป็น ๔ กลุ่ม คือ

๑ ขยายการผลิต เพื่อนำออกสู่งาน ส่งเสริมอาชีพ

- รูบารับ
- สวิสชาร์ด
- ราสพ์เบอร์รี่

๒ คัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์

- มะเขือเทศ
- ถั่วแขก
- แรดิช
- แก้วมังกร (เหลือง)

๓ ผลิตเพื่อจำหน่าย เป็นไม้กระถาง/ ตกแต่งสถานที่

- มินต์
- ลาเวนเดอร์
- ทายม์
- เบซิล
- อิตาเลียนพาสเลย์
- สตรอว์เบอร์รี่ป่า

๔ เก็บรวบรวมพันธุ์

- ขนุน
- มะเขือม่วง
- แต่งเปรี้ยวเม็กซิกัน
- Lily of the valley
- มินต์ ฯลฯ

โดยมีรายละเอียดดังนี้

๒.๑) กลุ่มขยายการผลิต เพื่อนำออกสู่งานส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๓ ชนิด

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- เป็นพืชที่สามารถขยายพันธุ์ได้เอง โดยไม่ต้องซื้อเมล็ดพันธุ์จากต่างประเทศ
- ไม่มีข้อจำกัดด้านกฎหมายพันธุ์พืช
- ตลาดมีความต้องการ สามารถนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกและจำหน่ายได้

ชนิด	ผลการดำเนินงาน	แผนการดำเนินระยะต่อไป	สถานที่ดำเนินงาน
รูปาร์บ 	๒ พันธุ์ จำนวน ๘๕ ต้น ๔๐ ยอด • ปลูกในกระถางและปลูก ลงแปลง อยู่ระหว่าง การดูแลรักษาทั่วไป	• เก็บเกี่ยวผลผลิต • ขยายเพิ่มปริมาณต้นพันธุ์ โดยการแยกหน่อและ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	• สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย • ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยี ชีวภาพ
สวิสชาร์ด 	๑ พันธุ์ จำนวน ๖๘ ต้น ๓ ยอด • ปลูกในกระถางและปลูก ลงแปลง อยู่ระหว่าง การดูแลรักษาทั่วไป • ทดลองขยายต้นโดย การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จำนวน ๓ ยอด	• ขยายเพิ่มปริมาณต้นพันธุ์ โดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ • บันทึกข้อมูลการเจริญ เติบโต และดูแลทั่วไป	• สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย • ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยี ชีวภาพ
ราสพ์เบอร์รี่ 	๑ พันธุ์ จำนวน ๑๓๙ ต้น • ปลูกในกระถางและปลูก ลงแปลง โดยพบว่าการปลูก ลงแปลงมีการแตกหน่อ ให้ต้นขนาดเล็กได้มากกว่า การปลูกในกระถาง • ขยายพันธุ์โดยการเพาะเลี้ยง เนื้อเยื่อ จำนวน ๑๔๐ ต้น โดยในเดือนเมษายน ๒๕๖๖ ที่ผ่านมา ส่งมอบต้นกล้า จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ให้แก่สถานีฯ ปางดะ จำนวน ๒๑ ต้น	• ปลูกทดสอบภายใต้ โรงเรือนเพื่อเก็บข้อมูล การเจริญเติบโต และ คุณภาพผลผลิต • นำต้นพันธุ์ที่ได้จาก การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ออกปลูกอนุบาลต้นกล้า เพื่อนำไปปลูกทดสอบ ที่สถานีฯ ปางดะ และ สถานีฯ อ่างาง	• สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย • ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยี ชีวภาพ • ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยี ชีวภาพ • สถานีฯ ปางดะ • สถานีฯ อ่างาง

๒.๒) กลุ่มคัดเลือกพันธุ์ และปรับปรุงพันธุ์ จำนวน ๔ ชนิด

โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- เป็นพืชที่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด จำเป็นต้องมีการคัดเลือกและทดสอบพันธุ์ เนื่องจากอาจมีการกลายพันธุ์ได้
- เป็นพืชที่มีศักยภาพในการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ เพื่อสร้างพันธุ์ใหม่ ต่อยอดสู่งานส่งเสริมสร้างอาชีพแก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง

ชนิด	ผลการดำเนินงาน	แผนการดำเนินระยะต่อไป	สถานที่ดำเนินงาน
<p>มะเขือเทศ</p> 	<p>๑๑ พันธุ์ จำนวน ๕๐๗ ต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปลูกภายใต้โรงเรือน เก็บผลผลิตจำนวน ๓ พันธุ์ คือ <ul style="list-style-type: none"> - พันธุ์ Brown Berry - พันธุ์ Indigo Kumquat - พันธุ์ Tigerella Bicolore <p>ปริมาณรวม ๕๒ กิโลกรัม ส่งจำหน่ายผ่านตลาดของมูลนิธิฯ เพื่อทดสอบตลาด</p> <ul style="list-style-type: none"> • พันธุ์ Petil Coeur de Boeuf จำนวน ๗ ต้น ทำการเก็บเมล็ดเพื่อนำมาใช้ในงานปรับปรุงพันธุ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • เก็บผลผลิตส่งจำหน่ายเพื่อทดสอบตลาดอย่างต่อเนื่อง • บันทึกข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพของการให้ผลผลิต ตลอดจนเก็บเมล็ดพันธุ์ เพื่อนำมาใช้ในงานปรับปรุงพันธุ์ • งานวิจัยเรื่อง การคัดเลือกพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์มะเขือเทศ เพื่อดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ 	<ul style="list-style-type: none"> • สถานีฯ อ่างาง • สถานีฯ ปางดะ
<p>ถั่วแขก</p> 	<p>๒ พันธุ์ จำนวน ๑,๔๔๐ ต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปลูกทดสอบรุ่นที่ ๓ พันธุ์สีเหลือง ๗๖๐ ต้น พันธุ์สีม่วง ๖๘๐ ต้น เก็บข้อมูลการเจริญเติบโต 	<ul style="list-style-type: none"> • บันทึกข้อมูลเชิงปริมาณและคุณภาพของการให้ผลผลิต ตลอดจนเก็บเมล็ดพันธุ์ เพื่อนำมาใช้ในงานปรับปรุงพันธุ์ • งานวิจัยเรื่อง การคัดเลือกพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ถั่วแขก เพื่อดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ 	<ul style="list-style-type: none"> • สถานีฯ อ่างาง • สถานีฯ ปางดะ • สถานีฯ อินทนนท์

ชนิด	ผลการดำเนินงาน	แผนการดำเนินระยะต่อไป	สถานที่ดำเนินงาน
แรติซ 	๗ พันธุ์ จำนวน ๙๐ ต้น • ปลุกทดสอบรุ่นที่ ๒ และติดตามการเจริญเติบโต ส่งผลผลิตเข้าวัง จำนวน ๑.๕ กิโลกรัม • เก็บเมล็ดพันธุ์รุ่นที่ ๑ ได้ ๑,๐๒๖ กรัม โดยพันธุ์ Noir Gros Rond d Hiver พบมีการติดฝัก แต่ไม่มีเมล็ด	• บันทึกข้อมูลการเจริญเติบโต เพื่อเป็นข้อมูลในการคัดเลือกพันธุ์ต่อไป	• สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย • สถานีฯ อินทนนท์
แก้วมังกร (สีเหลือง) 	๒ พันธุ์ จำนวน ๙๐๔ ต้น • ปลุกในแปลงปลูก และปลูกรวบรวมไว้ในโรงเรือนรวบรวมพันธุ์พืชพระราชทาน • ออกปลูกจากถาดอนุบาล จำนวน ๑๔๐ ต้น • ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๖ เริ่มติดช่อดอกและติดผล จำนวน ๑ ผล	• บันทึกข้อมูลการเจริญเติบโต เพื่อเป็นข้อมูลในการคัดเลือกพันธุ์ต่อไป	• สถานีฯ อ่างาง • สถานีฯ ปางดะ • ศูนย์ฯ หนองเขียว • ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพ

๒.๓) กลุ่มพืชที่ผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นไม้กระถาง หรือประดับตกแต่งสถานที่ จำนวน ๖ ชนิด สำหรับพืชในกลุ่มนี้พิจารณาจากศักยภาพของพืชที่สามารถนำมาทำเป็นไม้กระถางขนาดเล็กเพื่อจำหน่าย และพืชที่สามารถนำมาใช้ประดับตกแต่งสถานที่ได้

ชนิด	ผลการดำเนินงาน	แผนการดำเนินระยะต่อไป	สถานที่ดำเนินงาน
มินต์ 	๓ พันธุ์ จำนวน ๑,๗๔๐ ต้น • ขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น โดยปลูกในกระถางและปลูกลงแปลง	• ปลูกเลี้ยงให้ได้ขนาดและรูปทรงสวยงามเพื่อจำหน่ายในรูปแบบสมุนไพรสด เป็นไม้กระถางสำหรับทดลองจำหน่ายในงานโครงการหลวงเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ และกลิ่นน้ำมันหอมระเหย	• สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย

ชนิด	ผลการดำเนินงาน	แผนการดำเนินระยะต่อไป	สถานที่ดำเนินงาน
<p>ลาเวนเดอร์</p> 	<p>๖ พันธุ์ จำนวน ๑,๒๕๙ ต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปลูกในกระถางและปลูกลงแปลง คูแลร์รักษาทั่วไป • พบการออกดอกในพันธุ์ Hidcote, Officinale และ Lavandula angustifolia ที่ปลูกเลี้ยงภายในโรงเรือนรวบรวมพืชพระราชทาน • ทดสอบกลิ่นน้ำมันหอมระเหย ในส่วนของดอกและยอด ๕ พันธุ์ เบื้องต้นพบว่า ปริมาณน้ำมันหอมระเหยที่กลั่นได้ในส่วนของดอก มีมากกว่าส่วนของยอด 	<ul style="list-style-type: none"> • ขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น และปลูกเลี้ยงให้ได้ ขนาดและรูปร่าง สวยงาม เพื่อจำหน่าย เป็นไม้กระถางสำหรับ ทดลองจำหน่าย ในงานโครงการหลวง เดือนธันวาคม ๒๕๖๖ • ศึกษาการกลั่นน้ำมัน หอมระเหยและคุณภาพ ของน้ำมันหอมระเหย ที่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> • สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย
<p>ทाय่ม</p> 	<p>๑ พันธุ์</p> <ul style="list-style-type: none"> • ขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น โดย ปลูกในกระถางและปลูกลงแปลง 	<ul style="list-style-type: none"> • ปลูกเลี้ยงให้ได้ขนาด และรูปร่างสวยงาม เพื่อจำหน่ายเป็น สมุนไพรสดและ สมุนไพรกระถาง ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ 	<ul style="list-style-type: none"> • สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย
<p>เบซิล</p> 	<p>๑ พันธุ์</p> <ul style="list-style-type: none"> • ขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น โดย ปลูกในกระถางและปลูกลงแปลง • เก็บเกี่ยวเมล็ดและรักษาเมล็ดพันธุ์ 	<ul style="list-style-type: none"> • ปลูกเลี้ยงให้ได้ขนาด และรูปร่างสวยงาม เพื่อ จำหน่ายเป็นสมุนไพรสด และสมุนไพรกระถาง ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ 	<ul style="list-style-type: none"> • สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย
<p>สตอร์วเบอร์รี่ป่า</p> 	<p>๑ พันธุ์ จำนวน ๑๓๘ กระถาง ๗๔๘ ต้น</p> <ul style="list-style-type: none"> • ปลูกในกระถาง พบลักษณะผล ๒ ลักษณะ คือ ผลกลม และผลรี • ย้ายกล้าสตอร์วเบอร์รี่ป่าในถาด เพาะกล้า กลุ่มผลกลม จำนวน ๓๖๐ ต้น และกลุ่มผลรี จำนวน ๓๘๘ ต้น • ตัดแต่งต้นสตอร์วเบอร์รี่ป่า กลุ่มผลรีในกระถาง 	<ul style="list-style-type: none"> • ปลูกเลี้ยงให้ได้ขนาด และรูปร่างสวยงาม เพื่อทดลองจำหน่าย เป็นไม้กระถาง ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖ 	<ul style="list-style-type: none"> • สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ แม่แฮ

ชนิด	ผลการดำเนินงาน	แผนการดำเนินระยะต่อไป	สถานที่ดำเนินงาน
อิตาเลียนพาร์สลีย์ 	๑ พันธุ์ • ขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้น โดยปลูกในกระถางและปลูกลงแปลง	• ปลูกเลี้ยงให้ได้ขนาดและรูปทรงสวยงาม เพื่อจำหน่ายเป็นสมุนไพรสดและสมุนไพรกระถาง ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖	• สถานีฯ อ่างาง • ศูนย์ฯ หนองหอย

๒.๔) กลุ่มเก็บรวบรวมพันธุ์ วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลและฐานพันธุ์กรรมในการปรับปรุงพันธุ์ตลอดจนป้องกันการเสื่อมของพันธุ์กรรม และการสูญหายของพันธุ์

โดยเก็บรวบรวมพันธุ์ทั้งหมด ๑๘ ชนิด ๔๔ พันธุ์ ใน ๒ รูปแบบ คือ ปลูกเลี้ยงในแปลงทดสอบในพื้นที่ของมูลนิธิฯ ๗ พื้นที่ และเพาะเลี้ยงในอาหารสังเคราะห์ในห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพ ปัจจุบันในห้องปฏิบัติการเก็บรวบรวมพันธุ์ไว้ ๗ ชนิด ๑๓ พันธุ์ รวม ๑,๐๒๗ ต้น โดยชนิดพืชที่นำมาเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการนั้นส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่ได้รับพระราชทานในลักษณะของต้นพันธุ์ สำหรับกลุ่มที่เป็นเมล็ดพันธุ์จำเป็นต้องมีการปลูกทดสอบและคัดเลือกพันธุ์ที่ดี และเหมาะสมก่อนจึงจะนำมาเพาะเลี้ยงในห้องปฏิบัติการ เพื่อเก็บรักษาพันธุ์ หรือขยายพันธุ์เพิ่มปริมาณต้นต่อไป

แก้วมังกร (สีเหลือง)

มินต์

ราสพ์เบอร์รี่

ลาเวนเดอร์

มะเขือม่วง

มะเขือเทศ

Lily of the Valley

ภาพการดำเนินงานกลุ่มพืชรวบรวมพันธุ์ ณ ห้องปฏิบัติการเทคโนโลยีชีวภาพ

ขหนูน

มะเขือม่วง

แตงเปรี้ยวเม็กซิกัน

Lily of the Valley

ภาพการดำเนินงานกลุ่มพืชรวบรวมพันธุ์ ณ แปลงทดสอบในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวง

๒

ด้านวิจัยและนวัตกรรม

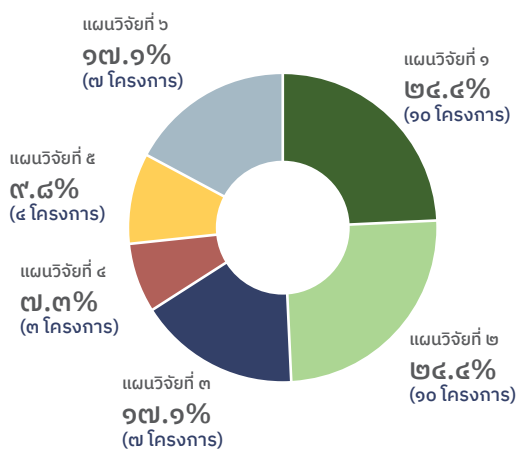
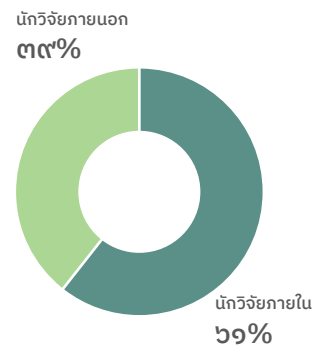
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานพระราชดำริส์ ด้านการวิจัยว่า

“...เมื่อเข้าไปในพื้นที่ใหม่ที่เรารู้จักมักคุ้น เมื่อไม่รู้ต้องวิจัยศึกษา...”

งานวิจัยจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของงานโครงการหลวง ซึ่งเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ และดำเนินการ บุกเบิก วิจัย พัฒนาอย่างต่อเนื่องถึงปัจจุบัน ซึ่งสรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ การสนับสนุนทุนวิจัย

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ มีการสนับสนุนงบโครงการวิจัยประจำปีภายใต้กลยุทธ์ “วิจัย พัฒนานวัตกรรมที่สร้างรายได้ พัฒนาชุมชน รักษาสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง” จำนวน ๖ แผนงาน ใน ๙ สาขางานวิจัย ๔๑ โครงการ งบประมาณ ๑๔,๔๘๕,๖๖๐ บาท แบ่งเป็น การสนับสนุนทุนวิจัย ให้แก่นักวิจัยของมูลนิธิฯ ๒๕ โครงการ (ร้อยละ ๖๐) และนักวิจัยจากหน่วยงานภายนอก ๑๖ โครงการ (ร้อยละ ๔๐) ซึ่งเป็นอาสาสมัคร จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๔ หน่วยงาน ครอบคลุมงานด้านพันธุ์พืช/สัตว์ นวัตกรรม/ เครื่องมือ การแปรรูปและผลิตภัณฑ์ใหม่ ซึ่งมีโครงการวิจัยที่เสร็จสิ้น จำนวน ๑๙ โครงการ และโครงการที่ดำเนินงานวิจัยต่อเนื่องในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จำนวน ๒๒ โครงการ

- แผนงานที่ ๑** วิจัยนวัตกรรมด้านพันธุ์พืช/สัตว์/ประมงและหัตถกรรม
- แผนงานที่ ๒** วิจัยเทคโนโลยีการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตบนพื้นที่สูง
- แผนงานที่ ๓** วิจัยนวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มตลอดห่วงโซ่คุณค่า
- แผนงานที่ ๔** วิจัยความเข้มแข็งทางสังคม ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน
- แผนงานที่ ๕** วิจัยสร้างความมั่นคงทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน
- แผนงานที่ ๖** การบริหารจัดการโครงการวิจัยมุ่งผลสัมฤทธิ์

๒.๒ ผลสำเร็จจากงานวิจัย

โครงการวิจัยที่ดำเนินงานแล้วเสร็จ จำนวน ๑๙ โครงการ มีผลลัพธ์ความสำเร็จจากงานวิจัย ประกอบด้วย

ด้าน	ผลลัพธ์
พันธุ์พืช	<ul style="list-style-type: none"> • ๑ ชนิด ๑ สายพันธุ์ ได้แก่ เมล็ดฟักทองญี่ปุ่น
องค์ความรู้และนวัตกรรม	<ul style="list-style-type: none"> • ๕ องค์ความรู้ ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - ปัจจัยการสร้างตาดอกไฮเดรนเยีย - วิธีการใช้และอัตราอลูมิเนียมซัลเฟต/ซัลเฟอร์ต่อสีดอกไฮเดรนเยีย - องค์ความรู้ผลผลิตและคุณภาพของสตรอว์เบอร์รี่ที่ปลูกภายใต้สภาพโรงเรือนอัจฉริยะและในสภาพแปลงปลูก - การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพผลสตรอว์เบอร์รี่เกรดพรีเมียม - โมเดลการจัดการศัตรูพืชสำคัญในผักกาดขาวปลี • ๓ เครื่องมือ/นวัตกรรม ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องหั่นใบชาแบบหยาบและแบบละเอียด - เครื่องขึ้นรูปข้าวเกรียบ - เครื่องนึ่งข้าวเกรียบแบบอัตโนมัติ
ผลิตภัณฑ์ใหม่	<ul style="list-style-type: none"> • ๘ ผลิตภัณฑ์ ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากผักเคล - เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพบิทรูทผสมเสาวรส - เครื่องดื่มใบชาสด - นมเฮมพ์พร้อมดื่ม - วิแกนชีสเฮมพ์ - วัตถุดิบผสมอาหาร “ผงโอลิโกเปปไทด์ผสมสารสกัด CBD จากเฮมพ์” - เยลลี่เคฟกูสเบอร์รี่เสริมสารสกัดโพลีฟีนอลจากผักเคล - ครีมชีสจากถั่วเหลืองผิวดำกึ่งสำเร็จรูป
สังคม	<ul style="list-style-type: none"> • ๒ คู่มือ ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - คู่มือเกณฑ์ตัวชี้วัดมาตรฐานความยั่งยืน SDGs บนพื้นที่สูง - คู่มือทักษะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
สิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> • ๑ คู่มือ ๒ องค์ความรู้ ๕ ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ประกอบด้วย <ul style="list-style-type: none"> - องค์ความรู้การปลูกป่าและวนเกษตรบนพื้นที่สูง - องค์ความรู้การใช้ประโยชน์ที่ดิน - คู่มือและเทคโนโลยีการแปรรูปไม้บาง - ผลิตภัณฑ์จากไม้บางไม่น้อยกว่า ๕ รูปแบบ

โดยมีรายละเอียดดังนี้

โครงการ	ผลการวิจัย
<p>๑. การปรับปรุงพันธุ์และพัฒนาการผลิตฟักทองญี่ปุ่น (ระยะที่ ๒)</p> <p>พันธุ์ Delica (ส่งเสริม)</p> <p>พันธุ์ RPF Sweety</p>	<p>ได้ดำเนินการทดสอบผลผลิตในแปลงเกษตรกร โดยนำเมล็ดพันธุ์ลูกผสม F๑ “พันธุ์ อาร์พีเอฟ สวีทตี้” นำไปปลูกทดสอบในแปลงเกษตรกรที่ผลิตฟักทองญี่ปุ่น ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ หมอกจำม และวัดจันทร์ โดยปลูกเปรียบเทียบกับพันธุ์ส่งเสริมที่ทางมูลนิธิฯ ใช้ส่งเสริม คือ พันธุ์ Delica มีผลการวิจัยดังนี้</p> <p>จากการทดสอบพันธุ์ฤดูหนาว และฤดูฝน โดยเปรียบเทียบระหว่างพันธุ์ RPF Sweety และพันธุ์ Delica (พันธุ์ส่งเสริม) พบว่า พันธุ์ RPF Sweety มีการเจริญเติบโตทางลำต้นช้า เมื่อเทียบกับพันธุ์ Delica (พันธุ์ส่งเสริม) ในส่วนของคุณภาพผลผลิตทั้งสองพันธุ์พบว่า ด้านขนาดผล ขนาดช่องผล ความหนาเนื้อ ความหวาน และน้ำหนักผลผลิต ไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ดังนั้น พันธุ์ RPF Sweety จึงสามารถเป็นพันธุ์สำรองสำหรับใช้เป็นพันธุ์ส่งเสริมทดแทนพันธุ์ Delica ได้</p>
<p>๒. การศึกษาช่วงเวลาที่เหมาะสมในการชักนำการสร้างตาออกไฮเดรนเยียเพื่อผลิตไม้กระถางตลอดปี</p> <p>A B</p>	<p>จากการใช้กรดจิบเบอเรลลิก โฟแทสเซียมคลอไรด์ และพาโคลบิวทราโซลในความเข้มข้นที่ต่างกันที่ส่งผลต่อการสร้างตาออกของไฮเดรนเยียด้วยวิธีการพ่นและการราดสารที่โคนต้นพบว่า การฉีดพ่นด้วยพาโคลบิวทราโซล ๔ ครั้ง ที่ระดับความเข้มข้น ๕๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร (ภาพ A) และ ๑,๐๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร (ภาพ B) ทำให้มีการสร้างตาออกและดอกไฮเดรนเยียบานเร็วที่สุด แต่อย่างไรก็ตามการใช้สารพาโคลบิวทราโซลส่งผลให้ต้นไฮเดรนเยียมมีการเจริญเติบโตทางด้านความสูงน้อยมาก หากต้องการให้ต้นไฮเดรนเยียมมีการสร้างตาออกและสามารถเพิ่มความยาวของก้านช่อดอกด้วยจำเป็นต้องมีการศึกษาต่อในเรื่องนี้เพิ่มเติม</p>
<p>๓. ศึกษาวิธีการใช้และอัตราอลูมิเนียมซัลเฟตและซัลเฟอร์ต่อการเปลี่ยนแปลงสีดอกไฮเดรนเยีย</p> 	<p>จากการศึกษาวิจัยวิธีการใช้และอัตราอลูมิเนียมซัลเฟตและซัลเฟอร์ต่อการเปลี่ยนแปลงสีดอกไฮเดรนเยีย โดยการใส่สารอลูมิเนียมซัลเฟตที่อัตรา ๗๕ กรัมต่อต้น เป็นระยะเวลาต่อเนื่องที่ ๓ เดือน สามารถปรับลดค่า pH ได้เท่ากับ ๔.๘๐ และสามารถเปลี่ยนแปลงสีดอกไฮเดรนเยียที่มีสีชมพูที่ปลูกใน pH เท่ากับ ๖.๖๒ กลายมาเป็นสีฟ้าอมม่วงได้ สำหรับซัลเฟอร์นั้น ใส่ ๒๕ กรัมต่อต้น มีความเหมาะสมสามารถปรับลดค่า pH ได้ และสามารถคงความเป็นกรดในดินได้ยาวนานแม้ในฤดูฝนที่มีฝนตกชุก สามารถนำไปใช้เป็นข้อปฏิบัติงานในการปรับเปลี่ยนสีดอกในแปลงปลูกไฮเดรนเยียแบบตัดดอกในสภาพแปลงเปิดได้</p>
<p>๔. การประยุกต์ใช้ระบบหุ่นใบชาแบบต่อเนื่องก่อนเข้าสู่การอบไอน้ำ เพื่อปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในกระบวนการผลิตชาเขียว</p> 	<p>จากการศึกษาข้อมูลการออกแบบและสร้างต้นแบบเครื่องหั่นใบชาแบบต่อเนื่องที่มีความเหมาะสมต่อกระบวนการผลิตชาของมูลนิธิโครงการหลวง โดยได้ออกแบบเครื่องหั่นใบชาแบบต่อเนื่องที่มีการประยุกต์ใช้ระบบหุ่นใบชาแบบต่อเนื่องก่อนเข้าสู่กระบวนการอบไอน้ำ ในการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ในกระบวนการผลิตชาเขียวสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและลดการสูญเสียในกระบวนการตัด เมื่อสิ้นสุดโครงการได้ส่งมอบเครื่องหั่นใบชาแบบต่อเนื่อง จำนวน ๑ เครื่อง พร้อมคู่มือและรูปแบบกระบวนการทำงานที่ดี Work in processes (WI) เพื่อให้ง่ายต่อการใช้งานและการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องอย่างละเอียด เพื่อเป็นประโยชน์ตามปัจจัยสิ่งแวดล้อมด้านความปลอดภัย</p>

โครงการ	ผลการวิจัย
<p>๕. การวิจัยและพัฒนาเครื่องต้นแบบ การขึ้นรูปแป้งข้าวเกรียบและเครื่องนึ่งข้าวเกรียบแบบกึ่งอัตโนมัติ</p> 	<p>เครื่องต้นแบบการขึ้นรูปแป้งข้าวเกรียบและเครื่องนึ่งข้าวเกรียบแบบกึ่งอัตโนมัติ ได้พัฒนาโครงสร้างและวัสดุที่สัมผัสกับอาหารต้องทำจากวัสดุโลหะกันสนิม โดยเครื่องขึ้นรูปแป้งข้าวเกรียบ กำหนดรูปทรงก่อนแป้งข้าวเกรียบเป็นรูปทรงกระบอก มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒.๕-๓.๐ เซนติเมตร ความยาว ๓๐-๔๐ เซนติเมตร สามารถปรับขนาดช่วงได้ตามต้องการ และสามารถขึ้นรูปแป้งข้าวเกรียบ ๑ ชุด ที่ความยาว ๔๐ เซนติเมตร ได้ในระยะเวลาไม่เกิน ๓๐ นาที ส่วนเครื่องนึ่งข้าวเกรียบแบบกึ่งอัตโนมัติ หลังจากก่อนแป้งข้าวเกรียบผ่านการนึ่งภายในเครื่อง ใช้เวลาไม่เกิน ๓๕ นาที โดยก่อนข้าวเกรียบต้องสุกสม่ำเสมอ คงรูปทรง และเวลาในการนึ่ง ๑ ชุด ใช้ระยะเวลาทั้งหมดไม่เกิน ๒.๕ ชั่วโมง เมื่อนำข้าวเกรียบทั้ง ๓ รส มาทดสอบความชอบด้านสี กลิ่นรสโดยรวม รสชาติเนื้อสัมผัส ความกรอบ ผลพบว่าความชอบโดยรวมอยู่ในระดับชอบปานกลางถึงชอบมาก ซึ่งผู้บริโภคให้การยอมรับทั้ง ๓ ผลิตภัณฑ์มากกว่าร้อยละ ๘๖.๖๗ และให้ความสนใจซื้อมากกว่าร้อยละ ๘๓.๓๓ โดยได้ส่งมอบเครื่องต้นแบบการขึ้นรูปแป้งข้าวเกรียบและเครื่องนึ่งข้าวเกรียบแบบกึ่งอัตโนมัติให้กับโรงงานแปรรูป มูลนิธิโครงการหลวง เป็นที่เรียบร้อย</p>
<p>๖. โมเดลการจัดการศัตรูพืชสำคัญในผักกาดขาวปลีอย่างแม่นยำและยั่งยืน</p> 	<p>จากการสำรวจแมลงศัตรูพืช พบว่าด้วงหมัดผักแถบสาย (<i>Phyllotreta sinuate</i>) และหนอนกระทู้ผัก (<i>Spodoptera litura</i>) มีการเข้าทำลายรุนแรงในพื้นที่ศูนย์ฯ แม่แฮ และศูนย์ฯ ห้วยโป่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนพฤษภาคม ได้มีการประเมินประสิทธิภาพของสารกำจัดแมลง พบว่าสำหรับหนอนกระทู้ผัก ในทั้งสองพื้นที่ สารที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดแมลงมากกว่าร้อยละ ๕๐ ได้แก่ พิโพรนิล คลอแรนทรานิลิโพรล ฟลูเบนไดอะไมด์ และคาร์บาริล และการสำรวจการระบาด ความรุนแรงของโรคราน้ำค้างและโรคเน่า ในพันธุ์ไฮโดรอลคริสตัล และ K๕๒๕ พบว่าอ่อนแอต่อการเข้าทำลายของทั้งสองโรคในฤดูฝน ส่วนการกำหนดในการจัดการหนอนกระทู้ผัก ด้วงหมัดผัก โรคราน้ำค้าง และโรคเน่าละ ไม่เห็นผลชัดเจน แต่การจัดการศัตรูพืชในดินที่มีการเตรียมดินด้วยการฆ่าเชื้อโรคในดินด้วยสภาพไม่ใช้ออกซิเจน (Anaerobic soil disinfestation, ASD) และคลุมแปลงด้วยพลาสติกสีดำหรือพลาสติกใสเป็นระยะเวลา ๒-๓ สัปดาห์ ทำให้อุณหภูมิดินเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๐-๒๐ องศาเซลเซียส มีแนวโน้มการจัดการแมลงศัตรูพืชได้ดี ซึ่งได้ต้นแบบโมเดลการจัดการศัตรูพืชที่สำคัญในผักกาดขาวปลีอย่างแม่นยำและยั่งยืน</p>

โครงการ

ผลการวิจัย

๗. ผลผลิตและคุณภาพของ
สตรอว์เบอร์รีที่ปลูกภายใต้
สภาพโรงเรือนอัจฉริยะ
และในสภาพแปลงปลูก

จากการปลูกต้นสตรอว์เบอร์รีพันธุ์พระราชทาน ๘๐ และ ๘๙ ได้ดำเนินการปลูกในแปลงนอกโรงเรือนและปลูกในโรงเรือนปกติ และปลูกในโรงเรือนอัจฉริยะ อย่างละจำนวน ๖๐๐ ต้น โดยการจัดการ ใช้ต้นไหลที่ผ่านการกระตุ้นตาตอกในห้องเย็นควบคุมอุณหภูมิในช่วงกลางคืน ๑๓-๑๖ องศาเซลเซียส ๑๔ ชั่วโมง แสงสว่างในช่วงกลางวัน ๘ ชั่วโมง ระยะเวลาในการกระตุ้นตาตอก ๒๑ วัน โดยต้นไหลที่ผ่านการกระตุ้นตาตอกมีการเกิดตาตอกอยู่ในระยะ ๘-๙ วัน (พร้อมออกดอก) มากกว่าต้นไหลที่ไม่ผ่านการกระตุ้นตาตอก (Control) บันทึกข้อมูลในแปลงปลูกนอกโรงเรือน โรงเรือนปกติ และโรงเรือนอัจฉริยะ ซึ่งได้ดูแลบำรุงต้น การให้ปุ๋ย-น้ำอัตโนมัติ และการจัดการควบคุมโรคและแมลงสม่ำเสมอ โดยโรงเรือนอัจฉริยะ มีการควบคุมอุณหภูมิบริเวณทรงพุ่มต้น สตรอว์เบอร์รีให้มีอุณหภูมิ ๒๕ องศาเซลเซียส โดยใช้ระบบปรับอากาศ (แอร์) ขนาด ๑๐๐,๐๐๐ BTU ต่อโรงเรือน ส่งลมเย็นไปกระจายบริเวณใต้ชั้นปลูก และบริเวณเหนือทรงพุ่มจะควบคุมอุณหภูมิให้อยู่ระหว่าง ๒๕-๓๐ องศาเซลเซียส ด้วยระบบปรับอากาศแบบ Indirect Evaporative ระบบให้น้ำและปุ๋ยอัตโนมัติ และระบบจะทำการให้น้ำและปุ๋ยอัตโนมัติตามความชื้นของวัสดุปลูกและความเข้มข้นของปุ๋ยในดิน ด้วยการเปรียบเทียบค่าความชื้นและค่า EC ในวัสดุปลูก ระบบเซนเซอร์และแสดงผลผ่านระบบ Network ระบบเก็บข้อมูลสภาพอากาศ (แสง อุณหภูมิ ความชื้นในอากาศ ความชื้นในวัสดุปลูก) สามารถแสดงผลข้อมูลผ่านระบบ Network ได้แบบ real time โดยสตรอว์เบอร์รีที่ปลูกภายใต้โรงเรือนอัจฉริยะ มีการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตที่มีคุณภาพมากกว่าการปลูกในแปลงปลูกนอกโรงเรือนอย่างเห็นได้ชัด แต่เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรือนปกติยังไม่แตกต่าง เนื่องจากการติดตั้งระบบทำความเย็นในโรงเรือนอัจฉริยะล่าช้ากว่าที่กำหนด อาจต้องปลูกทดสอบอีกครั้งในปีต่อไป โดยสามารถนำองค์ความรู้การกระตุ้นตาตอก การปลูกสตรอว์เบอร์รี ในระบบโรงเรือนอัจฉริยะ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

๘. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
เพื่อรักษาคุณภาพผล
สตรอว์เบอร์รีเกรดพรีเมียม

จากการศึกษาการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อรักษาคุณภาพผลสตรอว์เบอร์รีเกรดพรีเมียม พบว่า (๑) การลดอุณหภูมิผลสตรอว์เบอร์รีด้วยระบบ Force air cooling แบบเป่าลมจากด้านล่าง ที่ความเร็วลม ๐.๑ เมตรต่อวินาที ใช้ระยะเวลาในการลดอุณหภูมิน้อยที่สุด (๒) ผลสตรอว์เบอร์รีที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ที่ได้จากโครงการวิจัย “การออกแบบบรรจุภัณฑ์สำหรับสตรอว์เบอร์รีเกรดพรีเมียม” สามารถลดอุณหภูมิผลสตรอว์เบอร์รีเฉลี่ยประมาณ ๒๐-๒๑ องศาเซลเซียส ให้ลดลงเหลือ ๔ องศาเซลเซียส โดยมีค่า Hafling time และ Seven/eight cooling time เท่ากับ ๑๙ และ ๕๘ นาที ตามลำดับ ในบรรจุภัณฑ์แบบเดิมของโครงการหลวงที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น ไม่สามารถลดอุณหภูมิผลสตรอว์เบอร์รีให้ลดลงเหลือ ๔ องศาเซลเซียสได้ (๓) การลดอุณหภูมิผลสตรอว์เบอร์รีที่บรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่ต้องไม่วางบรรจุภัณฑ์ซ้อนทับกันขณะทำการลดอุณหภูมิ เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพของการลดอุณหภูมิแบบเป่าลมเย็นจากด้านล่าง ลดลงและใช้พลังงานมากยิ่งขึ้น (๔) การลดอุณหภูมิผลสตรอว์เบอร์รีด้วยระบบ Force air cooling สามารถช่วยยืดอายุการวางจำหน่ายของผลสตรอว์เบอร์รีได้ แต่ไม่มีผลต่อปริมาณของแข็งทั้งหมดที่ละลายน้ำได้ ปริมาณวิตามินซี และกิจกรรมของสารต้านอนุมูลอิสระของผลสตรอว์เบอร์รี (๕) ผลสตรอว์เบอร์รีที่บรรจุภัณฑ์รูปแบบใหม่มีการสูญเสียน้ำหนักสดมากกว่าผลสตรอว์เบอร์รีในบรรจุภัณฑ์แบบเดิมของโครงการหลวงที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

โครงการ	ผลการวิจัย
<p>๙. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากผลผลิตโครงการหลวง (เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากผักเคล (ใบหยิก) เสริมสารสกัดเมล็ดกาแฟเขียว และเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากสารสกัดบิทรุทผสมเสาวรสร)</p> <p>ระยะที่ ๒</p> 	<p>จากการศึกษาได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากผักเคล (ใบหยิก) เสริมสารสกัดเมล็ดกาแฟเขียว และเครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากสารสกัดบิทรุทผสมเสาวรสร ในรูปแบบผงชง และรูปแบบพร้อมดื่ม มีผลการยอมรับของผู้บริโภคของผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากสารสกัดผักเคลเสริมสารสกัดเมล็ดกาแฟเขียว พบว่า รูปแบบผงชง มีคะแนนความชอบโดยรวมของผลิตภัณฑ์มีความชอบเล็กน้อย และผู้บริโภคร้อยละ ๙๒ ให้การยอมรับผลิตภัณฑ์ ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่ร้อยละ ๖๘ และรูปแบบพร้อมดื่ม มีคะแนนความชอบโดยรวมของผลิตภัณฑ์มีความชอบปานกลาง ผู้บริโภคร้อยละ ๙๗ ให้การยอมรับผลิตภัณฑ์ ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่ร้อยละ ๗๔ และเมื่อทดสอบอายุการเก็บรักษาพบว่าที่อุณหภูมิ ๑๐ องศาเซลเซียส มีอายุการเก็บรักษาประมาณ ๑๕๐ วัน หรือประมาณ ๕ เดือน สำหรับเครื่องดื่มสุขภาพจากสารสกัดบิทรุทผสมเสาวรสร พบว่า รูปแบบผงชง คะแนนความชอบโดยรวมของผลิตภัณฑ์มีความชอบปานกลาง ผู้บริโภค ร้อยละ ๙๖ ให้การยอมรับผลิตภัณฑ์ มีการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่ร้อยละ ๙๔ และรูปแบบพร้อมดื่ม คะแนนความชอบโดยรวมของผลิตภัณฑ์มีความชอบปานกลาง ผู้บริโภค ร้อยละ ๙๒ ให้การยอมรับผลิตภัณฑ์ ตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ที่ร้อยละ ๗๗ และเมื่อทดสอบอายุการเก็บรักษาพบว่าที่อุณหภูมิ ๑๐ องศาเซลเซียส มีอายุการเก็บรักษาประมาณ ๑๕๘ วัน หรือประมาณ ๕.๒ เดือน</p>
<p>๑๐. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากใบชาสด ระยะที่ ๒</p> 	<p>จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากใบชาสด เพื่อนำใบชาสดซึ่งเป็นผลผลิตของมูลนิธิโครงการหลวงมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพชนิดผงชงละลาย และพร้อมดื่ม โดยผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาสดชนิดผงชงละลาย พบว่า สูตรที่เหมาะสมในการผลิตเครื่องดื่มชาสด คือ สูตรที่ได้จากสารสกัดใบชาจีนสด พันธุ์เบอร์ ๑๒ ผสมนมโค และใช้วิธีการทำแห้งแบบพ่นฝอย นำไปทดสอบการยอมรับของผู้บริโภค มีคะแนนความชอบเฉลี่ยอยู่ในช่วงชอบเล็กน้อยถึงชอบมาก ส่วนผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาสดพร้อมดื่ม พบว่าสูตรที่เหมาะสม คือ เครื่องดื่มชาสดพร้อมดื่มสูตรผสมนมโค โดยใช้สารสกัดชาสด นมโค อินูลิน และสารให้ความหวานแทนน้ำตาล นำไปทดสอบความชอบของผู้บริโภค พบว่า เครื่องดื่มชาสดพร้อมดื่มสูตรนมโคมีคะแนนความชอบ ด้านความชอบโดยรวม ลักษณะปรากฏ สี กลิ่นชากลิ่นนม กลิ่นโดยรวม กลิ่นรสชากลิ่นรสนม กลิ่นรสโดยรวม รสหวาน ความข้นหนืด และความรู้สึกหลังกลืนเฉลี่ยอยู่ในช่วงชอบเล็กน้อยถึงชอบมาก สามารถพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพจากใบชาสดได้ ๑ ผลิตภัณฑ์</p>

โครงการ

ผลการวิจัย

๑๑. การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารสุขภาพในรูปแบบนมธัญพืชชนิดผงและส่วนผสมอาหารโปรตีนหมักจากเฮมพ์ที่ออกฤทธิ์ทางชีวภาพ ระยะที่ ๒

จากการพัฒนาผลิตภัณฑ์นมเฮมพ์พร้อมดื่ม เพื่อผลิตเป็นนมเฮมพ์ชนิดผงขงละลาย พบส่วนประกอบที่เหมาะสม ได้แก่ นมเฮมพ์ อินูลิน โปรตีนไฮโดรไลเสต จากถั่วเหลือง ผิวดำ และโปรตีนสกัดจากถั่วเหลือง และมีปริมาณของแข็งที่ละลายได้ทั้งหมดเท่ากับ ๑๗.๕ °Brix ซึ่งเป็นสูตรที่เหมาะสมในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์นมเฮมพ์ชนิดผงขงละลาย รูปแบบการละลาย นมเฮมพ์ผง : น้ำร้อน : เท่ากับ ๑ : ๑.๕ มีระดับความขบเล็กน้อย ถึงขบปานกลาง ทั้งนี้ผู้บริโภคให้การยอมรับต่อผลิตภัณฑ์นมเฮมพ์ชนิดผงขงละลาย ร้อยละ ๙๑ ส่วนต้นแบบผลิตภัณฑ์วีแกนชีสเฮมพ์ได้พัฒนามีสวนผสมที่เหมาะสม ประกอบด้วย นมเฮมพ์ มะม่วงทิมพานต์ ผงวุ้น แป้งมันสำปะหลัง ดอกเกลือทะเล นิวทริชั่นแนลยีสต์ ผงกระเทียมปน คาราจีแนน กลิ่นชีส น้ำส้มสายชูหมักไวน์ขาว และผงโปรตีนหมัก และได้ทดสอบการยอมรับของผู้บริโภค พบว่า คะแนนความชอบโดยรวมอยู่ในช่วงการขบเล็กน้อย และผู้บริโภคมีความยอมรับร้อยละ ๘๔ และตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ร้อยละ ๖๔ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นต้นแบบผลิตภัณฑ์ใหม่สำหรับมูลนิธิโครงการหลวงได้

๑๒. การพัฒนาสารประกอบพันธะเชื่อมเชิงหน้าที่ที่ออกฤทธิ์ทางชีวภาพ โอลิโกเปปไทด์ และสารสกัด cannabidiol จากเฮมพ์ ระยะที่ ๒

การศึกษากระบวนการผลิตสารประกอบพันธะเชื่อมโอลิโกเปปไทด์ และ CBD ด้วยวิธี Dry process ที่เหมาะสมเป็นระยะเวลา ๒๘ วัน ซึ่งมีปริมาณ กรดอะมิโนอิสระ และปริมาณกรดอะมิโน ๑๔ ชนิด โดยมีปริมาณน้อยที่สุด และกระบวนการผลิตสารประกอบพันธะเชื่อมโอลิโกเปปไทด์ และ CBD ด้วย Wet process ที่เหมาะสมมีค่าความเป็นกรดต่าง ๑๐ เนื่องจากมีปริมาณกรดอะมิโนอิสระ และปริมาณกรดอะมิโน ๑๕ ชนิด ที่มีปริมาณน้อยที่สุด ส่วนกระบวนการผลิตสารประกอบพันธะเชื่อมโอลิโกเปปไทด์ และ CBD ด้วยเอนไซม์ที่เหมาะสม คือ ที่ระยะเวลา ๒ ชั่วโมง ทั้งนี้สารประกอบพันธะเชื่อมที่ผลิตด้วยวิธี Dry process มีความคงทนต่อค่าความเป็นกรดต่าง ๗-๙ แต่วิธีเอนไซม์มีความคงทนต่อค่าความเป็นกรดต่าง ๗-๑๑ โดยผลิตภัณฑ์พันธะเชื่อมผงทั้ง ๒ วิธีไม่มีความเป็นพิษต่อเซลล์มนุษย์ (เซลล์มะเร็งตับ และเซลล์ Human Fibroblast) อย่างไรก็ตามสารประกอบพันธะเชื่อมที่ผลิตด้วยวิธี Dry process มีผลกระทบต่อการทำลายเยื่อหุ้มเซลล์เล็กน้อย ซึ่งจำเป็นต้องมีการทดสอบความเป็นพิษต่อเซลล์อื่น ๆ เพิ่มเติมเพื่อยืนยันถึงความปลอดภัยของสารประกอบพันธะเชื่อมที่ผลิตได้

๑๓. การพัฒนาผลิตภัณฑ์เยลลี่เพื่อสุขภาพจากเคพกูสเบอร์รี่ เสริมสารสกัดโพลีฟีนอลจากผักเคล

การศึกษาปริมาณสารสกัดเคพกูสเบอร์รี่และสารสกัดผักเคลที่เหมาะสมในการผลิตเยลลี่เพื่อสุขภาพ โดยทำการแปรผันปริมาณสารสกัดเคพกูสเบอร์รี่ ๖-๑๒ กรัม และปริมาณสารสกัดผักเคล ๖-๑๕ กรัมของน้ำหนักส่วนผสมทั้งหมด ๑๐๐ กรัม พบว่า สูตรที่เหมาะสมมีส่วนผสมประกอบ ดังนี้ สารสกัดเคพกูสเบอร์รี่ สารสกัดผักเคล คาราจีแนน สารให้ความหวานทดแทนน้ำตาล เกลือ กรดแอสคอร์บิก และน้ำ และการทดสอบความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีผลต่อผลิตภัณฑ์เยลลี่เพื่อสุขภาพจากเคพกูสเบอร์รี่เสริมสารสกัดโพลีฟีนอลจากผักเคล พบว่า ผู้บริโภคให้การยอมรับต่อผลิตภัณฑ์ ร้อยละ ๙๘ และการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ร้อยละ ๘๑ และการคาดคะเนอายุการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์ พบว่า เมื่อเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ที่อุณหภูมิ ๔ องศาเซลเซียส มีอายุการเก็บรักษาถึง ๕๑๔ วัน หรือ ๑ ปี ๕ เดือน และเมื่อเก็บรักษาผลิตภัณฑ์ที่อุณหภูมิ ๒๕ องศาเซลเซียส สามารถมีอายุการเก็บรักษาได้ ๑๒๐ วัน หรือ ๔ เดือน

โครงการ	ผลการวิจัย
<p>๑๔. การพัฒนาผลิตภัณฑ์โปรตีนพืชจากถั่วเหลืองผิวดำรูปแบบชีสสำเร็จรูป</p> 	<p>จากการสำรวจความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อชนิดของผลิตภัณฑ์ชีส ซึ่งพบว่าผู้บริโภคส่วนใหญ่ ร้อยละ ๓๙.๐๘ มีความสนใจผลิตภัณฑ์ครีมชีส โดยพบว่าปริมาณแมกนีเซียมซัลเฟต ร้อยละ ๐.๕ ของน้ำหนักน้ำถั่วเหลืองผิวดำที่ใช้ในการตกตะกอนโปรตีนของถั่วเหลืองผิวดำเป็นปริมาณเหมาะสมที่สุด และตะกอนโปรตีนที่ได้มีปริมาณโปรตีนและปริมาณสารประกอบฟีนอลิกมากที่สุด สัดส่วนของส่วนผสมที่เหมาะสม คือ ปริมาณอินูลิน ร้อยละ ๒.๙๙ และปริมาณดอกเกลือ ร้อยละ ๐.๙๐ ที่พัฒนาได้มีอายุการเก็บรักษาในสภาวะแช่เย็นที่อุณหภูมิ ๓-๕ องศาเซลเซียส ๓๐ วันหลังจากการผลิต ทั้งนี้จากการทดสอบการยอมรับของผู้บริโภคที่ร้อยละ ๙๔.๑๒ และหากมีการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผู้บริโภคมีความสนใจซื้อผลิตภัณฑ์ร้อยละ ๗๘.๔๓ สามารถพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์สำหรับจำหน่ายเชิงพาณิชย์</p>
<p>๑๕. การพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์มาตรฐานความยั่งยืนของชุมชนบนพื้นที่สูงตามแบบ Royal Project Model และ SDGs</p> 	<p>การศึกษาตัวชี้วัดความยั่งยืนของชุมชนบนพื้นที่สูงตามแบบ Royal Project Model และ SDGs ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามและประเมินผลการพัฒนาที่เหมาะสมกับแนวทางโครงการหลวงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ประกอบด้วย ๔ มิติหลัก ๒๐ มิติย่อย ๕๑ ตัวชี้วัด และการประเมินความยั่งยืนของชุมชนในพื้นที่นาร่อง ๒ พื้นที่ คือ สถานีฯ ปางดะ และศูนย์ฯ แม่แฮ ดำเนินการโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในระดับครัวเรือน ผู้นำชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบล และข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการประเมินพบว่า สถานีเกษตรหลวงปางดะมีความยั่งยืนของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ค่าดัชนีที่ ๔.๕๕ ส่วนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮมีความยั่งยืนของชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าดัชนีที่ ๔.๒๗ โดยได้พัฒนาคู่มือการจัดการข้อมูลความยั่งยืนของชุมชนบนพื้นที่สูงตามแบบ Royal Project Model และ SDGs สำหรับนำไปปรับใช้ในพื้นที่โครงการหลวงต่อไป</p>
<p>๑๖. การเสริมสร้างทักษะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาผู้นำวิจัยชุมชน: กรณีศึกษาอาสาสมัครเยาวชนบ้านเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก</p> 	<p>การเสริมสร้างทักษะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และพัฒนานักวิจัยชุมชน ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมให้กับเยาวชนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ โดยเจ้าหน้าที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอเป็นผู้คัดเลือก อาสาสมัครเยาวชนในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ได้คัดเลือกอาสาสมัครเยาวชนทั้งหมด ๓๐ คน แต่สามารถเข้ากิจกรรมได้ จำนวน ๑๗ คน จากหมู่บ้านห้วยโป่ง บ้านเลอตอ พะตีหมอใจ มีผลการประเมินพบว่า อาสาสมัครเยาวชนในพื้นที่ที่เข้าร่วมกิจกรรมมีภาวะผู้นำสูงกว่าอาสาสมัครเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ผลลัพธ์ของภาวะผู้นำ (Outcomes of Leadership) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงสภาพ (Transformational Leadership) ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงแบบแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) และภาวะผู้นำแบบหลีกเลี่ยงภารกิจ (Passive Avoidant Leadership) และสามารถนำองค์ความรู้และหลักสูตรคู่มือในการเสริมสร้างทักษะผู้นำการเปลี่ยนแปลงและพัฒนานักวิจัยชุมชนนำไปปรับใช้บนพื้นที่อื่น ๆ ได้</p>

โครงการ

๑๗. การศึกษาการปลูกป่าและ
วนเกษตรบนพื้นที่สูงในพื้นที่
ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง
เลอตอ

ผลการวิจัย

การศึกษากการปลูกป่าและวนเกษตรบนพื้นที่สูงในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ จังหวัดตาก ได้กำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นแปลงของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการวิจัยใน ๒ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านจ่อคี และบ้านแม่หละคี ตำบลแม่หละ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดตาก โดยดำเนินกิจกรรม ดังนี้

- ๑) การทดสอบชนิดพันธุ์ และทดสอบถิ่นกำเนิด พบว่า แปลงที่ ๑ เมเปิ้ลหอม เป็นชนิดไม้ที่มีค่าความโตเฉลี่ยสูงสุด แปลงที่ ๒ พบว่า กระถินดอย เป็นชนิดไม้ที่มีค่าความโตเฉลี่ยสูงสุด และต้นสัก มีความโตเฉลี่ยสูงรองลงมา ทั้งนี้เมื่อพิจารณาพบว่า สัก เป็นชนิดไม้ที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการปลูกง่ายกว่าชนิดอื่น ๆ อีกทั้งยังสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในทางก่อสร้าง เพื่อลดการพึ่งพิงป่าธรรมชาติได้อีกทางหนึ่ง
- ๒) การสร้างแปลงสาธิตระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูง (๑) การปลูกไม้ยืนต้นและไม้ผล พบว่า ซิลเวอร์โอ๊ค มีค่าเฉลี่ยความโตสูงสุด และสามารถทนทานต่อการเกิดไฟป่าได้ หากพื้นที่เชื้อเพลิงไม่มาก (๒) การปลูกไม้ยืนต้นและบุกในไร่ข้าวโพด พบว่า ไร่ซางหม่น มีขนาดความโตสูงสุด และยังสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย (๓) การปลูกบุกในไร่หมุนเวียนในรูปแบบวนเกษตร พบว่า อาโวคาโด เป็นชนิดไม้มีความโตเฉลี่ยสูงสุด และการดูแลไม้ผลยังต้องมีปัจจัยเรื่องน้ำที่เหมาะสม
- ๓) แนวทางการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ในพื้นที่สูงและการทำระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูง โดยได้เสนอแนวทางการส่งเสริมการปลูกต้นไม้และการทำระบบวนเกษตรบนพื้นที่สูง ดังนี้ (๑) การเลือกชนิดไม้ที่เหมาะสมในการปลูกพื้นที่สูง (๒) การเลือกชนิดพืชเกษตรที่เหมาะสมกับข้อจำกัดและเงื่อนไข (๓) การจัดการระบบน้ำเพื่อการเกษตร (๔) การจัดการไฟในพื้นที่เกษตรกรรม และ (๕) การจัดการความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของเกษตรกร โดยต้องได้รับความรู้การศึกษารูปแบบการปลูกป่าและวนเกษตรบนพื้นที่สูงศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ

๑๘. การศึกษารูปแบบในการ
ใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่สูง
กรณีศึกษาศูนย์พัฒนา
โครงการหลวงห้วยน้ำริน
และเลอตอ

จากผลการดำเนินงานการศึกษารูปแบบในการใช้ประโยชน์ที่ดินบนพื้นที่สูง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ มีแปลงเกษตรกรเป้าหมาย ทั้งหมด ๙ แปลง แบ่งพื้นที่ออกตามระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล (MSL) ได้แก่ พื้นที่ที่มีความสูงมากกว่า ๙๐๐ เมตร จำนวน ๔ แปลง ปลูกในรูปแบบแปลง A B C และ D พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๔ ราย ได้สรุปแนวทางการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบแปลง D เป็นการปลูกพืชตามรูปแบบป่าผสมผสานปลูกตามแนวคิดอิสระ เนื่องจากเกษตรกรจัดการพื้นที่ง่ายกว่าเหมาะสมกับแรงงานในครัวเรือน และพื้นที่ต่ำกว่าระดับ ๙๐๐ เมตร จำนวน ๕ แปลง ปลูกในรูปแบบแปลง C D E และ F พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด ๕ ราย ได้สรุปแนวทางการปรับเปลี่ยนการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบการปลูกพืชตามรูปแบบ C ซึ่งเป็นการปลูกไม้ป่าเป็นแนวแถบสลับการปลูกพืชไร่ ร่วมกับพืชสมุนไพรในป่า เนื่องจากเกษตรกรมีรายได้จากผลผลิตที่รวดเร็วและเหมาะสมกับแรงงานในครัวเรือน จากผลการศึกษาได้มีแนวโน้มที่จะนำรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้เป็นทางเลือกให้เกษตรกรในพื้นที่สูง ในการส่งเสริมพัฒนาการปลูกป่าตามแนวทางการปลูกป่าอย่างมีส่วนร่วมหรือการปลูกป่าชาวบ้านในพื้นที่โครงการหลวงต่อไป

โครงการ	ผลการวิจัย
<p>๑๙. การศึกษาเทคนิคการแปรรูปไม้บางจากไม้บนพื้นที่สูง เพื่อเป็นบรรจุภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์ของมูลนิธิโครงการหลวง</p> 	<p>การศึกษาเทคนิคการแปรรูปไม้บางจากไม้บนพื้นที่สูง จำนวน ๕ ชนิด คือ จันทร์ทองเทศ การบูร เมเปิ้ลหอม กระถินดอย และเพาโลว์เนีย โดยทำการปอกไม้บางด้วยเครื่องจักร เหลากลมและเครื่องปอกไม้ ณ ศูนย์การใช้ไม้สมพรสหวัดณ์ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ไม้บางที่ได้จากไม้จันทร์ทองเทศ มีผลผลิต ร้อยละ ๗๖.๓๘ ไม้การบูร มีผลผลิต ร้อยละ ๖๐.๗๕ ไม้เมเปิ้ลหอม มีผลผลิต ร้อยละ ๕๙.๖๘ จากไม้กระถินดอย มีผลผลิต ร้อยละ ๖๗.๒๗ ไม้เพาโลว์เนีย มีผลผลิต ร้อยละ ๕๗.๘๐ เมื่อพิจารณาจากผลผลิตและคุณภาพของไม้บางที่ได้ ไม้จันทร์ทองเทศมีความเหมาะสมและมีศักยภาพที่สุดที่จะนำมาผลิตเป็นไม้บาง ส่วนไม้ชนิดอื่นอาจนำไปใช้เป็นชั้นไส้ของการผลิตไม้อัดสลับชั้นได้ ส่วนเมเปิ้ลหอมและเพาโลว์เนียมีศักยภาพน้อย เพราะมีความชื้นมากและเนื้อไม้ค่อนข้างอ่อนทำให้ในกระบวนการผลิตมีปัญหาในการจับไม้ที่บริเวณแกนหมุน ทั้งนี้ได้ออกแบบบรรจุภัณฑ์ ๕ แบบ พร้อมทั้งได้ส่งมอบคู่มือและดำเนินการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และบุคลากรทั่วไป ๑ รุ่น จำนวน ๒๓ ราย ณ ศูนย์สาธิตการใช้ไม้ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง</p>

๒.๓ การขึ้นทะเบียนพันธุ์

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีเป้าหมายขึ้นทะเบียนพันธุ์พืชใหม่ไม่น้อยกว่า ๘ พันธุ์ โดยอยู่ระหว่างการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อขอขึ้นทะเบียนพันธุ์พืช ดังนี้

ไม้ดอก ๓ ชนิด	ไม้ผล ๑ ชนิด
<p>กุหลาบ ๘ พันธุ์ ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> • กุหลาบตัดดอก ๓ พันธุ์ • กุหลาบกระถาง ๕ พันธุ์ <p>เบญจมาศ ๑ พันธุ์</p> <p>แคลล่า ลิลี ๑ พันธุ์</p>	<p>สาลี่ ๑ พันธุ์</p>

กุหลาบตัดดอกที่เตรียมขึ้นทะเบียนพันธุ์

กุหลาบตัดดอก พันธุ์ร้อยัล ๑
ลักษณะเด่น กลีบดอกมีสีชมพู
ทั้งดอก ขอบหยักและเป็นคลื่น
เล็กน้อย ดอกมีขนาดใหญ่

กุหลาบตัดดอก พันธุ์ร้อยัล ๒
ลักษณะเด่น กลีบดอกมีสีเหลือง
ทั้งดอก เมื่อดอกบานเต็มที่กลีบดอก
จะมีสีที่อ่อนลง ดอกมีขนาดใหญ่

กุหลาบตัดดอก พันธุ์ร้อยัล ๓
ลักษณะเด่น กลีบดอกมีสีม่วงอ่อน
ทั้งดอก ขอบหยักและเป็นคลื่น
เล็กน้อย ดอกมีขนาดใหญ่

๕

ต้นจริงและต้นวัสดุ

กุหลาบกระถางที่เตรียมขึ้นทะเบียนพันธุ์

กุหลาบกระถาง พันธุ์ร้อยัล ๔
ลักษณะเด่น กุหลาบกระถางสองสี ดอกตูมกลีบดอกบริเวณโคนมีสีเหลือง
ปลายดอกมีสีชมพูเข้ม เมื่อดอกบานเต็มที่สีจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองอ่อน
ทั้งดอก มีขนาด ๖.๐-๘.๗ เซนติเมตร

กุหลาบกระถาง พันธุ์ร้อยัล ๕
ลักษณะเด่น กุหลาบลูกผสม
กลีบดอกมีสีชมพูอ่อน ดอกบาน
มีขนาด ๗.๒-๙.๓ เซนติเมตร

กุหลาบกระถาง พันธุ์ร้อยัล ๖
ลักษณะเด่น กลีบดอกมีสีชมพูเข้ม
ทั้งดอก ดอกบานมีขนาด ๘.๑-๑๐.๐
เซนติเมตร โดยไม่มีการเปลี่ยนสี
เมื่อดอกบานเต็มที่

กุหลาบกระถาง พันธุ์ร้อยัล ๗
ลักษณะเด่น กุหลาบพันธุ์เลื้อย
ดอกมีสีชมพูทั้งดอก โดยสีของดอกตูม
และดอกที่บานเต็มที่แล้วไม่มีความ
แตกต่างกัน ดอกบานมีขนาด
๗.๕-๑๐.๒ เซนติเมตร

กุหลาบกระถาง พันธุ์ร้อยัล ๘
ลักษณะเด่น กลีบดอกบริเวณโคน
มีสีส้ม บริเวณปลายมีสีชมพู ขอบหยัก
และเป็นคลื่นเล็กน้อย ดอกบาน
มีขนาด ๘.๒-๑๐.๔ เซนติเมตร

พันธุ์พืชใหม่ที่เตรียมขึ้นทะเบียนพันธุ์

เบญจมาศ พันธุ์ร้อยัล ๑

ลักษณะเด่น สามารถพัฒนาดอกได้อย่างสมบูรณ์ภายใต้สภาพวันยาวตามธรรมชาติ ดอกกิ่งซ้อนไล่ระดับเข้าตรงกลาง กลีบดอกวงนอกมีความยาวกว่ากลีบดอกที่อยู่บริเวณด้านในก้านช่อดอกยาว ตรงและแข็งแรง และอายุปักแจกันนาน ๗-๑๔ วัน

แคลล่า ลิลี พันธุ์ร้อยัล ๑

ลักษณะเด่น กาบช่อดอกสีชมพูลิบเขียว มีการเข้ากรวยของดอกที่ดี กาบช่อดอกไม่ยับ

สาลี

ลักษณะเด่น ผลสาลีเนื้อเนียนละเอียด มีกลิ่นหอม รสชาติหวานฉ่ำ เมื่อเก็บรักษาไม่เก็บอาการผลด้านในเป็นสีน้ำตาล มีอายุการเก็บรักษานาน

๒.๔ การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

โครงการวิจัยพัฒนานวัตกรรมและแก้ไขปัญหาบนพื้นที่สูงที่ดำเนินการแล้วเสร็จในปีที่ผ่านมา มูลนิธิโครงการหลวง ได้ขับเคลื่อนสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง รวมทั้งนำผลิตผลและผลิตภัณฑ์ใหม่จากการวิจัยสู่การตลาด สามารถสร้างมูลค่าได้มากกว่า ๗.๔๗ ล้านบาท ซึ่งมีผลการดำเนินงานดังนี้

๑) การขยายเมล็ดพันธุ์และพันธุ์ใหม่สู่การส่งเสริม

ผลสำเร็จจากการวิจัยพันธุ์พืชจากปีที่ผ่านมา สามารถส่งเสริมการขยายเมล็ดพันธุ์และพันธุ์ใหม่สู่เกษตรกร ๑๕ ชนิด ได้แก่ พืชผัก ๔ ชนิด ข้าวโพดหวานสองสี คอส พักทองญี่ปุ่น และเมล่อน ไม้ดอก ๔ ชนิด ปทุมมาลูกผสม มาลิรัตน์ ว่านสีทิต บัวดิน ไม้ผล ๗ ชนิด สตรอว์เบอร์รี ทับทิมเมล็ดนิ่ม อาโวคาโด มะละกอ องุ่น อาบิว ฝรั่งเนื้อแดง ขยายผลส่งเสริมในพื้นที่ ๙ ศูนย์ฯ/สถานีฯ เกษตรกร ๑๐๓ ราย ๙๑.๐๓ ไร่ และ ๒๑ โรงเรือน สร้างมูลค่ามากกว่า ๖.๔ ล้านบาท

คอส

เมล่อน

มาลิรัตน์

บัวดิน

ทับทิมเมล็ดนิ่ม

อาโวคาโด

มะละกอ

ฝรั่งเนื้อแดง

ภาพการติดตามงานในพื้นที่

๒) การขยายผลเครื่องมือต้นแบบ และชีวภัณฑ์

ขยายผลต้นแบบเครื่องมือ ๓ รายการ จำนวน ๑๒ เครื่อง ประกอบด้วย เครื่องกับดักแมลงวันผลไม้ จำนวน ๔ เครื่อง เครื่องเพาะกล้า จำนวน ๖ เครื่อง และเครื่องผสมสารละลายควบคุมศัตรูพืชดอกไฮเดรนเยีย จำนวน ๒ เครื่อง ในพื้นที่ ๓ ศูนย์ฯ/สถานีฯ เกษตรกร ๕๑ ราย ลดการสั่งซื้อมากกว่า ๔๗๐,๐๐๐ บาท และขยายผลการใช้ชีวภัณฑ์ ๓ รายการ สร้างมูลค่ากว่า ๖๘,๒๐๐ บาท

เครื่องเพาะกล้า

เครื่องกับดักแมลงวันผลไม้

เครื่องผสมสารละลายควบคุมศัตรูพืชดอกไฮเดรนเยีย

๓) การแปรรูปผลิตภัณฑ์

โดยคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่สำเร็จจากงานวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบและทดสอบตลาดเชิงพาณิชย์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องดื่มชาสกัดเย็น มะม่วงอบแห้ง ทดสอบตลาดในงานโครงการหลวง กรุงเทพฯ ๒๕๖๖ จำนวน ๕ รายการ ประกอบด้วย ชาขาวสกัดเย็น ชาเขียวสกัดเย็น ชาแดงสกัดเย็น มะม่วงกึ่งแห้งนวลค่า และมะม่วงกึ่งแห้ง R๒E๒ ดำเนินการในพื้นที่ ๖ ศูนย์ฯ/สถานีฯ สามารถสร้างมูลค่าการจำหน่ายกว่า ๕๓๘,๑๑๐ บาท

มะม่วงกึ่งแห้งนวลค่า

มะม่วงกึ่งแห้ง R๒E๒

ชาสกัดเย็น

๔) องค์ความรู้และการเผยแพร่ผลงานวิจัย

ถ่ายทอดองค์ความรู้ จำนวน ๑๑ เรื่อง ได้แก่ เทคโนโลยีการใช้เชื้อจุลินทรีย์การถ่ายทอดระยะปลอดภัย ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืช ๙ ชนิด และการวินิจฉัยเชื้อไวรัสในพืชโดยมีเป้าหมายถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตและด้านอารักขาพืช ในพื้นที่ ๓๙ ศูนย์ฯ/สถานีฯ เกษตรกร ๔,๐๓๒ ราย อาทิ เทคโนโลยีการใช้เชื้อจุลินทรีย์ในการเจริญเติบโตของสตรอว์เบอร์รี ในพื้นที่ศูนย์ฯ แม่สาใหม่ และการถ่ายทอดระยะปลอดภัยในการเก็บเกี่ยวผลผลิตพืชได้ ๑ ชนิด คือ มะเขือม่วง ให้กับเกษตรกรภายใต้ ๓๙ ศูนย์ฯ/สถานีฯ

 คำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชใน มะเขือม่วงบ้านเขียว และมะเขือม่วงบ้านดำ ของมูลนิธิโครงการหลวง
 (PPC01-15-01 คำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชรายชนิดพืช)
 แผนกรักษาพืช ฝ่ายส่งเสริมและพัฒนา
 มูลนิธิโครงการหลวง

คำแนะนำการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชในมะเขือม่วงบ้านเขียว และมะเขือม่วงบ้านดำ

สารเคมีที่ใช้สำหรับป้องกันกำจัดแมลง และโรคพืช

ชนิดพืช	ชื่อสาร	ชนิดสาร	อัตรา	สูตร	ปริมาณ/ลิตร	ใช้ในกรณีใดบ้าง (แมลง/โรค/เชื้อรา/เชื้อรา/เชื้อรา/เชื้อรา)	10%	15%	20%	หมายเหตุ	
มะเขือม่วงบ้านเขียว	ฉีดพ่นดอก	ไทรวาโล	4	70% WG	2 - 6 g	เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่น แมลงหวี่ขาว หนอนกระทู้	-	0.01*	-	พ่นดอกวันละครั้ง	
		ชาโมส									
		ไดมิทอโร ที									
มะเขือม่วงบ้านดำ	ฉีดพ่นดอก	ซิงคิน 20	3	20% WV EC	40 ml	เพลี้ยอ่อน แมลงหวี่ขาว เพลี้ยไฟ หนอนกระทู้	-	0.01*	-	45	
		ไซฟิโนต	1	ไม่มี	50% WV EC	40 ml	หนอนกระทู้ หนอนกระทู้ เพลี้ยไฟ แมลงหวี่ขาว	-	0.01*	-	40
มะเขือม่วงบ้านเขียว และมะเขือม่วงบ้านดำ	ฉีดพ่นต้น	ไดมิทอโร ที	3	25% WP SC	25 ml	หนอนกระทู้ หนอนกระทู้ เพลี้ยอ่อน	0.02**	-	-	40	
		ไดมิทอโร ที	4	1% GR	2 g/ต้น	เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ เพลี้ยจักจั่น แมลงหวี่ขาว	-	0.5	-	30 (๑๖๕๗๕๐)	
		คอปิน 80	1	85% WP	20 g	หนอนกระทู้ หนอนกระทู้ เพลี้ยไฟ แมลงหวี่ขาว ตัวแก่	-	0.01*	-	30	
		อีวาธา	22	30% WG	5 g	หนอนกระทู้ หนอนกระทู้	-	0.01*	-	30	
		แอมเม 15 ที									
โรดริโกนิน	5	14% SC	5 - 20 g	เพลี้ยอ่อน เพลี้ยไฟ หนอนกระทู้ แมลงหวี่ขาว เพลี้ยจักจั่น	-	0.05	-	25			

ตัวอย่างประกาศใช้ระยะปลอดภัย “มะเขือม่วง”

๓

ด้านพัฒนาและ
ส่งเสริมอาชีพ

๓.๑ อาชีพภาคการเกษตร

ผลจากการวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืช และสัตว์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม บนพื้นที่สูง มุ่งสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในการ เป็นอาชีพทางเลือกให้แก่คนบนพื้นที่สูง นำสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม ต่อยอดภูมิปัญญา ท้องถิ่น และความหลากหลายทางชีวภาพ บนพื้นที่สูง รวมไปถึงการพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และระบบการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริม พัฒนาอาชีพแก่เกษตรกรภายใต้ระบบมาตรฐานอาหารปลอดภัย ในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง และขยายผลไปยังพื้นที่สูงอื่น ๆ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

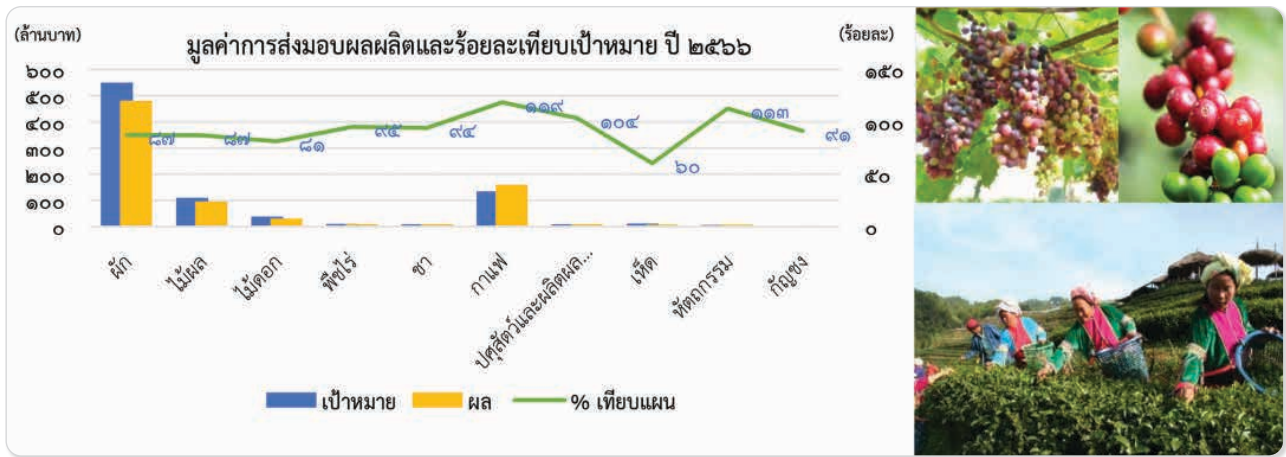

๑) การส่งเสริมอาชีพสร้างรายได้

มูลนิธิโครงการหลวง ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง รวม ๑๑,๗๘๑ ไร่ ปลูกพืชชนิดต่าง ๆ จากฐานความรู้ที่เหมาะสมภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย ได้แก่ พืชผัก ไม้ผล ไม้ดอก พืชไร่ ชา กาแฟ สมุนไพร กัญชง พืชอื่น ๆ และสัตว์ชนิดต่าง ๆ รวม ๓๗๖ ชนิด พื้นที่ปลูกพืชรวม ๓๖,๖๖๑.๘๘ ไร่ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เกษตรกรมีรายได้จากการส่งผลิตผลจำหน่ายผ่านช่องทางตลาดโครงการหลวง มูลค่า ๘๑๒.๓ ล้านบาท และเกษตรกรจำหน่ายเอง ๓๓๐.๓๐ ล้านบาท

ตาราง ปริมาณและมูลค่าผลิตผลที่เกษตรกรจำหน่ายผ่านตลาดโครงการหลวง

กลุ่มงาน	ปริมาณผลผลิต (กก./หน่วย)	มูลค่าผลิตผล (ล้านบาท)
๑. ผักและสมุนไพร	๑๕,๔๘๑,๐๐๒	๔๘๐.๖
๒. ไม้ผล	๑,๗๗๘,๐๖๓	๙๕.๙
๓. ไม้ดอก	๒,๕๗๖,๗๗๖	๓๑.๓
๔. พืชไร่	๒๓๓,๕๒๐	๙.๔
๕. ชา	๒๑,๙๙๖	๘.๗
๖. กาแฟ	๗๓๕,๒๘๒	๑๕๙.๙
๗. ปศุสัตว์และผลิตผลอาหารฯ	๑๑๐,๖๔๓	๙.๓
๘. เห็ด	๔๒,๗๕๘	๗.๓
๙. หัตถกรรม	๔๐,๖๓๓	๗.๒
๑๐. กัญชง	๙,๑๖๑	๒.๕
รวม	๒๑,๐๒๙,๘๓๓	๘๑๒.๓

กราฟแสดงมูลค่าการส่งมอบผลผลิตและร้อยละมูลค่าเทียบเป้าหมาย ปี ๒๕๖๖

๒) งานพัฒนามาตรฐานคุณภาพผลผลิตของเกษตรกร

มูลนิธิโครงการหลวง มุ่งเน้นการเสริมสร้างการนำมาตรฐานไปสู่การปฏิบัติตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย ซึ่งเกษตรกรสมาชิกทุกรายจะต้องผ่านการอบรมและรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย อาทิ มาตรฐานการเพาะปลูกที่ดี มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ จากนั้นจึงนำผลผลิตจากแปลงเกษตรกรไปสู่การคัดและบรรจุในศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ก่อนนำไปสู่การแปรรูปหรือส่งมอบไปยังผู้บริโภค โดยมูลนิธิโครงการหลวงได้รับการสนับสนุนการพัฒนาตามมาตรฐานอาหารปลอดภัยจากหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง เป็นต้น

๒.๑) การรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มูลนิธิโครงการหลวงสนับสนุนและดำเนินการขอรับการรับรองมาตรฐานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย ดังนี้

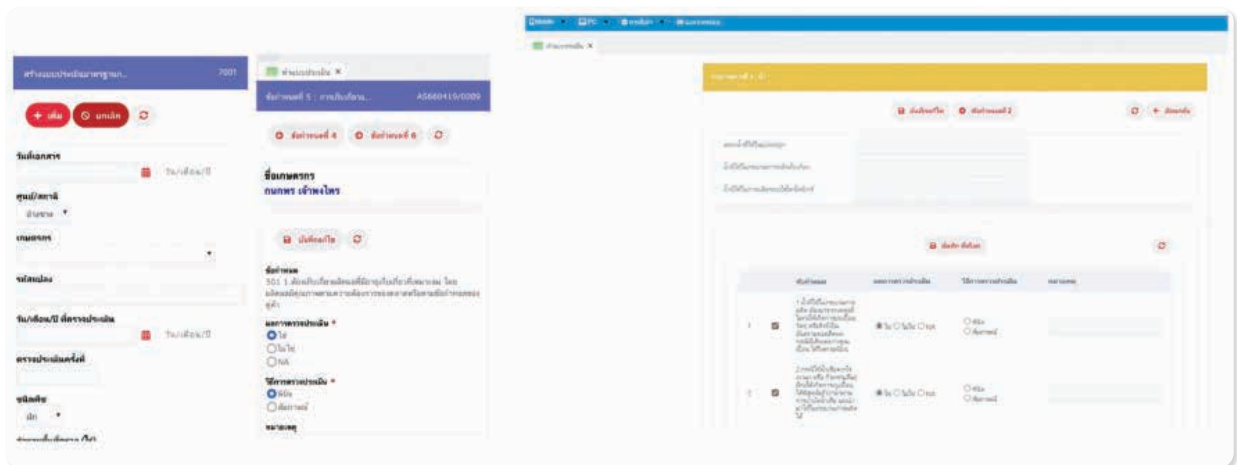
มาตรฐาน	จำนวนชนิด	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
• มาตรฐานการเพาะปลูกที่ดี (GAP)	๒๔๖	๑๐,๖๒๘	๓๖,๓๔๐.๑๔
• มาตรฐาน GLOBAL G.A.P. /McDonald G.A.P.	๑	๑๔๖	๒๑๗.๒๕
• มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร)	๕๘	๗๒๐	๑,๙๖๕.๖๑
• มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (IFOAM)	๗๗	๘๓๕	๒,๓๓๕.๔๒
• มาตรฐานฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ๗ มาตรฐาน	๗	๒๑	๑๑ แห่ง
• มาตรฐานสำหรับอาคารคัดบรรจุผลผลิตของศูนย์ฯ/สถานีฯ			
๑) มาตรฐาน GMP กฎหมาย		๔๒ แห่ง	
๒) มาตรฐาน GMP/HACCP Codex		๑๒ แห่ง	
๓) มาตรฐาน มกษ.๙๐๓๕-๒๕๖๓ การปฏิบัติที่ดีสำหรับโรงคัดบรรจุผักและผลไม้สด		๘ แห่ง	

๒.๒) การดำเนินการสนับสนุนการรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย

(๑) การผลิตสื่อเพื่อสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ โดยผลิตสื่อคู่มือการผลิตพืชภายใต้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ E-books จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม และนำเข้าสู่ E-books ของมูลนิธิโครงการหลวง

(๒) การพัฒนาฐานข้อมูล และแอปพลิเคชันเพื่อเพิ่มศักยภาพการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เข้ามาประยุกต์ใช้ด้านการตรวจประเมินแปลงปลูกพืช (Check list) เพื่อเพิ่มศักยภาพการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม และพัฒนาระบบฐานข้อมูลเกษตรกรของมูลนิธิโครงการหลวง โดยแสดงผลในรูปแบบ Online ซึ่งขณะนี้ อยู่ระหว่างการปรับปรุงระบบ

ตัวอย่าง แอปพลิเคชัน การตรวจประเมินแปลงปลูก

(๓) การวิเคราะห์ดินและน้ำ เพื่อสนับสนุนและรองรับการเข้าสู่มาตรฐานความปลอดภัยของผลผลิตและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การตรวจคุณภาพดิน น้ำ และตัวอย่างผลิตผล ดังนี้

การตรวจวิเคราะห์	ตัวอย่างดิน	ตัวอย่างน้ำ
• การวิเคราะห์โลหะหนักและธาตุอาหารภายใต้มาตรฐานอาหารปลอดภัย โดยความร่วมมือจากกรมพัฒนาที่ดิน	๗๐๐	๓๐๐
• การตรวจเชื้อสาเหตุโรคในดินน้ำและวัสดุปลูก โดยศูนย์อารักขาพืช มูลนิธิโครงการหลวง เพื่อหาแนวทางป้องกันและควบคุมอย่างถูกต้องและเหมาะสม	๕๐๐	๓๐๐
• การตรวจวิเคราะห์ผลผลิต เพื่อวิเคราะห์สารเคมีตกค้างในผลผลิต โลหะหนัก และเชื้อทางเดินอาหาร โดยห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด	ตัวอย่างผลิตผล ๖ กลุ่มพืช ๑๔๐ ตัวอย่าง	

๓) การส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และสารทดแทนการใช้สารเคมี

มูลนิธิโครงการหลวง จัดตั้งโครงการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชบนที่สูง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อทำหน้าที่ในการวิจัย และให้คำแนะนำด้านการป้องกันกำจัดศัตรูพืช และลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชโดยใช้หลักการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) รวมทั้งได้วิจัยและพัฒนาสารชีวภัณฑ์และสารทดแทน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ทดแทนสารเคมี ซึ่งมีความก้าวหน้าดังนี้

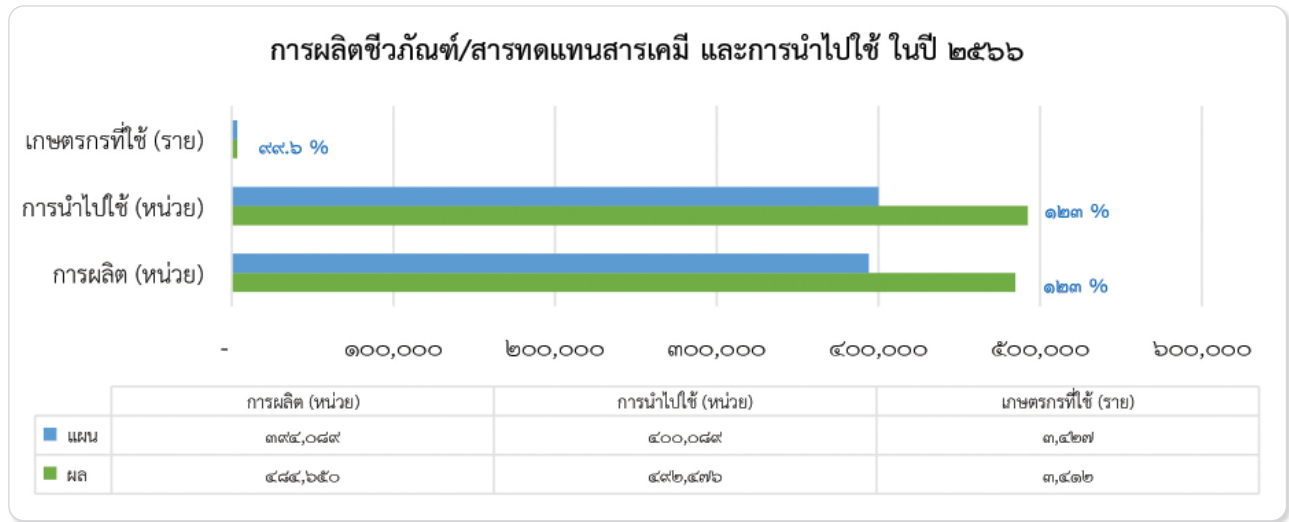
๓.๑) การขึ้นทะเบียนชีวภัณฑ์ของมูลนิธิโครงการหลวง

มูลนิธิโครงการหลวงได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสารล่อแมลงและชีวภัณฑ์ต่อกรมวิชาการเกษตร จำนวน ๕ รายการ ซึ่งสารล่อแมลงได้รับใบอนุญาตแล้ว ๑ รายการ และอยู่ระหว่างดำเนินการ ๔ รายการ ดังนี้

ได้รับใบอนุญาตแล้ว	อยู่ระหว่างดำเนินการ
<p>ฟีโรดิวท์หมัดผัก (allyl isothiocyanate) ได้รับใบอนุญาตทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตร จากกรมวิชาการเกษตร เลขทะเบียน ๓๑๘-๒๕๖๖ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖</p> 	<p>๑) ฟีโรแมลงวันแดง (cue-lure) อยู่ระหว่างการออกใบทะเบียน</p> <p>๒) เชื้อรากำจัดโรคพืช ไตรโค-อาร์ (Trichoderma asperellum) อยู่ระหว่างการจัดทำแปลงทดสอบประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช</p> <p>๓) แบคทีเรียกำจัดโรคพืช บี ๑๐-อาร์ (Bacillus amyloliquefaciens) อยู่ระหว่างการแก้ไขฉลากจากกรมวิชาการเกษตร</p> <p>๔) เชื้อรากำจัดแมลง เบ็บ-อาร์ (Beauveria bassiana) อยู่ระหว่างการจัดทำแปลงทดสอบประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช</p>

๓.๒) การรณรงค์และส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และสารทดแทน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินการส่งเสริมการผลิตและการใช้ปุ๋ยหมักไตรโคเดอร์มา ชีวภัณฑ์/สารทดแทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ในพื้นที่ ๓๙ ศูนย์/สถานี โดยมีเกษตรกรนำชีวภัณฑ์/สารทดแทนสารเคมีไปใช้ จำนวน ๓,๔๑๒ ราย จากแผน ๓,๔๒๗ ราย คิดเป็นร้อยละ ๙๙.๕๖ ของแผน และมีการผลิตและการนำไปใช้ของ ชีวภัณฑ์/สารทดแทนสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ดังนี้

ภาพแสดงการผลิตและการนำชีวภัณฑ์/สารทดแทนไปใช้

๓.๓) การพัฒนาและขับเคลื่อนศูนย์เตือนการระบาดศัตรูพืช

มูลนิธิโครงการหลวงได้พัฒนาแอปพลิเคชัน “การจัดการศัตรูพืชบนพื้นที่สูง” เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยติดตั้ง Application ในมือถือระบบ IOS และระบบ Android แก่เจ้าหน้าที่/เกษตรกร กว่า ๓๘๙ ราย เผยแพร่ แก่ผู้สนใจ ๒,๕๐๐ ราย มีการรายงานการระบาด ศัตรูพืชผ่าน App ทั้ง ๓๙ ศูนย์ฯ/สถานีฯ รวม ๒,๖๘๗ ครั้ง และมีการแจ้งเตือนพยากรณ์อากาศเพื่อการเกษตรและการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์ จำนวน ๓๔ ครั้ง และจัดทำสื่อ Animation การใช้ Application เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

ภาพแจ้งเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

๓.๒ อาชีพนอกภาคการเกษตร

๑) งานหัตถกรรม

รูปโดย : สภานักเกษตรหลวงอ่างขาง

ภาพพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรสภานักเกษตรหลวงอ่างขาง (ราษฎรถวายกำไลหญาอ้อบูแค)

จากพระราชเสาวนีย์...สู่การพัฒนางานหัตถกรรมบนพื้นที่สูง

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมชาวไทยภูเขา ทรงเห็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ศิลปหัตถกรรมที่มีเอกลักษณ์ สดใสสวยงาม และได้ทรงมีพระราชเสาวนีย์ว่า

“สิ่งเหล่านี้คืองานศิลปะล้ำค่าที่สืบทอดกันมาหลายชั่วอายุคน จึงควรอนุรักษ์ไว้ และควรส่งเสริมให้เกิดเป็นอาชีพ สร้างรายได้ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”

ในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ โครงการหลวงจึงได้จัดตั้ง “หน่วยหัตถกรรม” เพื่อการสร้างอาชีพให้แก่ชาวเขา ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ได้พระราชทานทรัพย์ ส่วนพระองค์ จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แก่มูลนิธิโครงการหลวง เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการรับซื้อหัตถกรรมชนเผ่า ภายใต้โครงการหัตถกรรมโครงการหลวง เพื่อสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน และส่งเสริมการอนุรักษ์ไว้ซึ่งวัฒนธรรม ชนเผ่าบนพื้นที่สูง

มูลนิธิโครงการหลวงดำเนินงานเพื่อสนองต่อพระราชเสาวนีย์มาอย่างต่อเนื่อง งานหัตถกรรมบนพื้นที่สูง ผ่านการถ่ายทอดจากปราชญ์ผู้รู้สู่กลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยปัจจุบันมีสมาชิกที่ดำเนินงานด้านหัตถกรรมกว่า ๕๒๙ ราย โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผลการดำเนินงานด้านหัตถกรรมภายใต้ภารกิจหลักที่สำคัญ ๔ ด้าน ได้แก่

๑.๑) การวิจัยนวัตกรรม และพัฒนาเครื่องช่วยวิชาการ หัตถกรรมบนพื้นที่สูง

การดำเนินการวิจัยหัตถกรรมบนพื้นที่สูงที่สำคัญที่ดำเนินการ โดยร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายทั้งภาครัฐ และเอกชน ทั้งในส่วนต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ตลอดจนการขยายผลงานวิจัยด้านหัตถกรรม จำนวน ๓ โครงการ ดังนี้

(๑) โครงการป่าให้สี สรรวจไม้ท้องถิ่นในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ เพื่อศึกษาชนิดพันธุ์ไม้ และวิธีการย้อม เพื่อให้ได้เส้นใยสีธรรมชาติ ซึ่งดำเนินการร่วมกับนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ปัจจุบันสามารถรวบรวมชนิดไม้ที่สามารถนำมาใช้ย้อมสี จำนวน ๙ ชนิด ได้สีธรรมชาติ ๒๕ สี ทั้งนี้นักวิจัยได้ศึกษาวิธีการย้อมควบคู่ไปกับถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มสตรีบ้านเลอตอ

การดำเนินงานต่อไปจะได้ศึกษาการอนุรักษ์และขยายพันธุ์ไม้ดังกล่าว และจัดทำฐานข้อมูลพืชให้สี เพื่อเผยแพร่ไปสู่คนรุ่นต่อไป โดยผ่านศูนย์เรียนรู้ผ้าทอกะเหรี่ยงย้อมสีธรรมชาติบ้านเลอตอ ตำบลแม่ระมาด จังหวัดตาก รวมถึงศึกษาการปรับปรุงกระบวนการย้อมสี ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

“การย้อมผ้าสีธรรมชาติ”

ภาพการย้อมเส้นใยธรรมชาติจากพืชท้องถิ่น ณ พื้นที่บ้านเลอตอ

ภาพการผลิตทักที่ผ้าทอกระเหรี่ยงย้อมสีธรรมชาติจากพืชท้องถิ่น ณ พื้นที่บ้านเลอตอ

(๒) โครงการนำร่องการผลิตผ้าทอระดับชุมชนที่มีการผสมเส้นใยเฮมพ์กับเส้นใยธรรมชาติ และ การนำไปใช้ประโยชน์เชิงการค้า ซึ่งต่อยอดจากผลการวิจัยเมื่อปี ๒๕๖๕ โดยการพัฒนาผ้าทอเส้นใยเฮมพ์ร่วมกับเส้นใยธรรมชาติ จำนวน ๖ ชนิด โดยใช้กี่ประเภทต่าง ๆ สามารถสร้างต้นแบบผ้ารวม ๓๐ แบบ ทั้งนี้มีต้นแบบผ้า ๕ ชนิด ที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้ประกอบการและนักออกแบบ เพื่อนำร่องต่อยอดเชิงพาณิชย์ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖

โดยทอผ้าทอต้นแบบในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๔ แห่ง ได้แก่ ชุนแปะ ห้วยแล้ง สะงี และปางตะ สำหรับนำไปออกแบบและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งประกอบด้วย ชุดเสื้อผ้า รองเท้า และกระเป๋า โดยแบบการตัดเย็บส่วนหนึ่งเป็นผลงานที่ได้จากการประกวดการออกแบบผลิตภัณฑ์เซมพ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๕ และการออกแบบใหม่โดยนักออกแบบที่เป็นอาสาสมัครของมูลนิธิฯ และความร่วมมือกับภาคเอกชน ซึ่งได้นำไปผลิตภัณ์ที่เปิดการทดลองจำหน่ายในงานโครงการหลวง ๕๔ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๖

ภาพต้นแบบผ้าผสมเส้นใยเฮมพ์ และผลิตภัณฑ์ต้นแบบ

(๓) ขยายผลงานวิจัยเครื่องมือทอเอว กิ่งอัตโนมัตติ ที่เป็นผลงานภายใต้ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา โดยได้จัดอบรมถ่ายทอดให้แก่กลุ่มสตรีในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๒ แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฯ เลอตอ และศูนย์ฯ แม่แฮ รวม ๑๐ ราย ซึ่งที่ทอเอวกิ่งอัตโนมัตติได้มีการพัฒนาและประยุกต์ให้ง่ายต่อผู้ใช้งาน สามารถเรียนรู้รวดเร็ว ในการทอได้จากการกำหนดรหัสตัวเลข

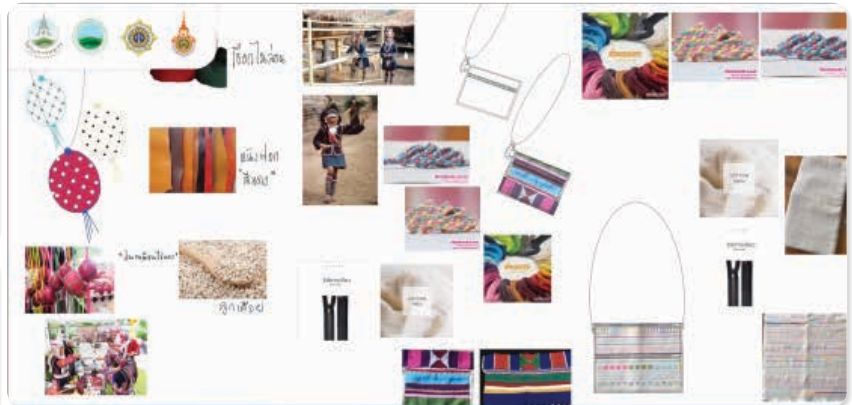
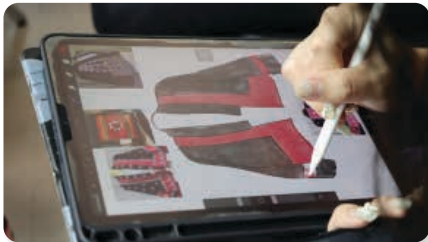
ภาพการขยายผลที่ทอเอวกิ่งอัตโนมัตติ

๑.๒) การพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐานภูมิปัญญา

โดยการยกระดับฝีมือและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ ด้วยอาชีพทางเลือกด้านหัตถกรรม จำนวน ๔ กิจกรรม

(๑) โครงการนักร้องแบบ (Designer) จากตอยสู่ดาว วัตถุประสงค์เพื่อสร้างนักร้องแบบจากเยาวชนและสตรีในพื้นที่มูลนิธิ โครงการหลวงและพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง โดยมีคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิ นักออกแบบ ภาคเอกชน ร่วมจัดทำหลักสูตรและอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทักษะด้านงานหัตถกรรม เช่น องค์กรความรู้เรื่องผ้า ภูมิปัญญา การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ทิศทางการตลาด เป็นต้น โดยกำหนดให้มีการจับคู่กับนักศึกษาด้านการออกแบบ ที่มาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มาเป็นที่เลี้ยงในระหว่างการอบรมและการพัฒนาผลิตภัณฑ์บนพื้นฐาน

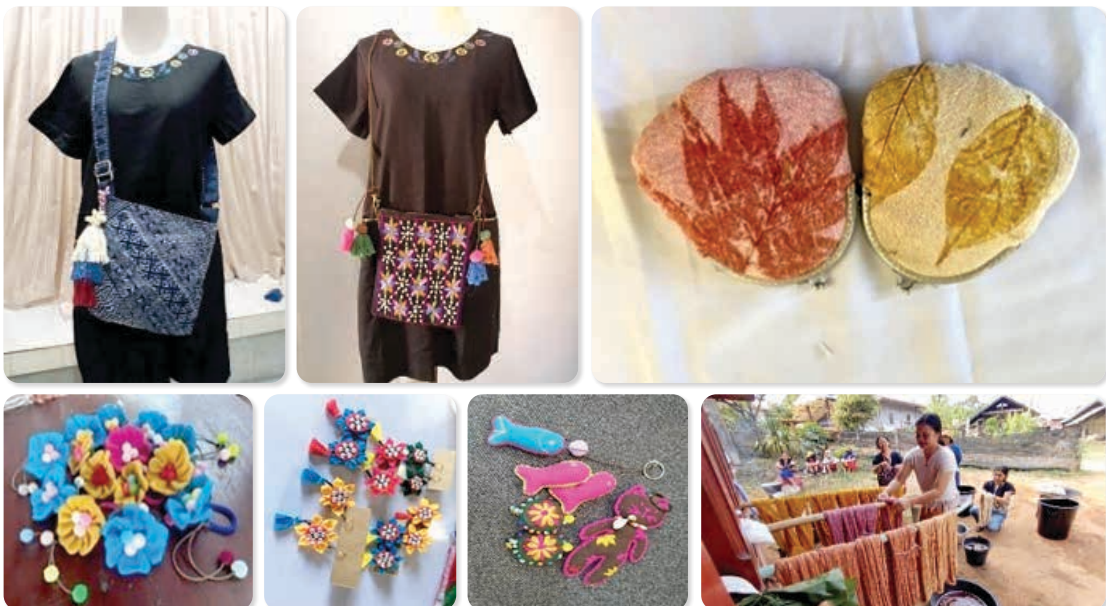
ภูมิปัญญาของชุมชนจนเสร็จสิ้นกระบวนการ ทั้งนี้มีผู้เข้าร่วมโครงการ รวม ๓๔ คน โดยเป็นเยาวชนและสตรีในพื้นที่โครงการหลวง ๒๕ คน และในพื้นที่ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จำนวน ๙ คน โดยมีนักศึกษาที่เข้าร่วมเป็นที่เลี้ยงรวม ๒๔ ราย ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการผลิตต้นแบบผลิตภัณฑ์

ภาพการจัดกิจกรรมพัฒนานักออกแบบ (Designer) จากดอยสุ์ดาว

(๒) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ โดยกลุ่มแม่บ้าน จัดอบรมในรูปแบบ On the Job Training เพื่อแนะนำการสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่บนพื้นฐานอัตลักษณ์ภูมิปัญญาของชนเผ่า และเพิ่มทักษะการย้อมสีธรรมชาติในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๕ แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฯ ห้วยน้ำขุน แม่สะป๊อก สะง๊ะ วัดจันทร์ และป่าเมียง รวม ๑๐๐ คน สามารถสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ จำนวน ๘ แบบ ในกลุ่มสินค้า กระเป๋า เสื้อผ้า เครื่องประดับ และของที่ระลึก ปัจจุบันผลิตภัณฑ์ใหม่ประเภทต่างๆได้รับการสั่งผลิต จำนวน ๒๐๐ คู่ เพื่อจำหน่ายในร้านโครงการหลวง สำหรับผลิตภัณฑ์อื่นอยู่ในขั้นตอนปรับปรุงแบบและพัฒนาฝีมือการตัดเย็บให้ประณีต ก่อนนำเสนอเพื่อจำหน่ายผ่านตลาดโครงการหลวงต่อไป

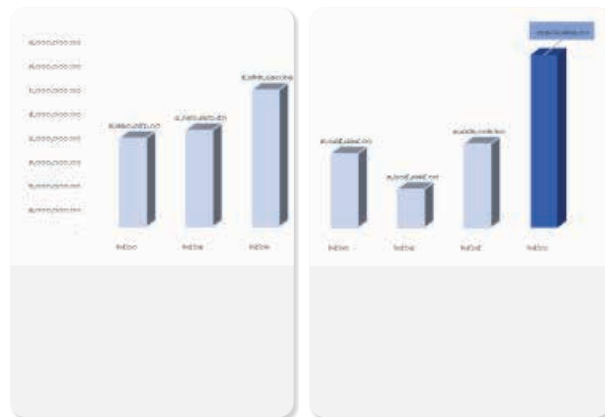
ภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์ใหม่

(๓) โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากการประกวด โดยนำผลิตภัณฑ์จากการประกวด ปี ๒๕๖๕ ไปต่อยอดจำนวน ๓ แบบ เพื่อส่งจำหน่ายให้แก่กองทุนโครงการหัตถกรรม ขณะนี้อยู่ระหว่างการตัดเย็บโดยกลุ่มหัตถกรรมบ้านป่าแป๋ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง และโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงพหุพระ จังหวัดตาก จำนวน ๓๐ ตัว โดยจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรจำนวน ๒๕,๕๐๐ บาท

ภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่ต่อยอดจากการประกวด

(๔) รวมกลุ่มผู้สูงอายุ ในปี ๒๕๖๖ ดำเนินงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แพะ ซึ่งมีพื้นฐานการจักสานและมีไฟในพื้นที่ ทั้งนี้ได้จัดอบรมการจักสานตะกร้าไม้ไผ่แบบประณีต และมีแผนผลิตส่งจำหน่ายให้แก่กองทุนโครงการหัตถกรรม จำนวน ๕๕๐ ใบ ทั้งนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ ซึ่งจะสามารถสร้างรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุจำนวน ๖๖,๐๐๐ บาท

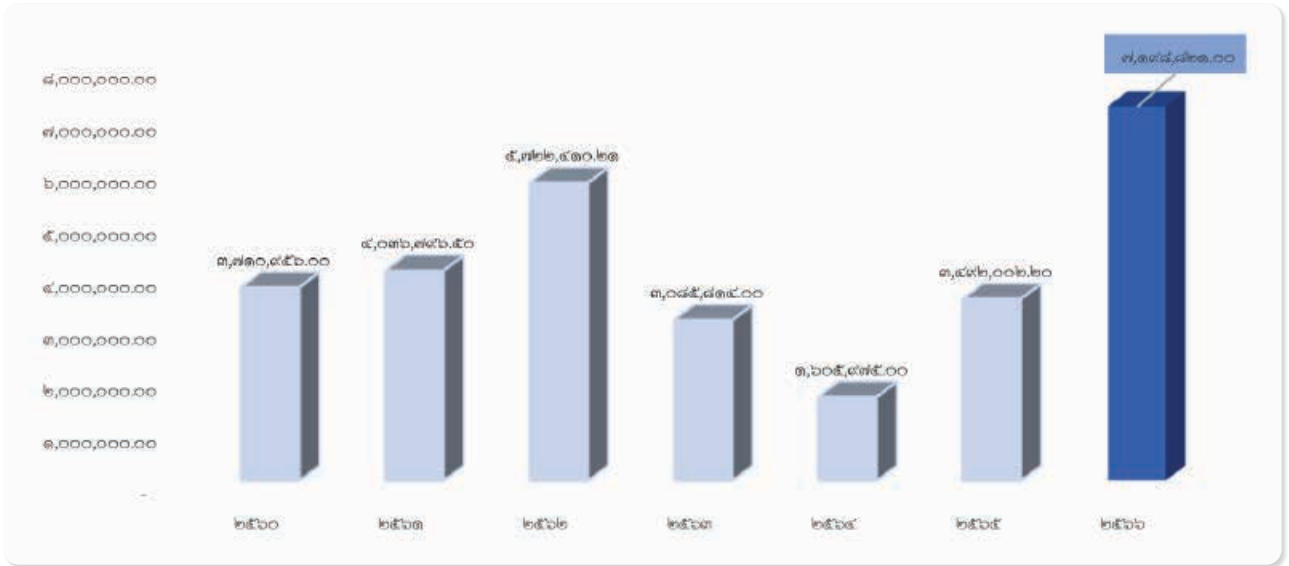

ภาพกิจกรรมการจักสานตะกร้าไม้ไผ่ของผู้สูงอายุ

๑.๓) การเสริมสร้างเศรษฐกิจครัวเรือนฐานศิลปาชีพ

มูลนิธิโครงการหลวงขับเคลื่อนความยั่งยืนของการอนุรักษ์และส่งเสริมงานหัตถกรรมด้วยการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสู่การสร้างรายได้และพัฒนาเครือข่ายชุมชนเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด และเพิ่มช่องทางการตลาด offline และ online

ปัจจุบันมูลนิธิฯ มีช่องทางจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมทั้งระบบ offline เช่น ร้านโครงการหลวง งานโครงการหลวง เทศกาลการขายสินค้าร่วมกับกลุ่ม Modern Trade ต่าง ๆ และการขายผ่านช่องทาง online เช่น Shopee, Facebook เป็นต้น ทั้งนี้ในผลิตภัณฑ์ใหม่ อยู่ระหว่างการพัฒนาแบบการขายที่สามารถสั่งจองได้ล่วงหน้า ทั้งนี้การเพิ่มช่องทางจำหน่ายช่วยให้ผลิตภัณฑ์ของเกษตรกรได้มีโอกาสเข้าสู่ตลาดมากขึ้น ซึ่งหมายถึงรายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น โดยในปี ๒๕๖๖ มีมูลค่ารับซื้อจากเกษตรกร ๗.๒ ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ ร้อยละ ๑๐๖

กราฟแสดงรายได้จากการจำหน่ายงานหัตถกรรม

ภาพช่องทางการจำหน่ายและตัวอย่างผลิตภัณฑ์งานหัตถกรรมที่จำหน่ายผ่านช่องทางออนไลน์

๑.๔) การอนุรักษ์ สืบสาน ภูมิปัญญา และเสริมสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน

ดำเนินการผ่านกิจกรรมรวบรวม จัดเก็บและเผยแพร่ข้อมูล ส่งเสริมการรับรู้และคุณค่าถ่ายทอดภูมิปัญญา หัตถกรรมในชุมชน ดังนี้

(๑) การรวบรวมลวดลายผ้าชาติพันธุ์ ดำเนินการใน ๒ พื้นที่ ๒ ชนเผ่า ได้แก่

กะเหรี่ยง

ดำเนินการในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา รวบรวม จัดเก็บข้อมูลลวดลายผ้าทอชาติพันธุ์กะเหรี่ยง จำนวน ๔ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านจอดี บ้านพะตีหมาใจ บ้านห้วยโป่ง และ บ้านเลอตอ บันทึกภาพชุดแต่งกายของชาติพันธุ์กะเหรี่ยงทุกช่วงวัย เครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าจากอดีตจนถึงปัจจุบัน การย้อมสีผ้า ปัจจุบันอยู่ในระหว่างการเรียบเรียง สรุปรายละเอียด และจะจัดทำเป็นรูปเล่ม นำไปจัดแสดงเป็นนิทรรศการ ณ ศูนย์เรียนรู้ด้านหัตถกรรมของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอต่อไป

ภาพการรวบรวมลายผ้าชนเผ่ากะเหรี่ยง

ม้ง

รวบรวมลายผ้าเขียนเทียน และข้อมูลพื้นฐานของลวดลาย การปัก การเย็บ และการเขียนเทียน ได้แก่ ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต ความเชื่อด้านวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ และการแต่งกาย รวมทั้งการเก็บข้อมูลขั้นตอนวิธีการเขียนเทียน ชื่อลาย ความหมาย และการนำไปใช้ประโยชน์ โดยผ่านผู้รู้ในชุมชนซึ่งเป็นเอกลักษณ์และศิลปะลวดลายบนผืนผ้า ของชนปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓ แห่ง ได้แก่ ปังค่า แม่สาใหม่ และห้วยลึก

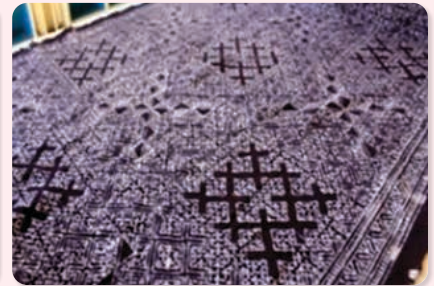
ภาพการรวบรวมลายผ้าชนเผ่าม้ง

(๒) โครงการสืบสานสู่ความยั่งยืนของหัตถกรรมชนเผ่าจากปราชญ์ผู้รู้สู่กลุ่มเยาวชน จัดอบรม จำนวน ๓ หลักสูตร ๓ พื้นที่ ผ่านปราชญ์ผู้รู้ในชุมชนเป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ นักเรียน ได้แก่

- การเขียนเทียนลวดลายดั้งเดิมของชนเผ่าม้ง โรงเรียนราชานุเคราะห์ ศูนย์ฯ ปังค่า
- ปักผ้าลวดลายกะเหรี่ยงโบราณและปักผ้าลวดลายม้ง โรงเรียนแม่โถวิทยาคม ศูนย์ฯ แม่โถ
- การย้อมสีธรรมชาติชนเผ่ากะเหรี่ยง โรงเรียนบ้านวัดจันทร์ ศูนย์ฯ วัดจันทร์

นักเรียนเข้าร่วม จำนวน ๕๙ คน มุ่งเน้นการสืบทอดงานหัตถกรรมซึ่งเป็นอัตลักษณ์ของชนเผ่าจากรุ่นสู่รุ่น พร้อมนำชิ้นงานของนักเรียนไปต่อยอดทำผลิตภัณฑ์จำหน่ายภายในชุมชน

หัตถกรรม จากปราชญ์ผู้รู้... สู่เยาวชน

ภาพการถ่ายทอดงานหัตถกรรมจากปราชญ์ผู้รู้สู่กลุ่มเยาวชน

๒) งานแปรรูป

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระราชดำริสในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน เยี่ยมคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๑๗ เกี่ยวกับการปลูกพืช การแปรรูป และการขาย ความตอนหนึ่งว่า..

“ การเกษตรนั้นไม่ใช่เฉพาะว่าจะปลูกอะไรให้ขึ้นเท่านั้น ต้องมีการค้นคว้าให้ปลูกได้ดี แล้วหลังจากปลูกแล้วเอามาใช้ให้ดี ให้ถูกต้อง มาแปรรูปและมาค้าขาย ”

ผลิตผลจากการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร ซึ่งบางส่วนมีจำนวนมากไม่สามารถจำหน่ายได้ทันเวลา มูลนิธิโครงการหลวงได้พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปผลิตผล โดยสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการแปรรูป การพัฒนาผลิตภัณฑ์ และสนับสนุนช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ดังนี้

๒.๑) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ลับแปรรูป

ตามที่มีมูลนิธิโครงการหลวง ส่งเสริมเกษตรกรบนพื้นที่สูงปลูกลับเพื่อสร้างรายได้ ทดแทนการทำไร่เลื่อนลอย เนื่องจากลับเป็นไม้ยืนต้นที่ช่วยเพิ่มพื้นที่สีเขียว เมื่อเกษตรกรมีการขยายผลเพิ่มพื้นที่ปลูกในหลายพื้นที่ ส่งผลให้ปริมาณลับในฤดูกาลมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตสดได้ทันเกิดการสูญเสียลับจำนวนมาก ส่งผลให้เกษตรกรหลายรายยกเลิกการปลูกลับเพื่อปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น กระทั่งถึงการลดลงของพื้นที่สีเขียว

มูลนิธิโครงการหลวงจึงร่วมกับสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) มหาวิทยาลัยแม่โจ้ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ศึกษาพัฒนากระบวนการแปรรูปลับสดเพื่อผลิตเป็นลับกึ่งแห้ง ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มและยืดอายุการจำหน่ายลับให้นานขึ้น โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีและพัฒนาการแปรรูปลับกึ่งแห้ง ให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผักและผลไม้ปลอดภัยบ้านแม่แฮเหนือ ซึ่งเป็นผลจากการดำเนิน

โครงการวิจัย เรื่องการพัฒนากระบวนการแปรรูปลับหมาด โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้จัดซื้อปลับสดจากเกษตรกรสมาชิก รวมกว่า ๑๑.๘ ตัน พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ “ปลับกึ่งแห้ง” ขึ้นทะเบียนตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (เครื่องหมาย ออย.) เปิดตัวครั้งแรกในงานโครงการหลวง ๕๕ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๖ และมีมูลค่าการจำหน่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๓๑๓,๓๖๙ บาท แบ่งเป็น การจำหน่ายผ่านมูลนิธิโครงการหลวง ๒๙๒,๕๐๔ บาท และผ่านวิสาหกิจในชุมชน ๒๐,๘๖๕ บาท

ภาพปลับผลสด

ภาพผลิตภัณฑ์ปลับกึ่งแห้ง

๒.๒) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เสาวรสแปรรูป

จากการส่งเสริมให้เกษตรกรศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอปลูกเสาวรส พบว่ามีเสาวรสบางส่วนที่ขนาดผลเล็ก ผิวขรุขระ ซึ่งไม่มีผลต่อรสชาติ เพื่อพัฒนารูปแบบการจำหน่ายเสาวรสเหล่านั้นและสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตผล มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาตาก ยกย่องระดับกระบวนการแปรรูปเสาวรส ให้แก่กลุ่มผู้ปลูกเสาวรสและผู้สนใจการผลิตเสาวรสแปรรูปในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ โดยเน้นการแปรรูปแบบ Zero Waste ตามแนวทาง BCG Model พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ ๓ รายการ ได้แก่ เยลลี่เสาวรส เสาวรสกึ่งแห้ง มะม่วง-เสาวรสจืดจืด และได้พัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้มีความสวยงาม สร้างรายได้มูลค่าในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๐๐,๗๘๐ บาท แบ่งเป็น การจำหน่ายผ่านมูลนิธิโครงการหลวง ๔๑,๒๕๐ บาท และผ่านกลุ่มแปรรูป ๕๙,๕๓๐ บาท

ภาพเสาวรสผลสด

ภาพผลิตภัณฑ์เสาวรสแปรรูป

๒.๓) การแปรรูปผลิตผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการส่งเสริมการแปรรูปผลิตผลของเกษตรกรและครอบครัวเกษตรกร ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงอื่น ๆ จำนวน ๘ แห่ง จำนวน ๕๕๑ ราย อาทิ น้ำมันงาดำ น้ำมันงาหอม น้ำมันลินิน แชมพู-ครีมนวด-สบู่-เจลอาบน้ำอาโวคาโด สบู่-เจลอาบน้ำ-น้ำหอมกุหลาบ กระเทียมดอง กล้วยฉาบ น้ำสมุนไพรร้อมดื่ม พืชดอง บัวยดอง กาแฟคั่วบด ข้าวดอย มะเขือเทศเชอร์รี่อบแห้ง พิมเสนน้ำ ยาหม่อง กิมจิ เต้าหู้ยี้ และผลิตภัณฑ์สมุนไพรต่าง ๆ เป็นต้น โดยส่งจำหน่ายทั้งในตลาดชุมชน และตลาดโครงการหลวง คิดเป็นมูลค่า ๖๐.๓๖ ล้านบาท

ด้านสังคมและ การพัฒนาชุมชน

มูลนิธิโครงการหลวงส่งเสริมการเรียนรู้การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน ทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม การศึกษา และสาธารณสุข พัฒนาชุมชนโครงการหลวง ให้เป็นชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืนในทุกมิติ ให้เป็นแนวปฏิบัติที่ดีของการพัฒนาทางเลือกทุกมิติบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชน

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับกลุ่มประชาอาสาพัฒนาโครงการหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และหน่วยงานท้องถิ่นต่าง ๆ พัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด พัฒนาและส่งเสริมด้านสาธารณสุขให้แก่ชุมชนชาวเขา ให้บริการทางการแพทย์และส่งเสริมสุขภาพอนามัย ส่งเสริมและพัฒนาศึกษาและสังคม ส่งเสริมและพัฒนารวมกลุ่มพึ่งพาตนเองของชุมชน ดังนี้

กิจกรรม	หน่วยนับ	สมาชิก
๑. ส่งเสริมการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนารวมกลุ่มพึ่งพาตนเองของชุมชน		
๑.๑ การจัดเวทีประชาคมและประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำแผนชุมชน	๕ หมู่บ้าน	๑,๖๖๘ คน
๑.๒ ส่งเสริมความเข้มแข็งของการรวมกลุ่มในชุมชน		
๑) สหกรณ์การเกษตร (เตรียมจัดตั้งเป็นสหกรณ์ จำนวน ๑ แห่ง มีสมาชิก ๔๓ คน)	๔๕ แห่ง	๙,๔๗๔ คน
๒) กลุ่มออมทรัพย์	๕๕ กลุ่ม	๓,๙๗๒ คน
๓) กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๙๓ กลุ่ม	๑,๙๙๓ คน
๒. ส่งเสริมความเข้มแข็งของคน และชุมชน ทั้งด้านวัฒนธรรม การศึกษา และสาธารณสุข		
๒.๑ พัฒนาศักยภาพองค์กรชุมชนในการป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด		
๑) ฝึกอบรมให้ความรู้เยาวชนด้านการป้องกันชุมชนจากยาเสพติด (วัดชินวียงรุ่น)	๑ ครั้ง/๗ ศูนย์	๒๘ คน
๒) กิจกรรมส่งเสริมเยาวชนสร้างพื้นที่ปลอดภัย (วัดชินวียงรุ่น)	๔ กลุ่ม	๕๕ คน
๓) กลุ่มสร้างความเข้มแข็งเพื่อป้องกันยาเสพติด (สตรีบ้านเด่น)	๑ กลุ่ม	๓๕ คน
๒.๒ พัฒนาและส่งเสริมด้านสาธารณสุขให้แก่ชุมชนชาวเขา		
๑) ให้บริการทางการแพทย์และส่งเสริมสุขภาพอนามัย	๗ ครั้ง	๑,๖๙๓ คน
๒) พัฒนา อสม.น้อย ประจำชุมชน (กิจกรรมใหม่ ปี ๒๕๖๖)	๕ ศูนย์	๑๘ คน
๓) ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการลดสารเคมีตกค้างในกระแสดเลือด	๓๙ ศูนย์	๙๘๐ คน
๒.๓ ส่งเสริมและพัฒนาศึกษาและสังคม		
๑) การพัฒนาและส่งเสริมเด็ก เยาวชน และเด็กเล็กในพื้นที่ที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ในพื้นที่โครงการหลวง	๙ ศูนย์	๑๘ คน
๒) อบรมเยาวชนในหลักสูตรการพัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ	๑๔ ศูนย์	๙๑ คน
๓) การจัดตั้งกลุ่มเยาวชน	๑๓ กลุ่ม	๑๕๒ คน
๔) เยาวชนแลกเปลี่ยนฝึกงานประเทศญี่ปุ่น	๑ ศูนย์	๑ คน

การออกหน่วยแพทย์อาสา

การพัฒนา อสม.น้อย

การพัฒนาเยาวชน

การเสริมสร้างการรวมกลุ่มและเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

๔.๒ การพัฒนาชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

มูลนิธิโครงการหลวง ตระหนักถึงความสำคัญของการลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อมการเกิดก๊าซเรือนกระจก และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงได้พัฒนาต้นแบบการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูงเข้าสู่มาตรฐานชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืน โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืนเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้รูปแบบที่เฉพาะกับข้อจำกัดและการเปลี่ยนแปลงบนพื้นที่สูง โดยร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และมหาวิทยาลัยมหิดล ดำเนินงานวิจัยโครงการศึกษาการพัฒนาชุมชนโครงการหลวงเพื่อเป็นชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๑ โดยมีชุมชนเข้าร่วมในระยะแรก ๑๒ ชุมชน นับได้ว่าเป็นการพัฒนามาตรฐานชุมชนคาร์บอนต่ำบนพื้นที่สูงเป็นแห่งแรกของประเทศไทย ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน ๔ ด้าน

ต่อมาได้ยกระดับพัฒนาเกณฑ์การประเมินมาตรฐานชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ตามแนวทางโครงการหลวง แบ่งเป็น ๕ มิติ ๒๐ เกณฑ์การประเมิน ๒๘ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

(๑) การเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๖ ตัวชี้วัด
(๒) การฟื้นฟูและอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว	๗ ตัวชี้วัด
(๓) การจัดการสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม	๖ ตัวชี้วัด
(๔) ความเข้มแข็งของชุมชนในการรองรับการเปลี่ยนแปลง	๕ ตัวชี้วัด
(๕) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัดคุ้มค่า	๔ ตัวชี้วัด

ตาราง สรุปผลการพัฒนาชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

กิจกรรม	ชุมชนที่เข้าร่วม	สมาชิก
๑. การรักษามาตรฐานชุมชนคาร์บอนต่ำและยั่งยืน	๒๑ ชุมชน	๙,๕๕๒ คน
๒. การยกระดับชุมชนคาร์บอนต่ำเป็นชุมชนเรียนรู้การเป็นศูนย์เรียนรู้	๑ ชุมชน	๒๓๕ คน
๓. การพัฒนาชุมชนเข้าสู่มาตรฐานชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืนมีชุมชนที่ผ่านเกณฑ์การตรวจประเมิน ดังนี้	๕ ชุมชน	๑,๙๗๕ คน
ระดับดีเยี่ยม	ชุมชนบ้านแม่หลอดเหนือ	สถานีวิจัยโครงการหลวงแม่หลอด
	ชุมชนบ้านแม่จันใต้	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น
	ชุมชนบ้านป่าไม้	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะงะ
ระดับดีมาก	ชุมชนบ้านโป่งน้อยใหม่	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง
	ชุมชนบ้านวังไผ่	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม
๔. การดำเนินกิจกรรมการยกระดับการพัฒนาเพื่อเตรียมรับการตรวจประเมิน	๘ ชุมชน	๒,๕๒๓ คน

ภาพการมอบโล่รางวัลแก่ชุมชนที่ผ่านการประเมินชุมชนบนพื้นที่สูงคาร์บอนต่ำและยั่งยืนตามแนวทางโครงการหลวง

๕

ด้านสิ่งแวดล้อม

๕.๑ โครงการสวมหมวกให้ดอยเพิ่มพื้นที่สีเขียว

มูลนิธิโครงการหลวงได้นำแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการปลูกป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ป่ากินได้ ป่าฟืน ป่าใช้สอยหรือสร้างบ้าน และประโยชน์ที่ ๔ คือ ป่าเพื่อการอนุรักษ์ มาดำเนินงานโครงการป่าชาวบ้าน เพื่อเป็นไม้ใช้สอยในครัวเรือนในพื้นที่โครงการหลวงขึ้น โดยสถานีเกษตรหลวงอ่างขางได้วิจัยและทดสอบไม้ชนิดต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อคัดเลือกไม้ที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง ซึ่งมีการเจริญเติบโตเร็วเหมาะสมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในหลาย ๆ ด้าน รวมทั้งนำมาใช้ทำฟืน ซึ่งได้ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวงปลูกในพื้นที่ทำกินของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งดูแลรักษา และสามารถนำไม้ที่ปลูกมาใช้ประโยชน์โดยตรงได้ นอกเหนือจากการใช้ประโยชน์ในครัวเรือนแล้วยังสามารถนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่งต่อไป รวมทั้งยังช่วยให้การตัดฟันต้นไม้จากป่าธรรมชาติลดน้อยลง

ภาพแปลงทดสอบการปลูกต้นไม้ในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง เปรียบเทียบอดีต-ปัจจุบัน

ภาพการเพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยว และการเผาเพื่อการเกษตร

อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยสถานการณ์ปัจจุบันในหลายพื้นที่บนพื้นที่สูง ยังมีการปลูกพืชเชิงเดี่ยวที่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศ อาทิ การปลูก ข้าวโพดอาหารสัตว์บนพื้นที่สูงชัน มีการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตร ในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดชะล้างพังทลายของดิน และความอุดมสมบูรณ์ของดินลดลงอย่างรวดเร็ว การวิเคราะห์ความเหมาะสมในการใช้ที่ดิน และการเลือกชนิดพืชที่เหมาะสมเพื่อการอนุรักษ์ จึงเป็นเรื่องสำคัญ แต่ขณะเดียวกันชนิดพืชดังกล่าวหากสามารถให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่มั่นคง และเหมาะสมกับลักษณะภูมิสังคม จะช่วยส่งผลต่อความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาและสร้างความยั่งยืนของการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงได้

มูลนิธิโครงการหลวงจึงได้ดำเนินการจัดทำ **“โครงการสวมหมวกให้ดอย”** ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่โครงการหลวงในแปลงขนาดใหญ่ โดยเฉพาะในบริเวณพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง ด้วยการปรับเปลี่ยนวิถีและรูปแบบการผลิตของเกษตรกรมาสู่การปลูกพืชแบบผสมผสานร่วมกับต้นไม้ป่า (ระบบวนเกษตร) ซึ่งนอกเหนือจากการเพิ่มพื้นที่ป่า ยังสามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรเห็นคุณค่า และมีจิตสำนึกที่ดีในการใช้และรักษาทรัพยากรธรรมชาติควบคู่กัน โดยดำเนินการตามแนวพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เถลิงพระเกียรติและสนองพระราชปณิธานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการสืบสาน รักษา และต่อยอดงานโครงการหลวง โดยมีกระบวนการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนในพื้นที่ ตั้งแต่การใช้ประโยชน์จากการจัดทำ แผนที่รายแปลง การคัดเลือกพื้นที่ และเกษตรกรเป้าหมาย การสร้างความเข้าใจกับเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการ การวิเคราะห์ และวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกับการปลูกพืช (Land use) โดยยึดรูปแบบการปลูกพืชแบบวนเกษตรเป็นหลักพื้นฐาน แบ่งสัดส่วนระหว่าง

ต้นไม้ป่า ไม้ยืนต้น ผสมผสานร่วมกับไม้เศรษฐกิจ อาทิ ไม้ผลชนิดต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ รวมถึงกาแฟ และการวางแผนการตลาดเพื่อรับซื้อผลผลิต หรือการจัดหาช่องทางการแปรรูป จำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกร

ภาพการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยปลูกพืชแบบวนเกษตร

ผลการดำเนินงาน

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) คัดเลือกพื้นที่ ๔ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ห้วยโป่ง ห้วยน้ำขุ่น และเลอตอ จัดทำโครงการนำร่องดำเนินโครงการสวมหมวกให้ดอยเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดย กฟผ. ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ จำนวน ๖,๔๒๖,๘๘๐ บาท ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๕-๒๕๗๕ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ (ปีที่ ๑) ได้ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่และเกษตรกรเป้าหมายการวิเคราะห์ วางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกับการปลูกพืช (Land use) โดยยึดรูปแบบการปลูกพืชแบบวนเกษตรเป็นหลัก พื้นฐาน แบ่งสัดส่วนระหว่างต้นไม้ป่า ไม้ยืนต้น ผสมผสานร่วมกับไม้เศรษฐกิจ พร้อมทั้งจัดทำแผนที่รายละเอียด เพื่อบันทึก **ในระบบฐานข้อมูล (Big data)** สิ่งแวดล้อม มีแผนการปลูกต้นไม้ จำนวน ๘๙,๖๐๕ ต้น ในพื้นที่ปลูก ๘๑๒.๑๓ ไร่ เกษตรกร ๑๕๗ ราย โดยมีผลการปลูกต้นไม้ จำนวน ๔๖,๓๒๗ ต้น คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๖๙ ของแผน ทั้งนี้จากการสำรวจจำนวนต้นไม้ที่รอดตายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๖ พบว่ามีจำนวนต้นไม้รอดตาย ๒๑,๑๕๒ ต้น คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖๖ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์และแผนของโครงการ โดยปลูกกล้าไม้ให้ครบตามแผนและปลูกซ่อมกล้าไม้ที่ตาย จึงได้ดำเนินการจัดซื้อกล้าไม้และปลูกในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๖ โดยมีรายละเอียดผลการดำเนินงาน ดังนี้

ที่	ศูนย์ฯ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	แผนปลูก* (ต้น)	ผลการปลูก (ต้น)	ร้อยละ ผลการดำเนินงาน
๑	ห้วยน้ำริน	๒๖๘.๕๘	๓๕	๑๖,๘๗๑	๑๔,๕๔๐	๘๖.๑๘
๒	ห้วยโป่ง	๑๖๙.๒๕	๒๙	๑๒,๔๗๙	๑๒,๔๗๙	๑๐๐.๐๐
๓	ห้วยน้ำขุ่น	๑๒๔.๓๐	๑๙	๑๑,๓๖๖	๑๔,๐๗๘ ^๑	๑๒๓.๘๒
๔	เลอตอ	๒๕๐.๐๐	๗๓	๒๗,๓๒๙	๒๗,๓๒๙	๑๐๐.๐๐
	รวม	๘๑๒.๑๓	๑๕๖	๖๘,๐๔๕	๖๘,๔๒๖	

* แผนการปลูก คือ จำนวนกล้าไม้คงค้างที่ต้องปลูกให้ครบตามแผนและจำนวนกล้าไม้ที่ปลูกซ่อม

^๑ ศูนย์ฯ ห้วยน้ำขุ่น ปรับเปลี่ยนชนิดพืช ทำให้จำนวนต้นไม้เพิ่มขึ้น และได้รับการสนับสนุนกล้าไม้

ภาพแสดงตัวอย่างขอบเขตแปลงเป้าหมายและกิจกรรมการปลูกต้นไม้ของเกษตรกร
ที่เข้าร่วมโครงการ

นอกจากนี้ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอได้ดำเนิน **โครงการ
โรงเรือนแลกป่า** ได้มีการจัดทำโรงเรือนทั้งสิ้น ๒๐ โรงเรือน โดยเริ่มมี
การปลูกต้นไม้ในพื้นที่ป่าแลกโรงเรือนในปี พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๑๐๐ ไร่ และ
ศูนย์ฯ เลอตอ ได้จัดกิจกรรมอบรมการสร้างฝายชะลอน้ำให้กับกลุ่มเยาวชน
เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๖ โดยมีวิทยากรจาก กฟผ. ให้ความรู้กับ
กลุ่มเยาวชนจำนวน ๒๘ ราย เป็นฝายชะลอน้ำอย่างง่ายที่ทำจากหินบริเวณ
ใกล้เคียง จำนวนรวม ๒๒ จุด

ภาพการจัดอบรมสร้างฝายชะลอน้ำให้กับกลุ่มเยาวชน ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ

การต่อยอดการปลูกพืชแบบวนเกษตร

๑) การจัดตั้งกลุ่มเยาวชนและกลุ่มเกษตรกร จากการส่งเสริมการปลูกพืชแบบวนเกษตร ตามโครงการ สวมหมวกให้ตอย เพื่อรองรับผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการปลูกป่า ดังนี้

- (๑) กลุ่มเยาวชนเพาะกล้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ
- (๒) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน
- (๓) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วย ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน
- (๔) กลุ่มจักสานไม้ไผ่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงโป่ง

โดยทั้ง ๔ กลุ่มได้มีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มและเริ่มมีการดำเนินงาน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชน เพาะกล้า กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วย และกลุ่มจักสานไม้ไผ่

๒) การสร้างรายได้จากคาร์บอนเครดิต จากการดำเนินโครงการสวมหมวกให้ตอยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้คัดเลือก พื้นที่นำร่องเพื่อดำเนินโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program) โดยร่วมกับองค์การบริหารก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) หรือ อบก. และอยู่ระหว่างการพัฒนาโครงการ ใน ๒ พื้นที่ ดังนี้

(๑) พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน เกษตรกร จำนวน ๓ ราย พื้นที่รวม ๒๒ ไร่ จัดอยู่ในกลุ่มตัวแทนพื้นที่ภาคเกษตร โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชวนเกษตร ผสมผสานระหว่างพืชเศรษฐกิจ อาทิ อาโวคาโด กาแฟ กล้วย ควบคู่กับการปลูกไม้ผลยืนต้นที่มีเนื้อไม้และมีวงปี อาทิ ลำไย มะขามป้อม มะม่วง เพื่อดูดซับกักเก็บก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และเพิ่มพื้นที่ป่าถาวรในชุมชน โดยดูแลจัดหา กล้วย ไม้ พัฒนาแหล่งน้ำ รั้วซื่อและแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตร ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีรายได้จากผลผลิตอย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้

(๒) พื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน เกษตรกร จำนวน ๑ ราย จัดอยู่ในกลุ่มตัวแทนพื้นที่ป่าไม้ พื้นที่นี้มีไม้โครงสร้างเดิมหนาแน่น โดยทำการปลูกไม้เศรษฐกิจเสริม อาทิ กาแฟ กล้วย เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความชื้นสูง และมีกล้วยเป็นไม้พี่เลี้ยง ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวเป็นการเตรียมความพร้อมในการขอรับรองคาร์บอนเครดิต

ทั้งนี้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) สนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจ จัดเก็บข้อมูลพื้นที่ปลูกของเกษตรกร ดำเนินการขอขึ้นทะเบียนและรับรองคาร์บอนเครดิต จากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) รวมถึงรับซื้อคาร์บอนเครดิต ซึ่งเมื่อเกษตรกรดูแลบำรุงรักษาไม้ยืนต้นให้อยู่รอดเติบโตจนถึงประมาณปีที่ ๕ เกษตรกรจะสามารถเริ่มขายคาร์บอนเครดิตเป็นรายได้ อีกทางหนึ่ง

ภาพพื้นที่นำร่องดำเนินโครงการฯ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน

ภาพพื้นที่นำร่องดำเนินโครงการฯ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ มูลนิธิโครงการหลวงขยายเพิ่มพื้นที่เป้าหมาย “โครงการสวมหมวกให้ตอย” ในพื้นที่สถานีเกษตรหลวง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๗ แห่ง พื้นที่ดำเนินการ จำนวน ๘๒๘.๗๕ ไร่ เกษตรกร ๑๕๐ ราย โดยการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย สนับสนุนงบประมาณดำเนินโครงการ ๖,๓๑๒,๙๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อกล้าไม้ ดูแลแปลง และดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ในระยะเวลา ๑๐ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๖ โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

ที่	ศูนย์ฯ	พื้นที่ (ไร่)	เกษตรกร (ราย)	ต้นไม้ที่ปลูก (ต้น)
๑	ห้วยน้ำริน	๑๑๖.๐๐	๓๐	๑๔,๖๕๙
๒	ห้วยน้ำขุ่น	๒๐๙.๐๐	๑๐	๑๒,๖๐๐
๓	ห้วยโป่ง	๕๘.๗๕	๑๙	๒๒,๗๐๐
๔	เลอตอ	๑๐๐.๐๐	๓๓	๙,๙๘๒
๕	แก่น้อย	๗๔.๐๐	๒	๒๕,๑๓๕
๖	ปางอุ๋ง	๖๑.๐๐	๒๗	๑๐,๗๙๕
๗	อ่างาง	๒๑๐.๐๐	๒๙	๒๗,๐๐๐
รวม		๘๒๘.๗๕	๑๕๐	๑๒๒,๘๗๑

ภาพการดำเนินโครงการสวมหมวกให้ตอย ปี พ.ศ. ๒๕๖๖

๕.๒ การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิโครงการหลวงได้ดำเนินงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม โดยมีกิจกรรมดังนี้

ชื่อกิจกรรม	พื้นที่	จำนวน	เกษตรกร
๑. งานอนุรักษ์ดินและน้ำด้วยการปลูกหญ้าแฝก	๓๙ ศูนย์	๗,๙๗๓,๐๐๐ ต้น	-
๒. งานฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำ <ul style="list-style-type: none"> • การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก (บ่อพวง) 	๑,๑๙๑.๘๙ ไร่	๖๓ บ่อ	๒๑๐ ราย
๓. งานส่งเสริมการปลูกป่าชาวบ้าน <ul style="list-style-type: none"> • การปลูกป่าฟื้นฟูพื้นที่ป่า 	๑,๘๒๕ ไร่	๖๓,๗๕๔ ต้น	๔๒ ชุมชน
๔. งานฟื้นฟูป่าต้นน้ำและทำแนวป้องกันไฟฟ้า <ul style="list-style-type: none"> ๑) ปลูกซ่อมแซม/ฟื้นฟู ๒) สร้างฝายชะลอน้ำ ๓) ทำแนวป้องกันไฟฟ้า 	- - ๑,๑๘๔ กม.	๖๕,๕๘๐ ต้น ๘๓๐ ฝาย -	๓๗ ชุมชน - -
๕. กิจกรรมลดการใช้สารเคมีและเฝ้าระวังการปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม <ul style="list-style-type: none"> ๑) รณรงค์/ตรวจเยี่ยมให้ความรู้และให้คำแนะนำเกษตรกร ๒) ผลิตปัจจัยชีวภัณฑ์ในการควบคุมศัตรูพืช ๓) การนำชีวภัณฑ์ไปใช้ในพื้นที่ ๔) ผลิตและปล่อยแมลงศัตรูธรรมชาติในแปลงเกษตรกร ๕) บริการคลินิกพืช ตรวจสอบเชื้อสาเหตุของโรคจากพืชดิน น้ำ และวัสดุปลูก ๖) วิเคราะห์หาสารตกค้างในผลผลิต ๗) กำจัดภาชนะบรรจุสารเคมีที่ใช้แล้วอย่างถูกต้อง ๘) ยกระดับศูนย์เสี่ยงต่อการตรวจพบสารเคมีตกค้าง 	๓๙ ศูนย์	๓๙ ศูนย์ ๔๘๔,๖๕๐.๗๙ หน่วย ๔๙๒,๔๗๖.๖๕ หน่วย ผลิต ๑๑๔,๘๓๐ ตัว ๗๔๖ ตัวอย่าง ๑๒,๖๐๓ ตัวอย่าง ๑,๘๖๐ กก. ๓๙ ศูนย์ ศูนย์เสี่ยงสูงสุดลดลงเหลือ ๓ ศูนย์/ศูนย์ปลอดภัย เพิ่มขึ้นเป็น ๓๐ ศูนย์	๓,๔๑๒ ราย

ฟ

ด้านสิ่งแวดล้อม

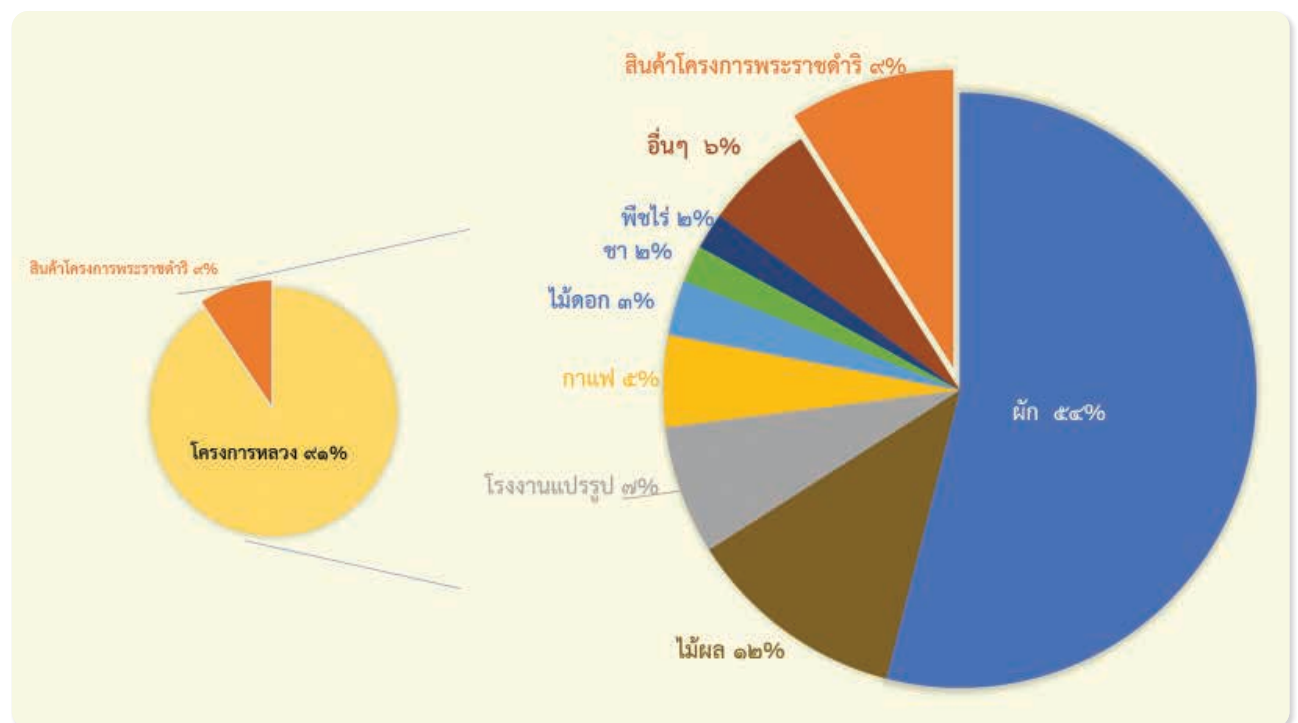
๖

ด้านบริหารจัดการ ตลาดเพื่อสังคม

มูลนิธิโครงการหลวงดำเนินงานวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาการผลิตให้เข้าสู่มาตรฐานต่าง ๆ ที่เป็นที่ยอมรับในระดับประเทศและระดับนานาชาติ เมื่อผลิตผลจากการส่งเสริมอาชีพมีมากขึ้น เกษตรกรประสบปัญหา ไม่มีช่องทางในการจำหน่ายผลิตผล โครงการหลวงจึงทำหน้าที่บริหารจัดการตลาดให้แก่เกษตรกร ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๔ เพื่อให้เกษตรกรชาวไทยภูเขาในพื้นที่ของโครงการหลวงมีช่องทางจำหน่ายผลิตผลตามระบบกลไกการตลาดที่ยุติธรรม มีการวางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและมีการพัฒนามาตรฐานคุณภาพผลผลิตที่ดี รวมทั้งระบบที่ดีในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและการขนส่งผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่ปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมไปสู่ผู้บริโภค สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

๖.๑ มูลค่าการจำหน่าย

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์ มูลค่า ๑,๑๙๘.๐๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๗๔ ของแผน ซึ่งลดลงจาก ช่วงเดียวกันกับปีก่อน ๑๓๐.๔๑ ล้านบาท โดยกลุ่มผลิตผลที่มีมูลค่าการขาย ลดลงที่สำคัญ ได้แก่ ไม้ผล พืชไร่ ชา กาแฟ และเห็ด ในขณะที่ผลิตผล กลุ่มสมุนไพรแปรรูป ไม้ดอก ผลิตภัณฑ์แปรรูป และผัก มีมูลค่า การจำหน่ายเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา

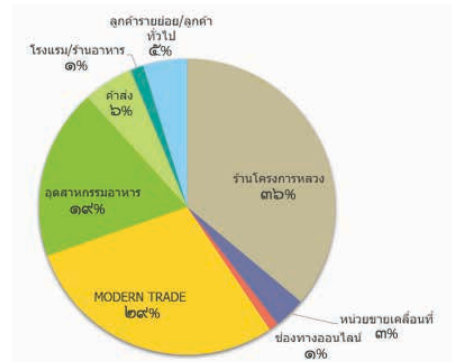

กราฟสัดส่วนผลิตผลและผลิตภัณฑ์ที่ผ่านตลาดโครงการหลวง

ภาพผลิตผลและผลิตภัณฑ์ภายในร้านมูลนิธิโครงการหลวง

ช่องทางการจำหน่ายที่มีมูลค่าสูงที่สุดคือ ร้านโครงการหลวง ซึ่งมีมูลค่าจำหน่ายเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๑๔ รองลงมาคือ MODERN TRADE และอุตสาหกรรมอาหาร ซึ่งปีที่ผ่านมา มีมูลค่าจำหน่ายลดลงจากปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๑ และ ๔.๕ ตามลำดับ และมีช่องทางจำหน่ายอื่น ๆ เรียงลำดับตามมูลค่าจำหน่าย ได้แก่ กลุ่มค้าส่ง ลูกค้านายย่อย/ลูกค้าทั่วไป หน่วยขายเคลื่อนที่ โรงแรม/ร้านอาหาร และช่องทางออนไลน์

กราฟสัดส่วนช่องทางการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์

๖.๒ การขยายตลาดสินค้าในช่องทางออนไลน์

มูลนิธิโครงการหลวง เพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์ผ่านช่องทางออนไลน์เพื่อให้ผู้บริโภคทั่วประเทศสามารถเลือกชมและเลือกซื้อผลิตผลและผลิตภัณฑ์โครงการหลวงได้จากที่บ้าน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์โครงการหลวงผ่านช่องทางออนไลน์ มูลค่ารวม ๑๒.๒ ล้านบาท จากการขายผ่าน Shopee ร้อยละ ๕๔ มูลค่า ๖.๖๕ ล้านบาท ขายผ่าน Line OA ร้อยละ ๒๓ มูลค่า ๒.๗๗ ล้านบาท และขายผ่าน Lazada ร้อยละ ๒๓ มูลค่า ๒.๗๘ ล้านบาท

กราฟแสดงยอดการจำหน่ายช่องทางออนไลน์ ปีงบประมาณ ๒๕๖๖

ช่องทางการสั่งซื้อผลิตผล และผลิตภัณฑ์ออนไลน์

๖.๓ การสนับสนุนการผลิตและผลิตภัณฑ์

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มูลนิธิโครงการหลวงได้บริจาคและสนับสนุนผลผลิตให้กับองค์กรภายนอก มีมูลค่าทั้งสิ้น ๑๐.๒๖ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๖๕ ในช่วงเวลาเดียวกัน จำนวน ๔.๓๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ ๗๒.๙ และมีการมอบผักเป็นสวัสดิการแก่พนักงาน มูลค่า ๖๒๑,๙๕๑.๗๑ บาท

ภาพการบริจาคและสนับสนุนผลผลิตให้กับประชาชน

๖.๔ การทดสอบตลาดผลิตผลและผลิตภัณฑ์ใหม่

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผลิตผล และผลิตภัณฑ์ใหม่ที่วางจำหน่าย ซึ่งเป็นผลจากงานวิจัยและพัฒนาเพื่อทดสอบตลาด อาทิ เมล่อน สีทอง ข้าวโพดหวานพิเศษ มะเขือเทศเซอร์รี่เหลืองหวาน ผลิตภัณฑ์ชาผู้เออร์ ชาสกัดเย็นพร้อมดื่ม กาแฟสกัดเย็นพร้อมดื่ม พลั๊กกิ่งแห้ง แมคคาดีเมีย มะม่วงกิ่งแห้ง เคลผสมน้ำผึ้งมะนาวพร้อมดื่ม น้ำหอมปรับอากาศในรถยนต์ เท็ดหลินจือเขากวาง และกระถินพิมาน กระเป๋าผ้า ไยก์กัญชง ชีวภัณฑ์กำจัดศัตรูพืช “พีโรด้วงหมัดผัก” เยลลี่เสาวรส ศูนย์ฯ เลอตอ น้ำแร่โครงการหลวง น้ำมันกัญชงสกัดเย็น ยาสีฟันสมุนไพร สตรอว์เบอร์รี่พันธุ์พระราชทาน ๘๙ ผักเคลผง และสลัดผักโครงการหลวง คาเทชินเฟซิลเซรั่มพลัส เฮมพ์ซีตออยล์ควาชันสกรีนผสมน้ำมัน เมล็ดกัญชง กาแฟคั่วเมล็ดฮันนีโพรเซส ผงโรยข้าวสุตรผักครบเครื่อง เป็นต้น โดยใช้ช่องทางการเปิดตัวจำหน่ายในงานโครงการหลวง ๒๕๖๕ และงานโครงการหลวง ๕๔ เพื่อทดสอบการตอบรับจากและรับข้อเสนอแนะต่าง ๆ จากลูกค้า นำไปสู่การขยายการผลิตเพื่อจำหน่ายผ่านช่องทางร้านค้าโครงการหลวง และช่องทางอื่น ๆ ต่อไป

ผัก! คลอง
KALE POWDER
SUPER FOOD ราชนิเวศน์ผักในเครือ

ใหม่

ผักเคลมีวิตามินเค และแคลเซียมสูง

คุณค่าทาง โภชนาการสูง

ช่วยเพิ่ม และเร่งการดูดซึม

กินง่าย

ใช้แทนนม ใช้ทำขนม ใช้แทน

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

KALE POPCORN

ใหม่

โปรดอร์มรส...ผักเคล

คุณประโยชน์ ที่คุณต้องลอง

มีจำหน่ายทั่วประเทศ

ใช้ดีไม่เสียสุขภาพ

MAJOR GROUP

ดี...อร่อย
Quality matters

ใหม่

ข้าวกล้องดอกลดไขมัน

ข้าวสำหรับคนรักสุขภาพ

อุดมไปด้วยใยอาหาร

เพิ่มประโยชน์ให้ทุกมื้ออาหาร

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

โยเกิร์ตนมควาย
Royal Project Yoghurt

ผลิตจาก นมควาย เมฆา

ไม่มี สารคงตัว

มีจุลินทรีย์ โปรไบโอติก

รสจืด

แพคเกจ

รสจืด

Original Yoghurt

ROYAL PROJECT YOGHURT

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

Single Origin

คิดสรรเมล็ดกาแฟดี เพื่อนำเสนอรสชาติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะแหล่งผลิต

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

นมเปรี้ยวโยเกิร์ต
Pasteurized Drinking Yoghurt

ใหม่

รสผลไม้ผสม

ผสมกลับ ผลไม้รวม

แคลเซียมสูง

ใช้เชื้อโปรไบโอติก เพื่อสุขภาพลำไส้ดี

โยเกิร์ตพร้อมดื่ม จากนมธรรมชาติ

เหมาะสำหรับ ผู้แพ้น้ำตาลแลคโตส

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

Nourishing HAND & NAIL CREAM

ครีมบำรุงมือและเล็บ

ใหม่

ช่วยให้ความชุ่มชื้น

บำรุงเล็บ ให้แข็งแรง

ผสมน้ำมัน เมล็ดทัญซัง และอะโวคาโด

หอม กลิ่นลาเวนเดอร์ และเลมอน

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

น้ำมันจากเมล็ดทัญซังสกัดเย็น
HEMP SEED OIL COLD PRESSED

ผ่านกรรมวิธีสกัดเย็น คุณค่าสารอาหารไว้ทุกหยด

ใหม่

มีโอเมก้า 6 สูงถึง 6 เท่า

มีโอเมก้า 3 สูงถึง 3 เท่า

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

AQUA SUNSCREEN PLUS HEMP SEED OIL

ผลิตกับกับแดด

ใหม่

SPF 50+

ผสมน้ำมัน เมล็ดทัญซัง และอะโวคาโด

หอม กลิ่นลาเวนเดอร์ และเลมอน

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

ยาสีฟันสมุนไพร
Herbal Toothpaste

ใหม่

ผสมผสาน สารสกัดจาก สมุนไพรกว่า 7 ชนิด

ขนาด แพคเกจ 100g

เหงือก สุขภาพ แข็งแรง

ลดอาการ กลิ่นเหม็น

ช่วยลด ความเสียว ปลายฟัน

ปราศจาก ปฏิกิริยา และ แอลกอฮอล์

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

งาดำคั่ว
Roasted Black Sesame Seeds

ใหม่

✓ คั่วสุกพร้อมรับประทาน

✓ แคลเซียมสูง

✓ เป็นแหล่งของธาตุเหล็ก

✓ ปราศจากวัตถุปรุงแต่ง และวัตถุกันเสีย

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

BLACK SESAME OIL WITH REISHI EXTRACT

น้ำมันงาดำผสมสารสกัดเห็ดหลินจือ

ใหม่

เห็ด ขอฟังเออ สลายนัว ฤดูร้อน

น้ำมันงาดำ เย็นชื่น

ผสม สารสกัดจาก เห็ดหลินจือ

30 แคปซูล

งาดำ แคลเซียม สูงกว่า 6 เท่า

โทรสาร ๐๒-๕๖๒-๖๖๖๖

ภาพตัวอย่างผลิตภัณฑ์ใหม่ที่เปิดตัวจำหน่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

๖.๕ กิจกรรมส่งเสริมการตลาด

๑) การจัดกิจกรรมจำหน่ายนอกสถานที่ (EVENT)

มีการจัดงานใหญ่ประจำปีของโครงการหลวง ภายใต้ชื่อ “งานโครงการหลวง ๒๕๖๕” ในเดือนธันวาคม ๒๕๖๕ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ภายใต้แนวคิด “สุขภาพดี ชีวิตสุขสันต์ กับผลิตภัณฑ์โครงการหลวง” โดยมีการแนะนำผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของมูลนิธิโครงการหลวง โครงการสวนพระองค์ และหน่วยงานที่สนับสนุนกว่า ๘๐๐ รายการ รวมทั้งจัด

ภาพงานโครงการหลวง ๒๕๕๕

“งานโครงการหลวง ๕๔” ในระหว่างวันที่ ๔-๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ ภายใต้แนวคิด

“ไออุ่นจากขุนเขา เรื่องเล่าสู่ใจกลางเมือง” ภายในงานได้เนรมิตพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์คุณภาพ มีผลิตภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ใหม่จากการวิจัยมาแนะนำและจำหน่ายในงาน มากกว่า ๑,๐๐๐ รายการ และยังมีกิจกรรมทางการตลาดกว่า ๑๔๐ งาน ในระหว่างเดือนตุลาคม ๒๕๖๕ – กันยายน ๒๕๖๖ ซึ่งมีทั้งรูปแบบการจัดงานที่โครงการหลวงบริหารจัดการเอง และคู่ค้าเป็นผู้ดำเนินการ อีกทั้งยังจัดโปรโมชั่นส่งเสริมการขายเป็นประจำทุกสัปดาห์ในร้านโครงการหลวงทุกสาขาอย่างต่อเนื่อง อาทิ

- “เทศกาลสินค้าโครงการหลวง ๒๕๖๕” ระหว่างวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน – ๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ แกรนด์ ฮอลล์ ชั้นจี เดอะมอลล์ บางกะปิ กรุงเทพฯ

- “เทศกาลสินค้าโครงการหลวง ๒๕๖๖” ระหว่างวันที่ ๒๖ มกราคม – ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ณ แกรนด์ ฮอลล์ ชั้น ๑ เดอะมอลล์ โคราซ

- งาน “โครงการหลวง สินค้าคุณภาพ จากเลอตอ สู่โลตัส” ระหว่างวันที่ ๒ – ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ณ โลตัส สาขาธนบุรี ราชพฤกษ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

- งาน “รอยัล โปรเจกต์ แกลโทรโนมี เฟสติวัล ๒๐๒๓ แอท สยามพารากอน” ระหว่างวันที่ ๙ – ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ณ พาร์คพารากอน และกูร์เมต์ มาร์เก็ต สยามพารากอน กรุงเทพฯ

- งาน “เทศกาลสินค้าโครงการหลวง จากดอยสู่เมืองที่บิกซี” ระหว่างวันที่ ๓๐ มีนาคม – ๙ เมษายน ๒๕๖๖ ณ บิกซี ซูเปอร์เซ็นเตอร์ พระราม ๔ กรุงเทพฯ

- งาน “โครงการหลวง: Royal Afternoon Tea” ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์การค้า เซ็นทรัล พระราม ๓ กรุงเทพฯ

๒) การทำสื่อส่งเสริมการตลาด

ประกอบด้วย สื่อสำหรับการให้ความรู้ในตัวสินค้า การแนะนำวิธีการบริโภค ข้อมูลด้านประโยชน์ เมนูอาหาร ขนม เครื่องดื่มที่ทำจากวัตถุดิบหรือสินค้าแปรรูปโครงการหลวงตามฤดูกาล ในรูปแบบ storytelling ๑ ชิ้นงาน ชุดภาพเมนู ๔๕ ชุด รวมถึงผลิตคัลลิวิดีโอ ไม่น้อยกว่า ๙๓ ชิ้นงาน เพื่อสื่อสารในช่องทางเพจ Facebook: โครงการหลวง ดี ออร์อย, Instagram: thairoyalproject, Tiktok: ดี ออร์อย และ YouTube: โครงการหลวง โดยมุ่งเน้นการเข้าถึงของลูกค้าทุกกลุ่ม เพื่อเพิ่มโอกาสในการสื่อสารกับลูกค้าให้มากขึ้น อีกทั้งทำสื่อป้ายประชาสัมพันธ์ สำหรับกิจกรรมการขาย และโปรโมชั่นต่าง ๆ ทั้งแบบออฟไลน์ร้านโครงการหลวงและแบบออนไลน์ มากกว่า ๑,๘๒๔ ชิ้น

ภาพช่องทางการติดตามสื่อโครงการหลวง

๓) การออกแบบ และปรับปรุงรูปแบบบรรจุภัณฑ์

ได้มีการปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ และปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เก๋ารวม ๑๑๓ ชิ้นงาน ให้มีรูปแบบที่ทันสมัย ง่ายต่อการใช้งาน และการขนส่ง อีกทั้งเข้าถึงกลุ่มลูกค้าที่หลากหลายมากขึ้น

ภาพตัวอย่างการออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่

๖.๖ การปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพ

๑) การปรับปรุงร้านมูลนิธิโครงการหลวง สาขา อตก.

ร้านมูลนิธิโครงการหลวง สาขา อตก. ได้รับความร่วมมือจากองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อตก.) จัดหาทุนพร้อมจัดสร้างเป็น “ศาลาโครงการหลวง” เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายโดยเสด็จพระราชกุศล เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในวโรกาสที่ทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖๐ พรรษา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินทรงรับการน้อมเกล้าฯ ถวาย และทรงเปิดศาลาโครงการหลวงขึ้นเป็นครั้งแรก ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น ร้านมูลนิธิโครงการหลวง สาขา อตก. นับเป็นร้านสาขาที่ ๒ โดยสาขาแรกคือร้านที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นศูนย์รวมผลิตผลโครงการหลวง ที่รับจากศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงจังหวัดเชียงใหม่มาเข้ากระบวนการคัด และบรรจุ เพื่อกระจายไปยังร้านค้า โรงแรม ร้านอาหาร และซูเปอร์มาร์เก็ตต่าง ๆ

จากการเปิดให้บริการมาถึง ๓๐ ปี สภาพร้านได้เสื่อมโทรมลง มูลนิธิโครงการหลวงจึงดำเนินการปรับปรุงพื้นที่และออกแบบตกแต่งภายใน โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี การก่อสร้างได้รับการสนับสนุนจากกองทัพบก กองทัพอากาศที่ ๑ ดำเนินการก่อสร้างโดยกองพลพัฒนาที่ ๑ อีกทั้งยังพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสร้างความรวดเร็ว และความสะดวกสบายต่อผู้ใช้บริการที่มีปริมาณเพิ่มขึ้น โดยการสนับสนุนของ สำนักงาน กสทช. ภายในร้านจะมีผลิตผลและผลิตภัณฑ์หลากหลายชนิดของโครงการหลวง ผลิตภัณฑ์ดอยคำ ดอยตุง โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา และโครงการอื่น ๆ รวมมากกว่า ๒,๐๐๐ รายการ โดยเปิดให้บริการทุกวัน ตั้งแต่วันจันทร์-วันศุกร์ ในเวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น. และวันเสาร์-วันอาทิตย์ รวมทั้งวันนักขัตฤกษ์ เวลา ๐๗.๐๐-๑๘.๐๐ น.

ภาพพิธีเปิดร้านมูลนิธิโครงการหลวง สาขา อตก. วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

๒) การปรับปรุงอาคารโรงสีข้าวกล้องและธัญพืช

มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินการปรับปรุงโรงสีข้าวกล้องและธัญพืช ณ ศูนย์ผลิตผลโครงการหลวง จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่ใช้สอย ๑,๐๐๐ ตารางเมตร เพื่อรองรับการส่งเสริมอาชีพให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง ซึ่งเพาะปลูกข้าวบนพื้นที่สูง เพื่อบริโภคและจำหน่ายส่วนหนึ่งเป็นรายได้ โดยดำเนินการก่อสร้างอาคารและติดตั้งเครื่องสีข้าวกล้อง กำลังการสีข้าว ๘๐๐ กิโลกรัมต่อชั่วโมง ซึ่งได้รับการรับรองสถานที่ผลิตอาหาร GMP จากกระทรวงสาธารณสุข และการผลิตข้าวกล้องและธัญพืชได้รับการรับรองระบบ GHP และ HACCP สากล จากบริษัทห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด ผลิตผลที่ผ่านการจัดเก็บในอาคาร ประกอบด้วย ข้าวเปลือกและธัญพืช จำนวน ๓๕๘,๐๘๙ กิโลกรัม ข้าวเปลือกที่สีเป็นข้าวกล้อง ข้าวซ้อมมือ จำนวน ๒๕๖,๘๖๑ กิโลกรัม ตั้งแต่เริ่มใช้งานโรงสีข้าวกล้องและธัญพืช ผลิตสินค้าประเภทข้าว และธัญพืชที่จำหน่ายได้ จำนวน ๓๔๗,๗๑๘ หน่วย มูลค่า ๑๗ ล้านบาท

ภาพอาคารโรงสีข้าวกล้องและธัญพืช

๓) การปรับปรุงการทอดข้าวเกรียบ

มูลนิธิโครงการหลวง ดำเนินการปรับปรุงกระบวนการทอดข้าวเกรียบ โดยก่อสร้างอาคารทอดข้าวเกรียบ ในพื้นที่ศูนย์ผลิตผลโครงการหลวง กรุงเทพฯ มีพื้นที่ใช้สอย ๒๔๐ ตารางเมตร เริ่มดำเนินงานเดือนมกราคม ๒๕๖๖ อาคารได้รับการรับรองสถานที่ผลิตอาหาร GMP จากกระทรวงสาธารณสุข และการผลิต GHP จากบริษัทห้องปฏิบัติการกลาง (ประเทศไทย) จำกัด สามารถผลิตข้าวเกรียบทอดได้จำนวน ๓๓๔,๖๖๒ ถุง มูลค่าการจำหน่าย ๗.๔๙ ล้านบาท

ภาพอาคารทอดข้าวเกรียบ (ศูนย์ผลิตผลกรุงเทพฯ)

ภาพข้าวเกรียบโครงการหลวง ๓ ชนิด

๖.๗ การผลิตน้ำดื่ม/น้ำแร่โครงการหลวง

ความเป็นมา โรงงานน้ำดื่มในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เริ่มจัดตั้งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยมูลนิธิโครงการหลวงได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการก่อสร้างระบบประปาบาดาลความจุขนาด ๒๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมท่อส่งน้ำขนาด ๒ นิ้ว ระยะทาง ๑,๐๐๐ เมตร และก่อสร้างระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาล จนแล้วเสร็จ และเริ่มดำเนินการผลิตในปี พ.ศ. ๒๕๕๑

ภาพอาคารผลิตน้ำดื่มและระบบประปาบาดาล ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ณ ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

เริ่มผลิตน้ำดื่ม ในปี ๒๕๕๑ โดยผลิตน้ำดื่ม จำนวน ๔ ชนิด

น้ำดื่มโครงการหลวง (ถัง ๒๐ ลิตร)

น้ำดื่มโครงการหลวง (ลัง ๒๐ ขวด)

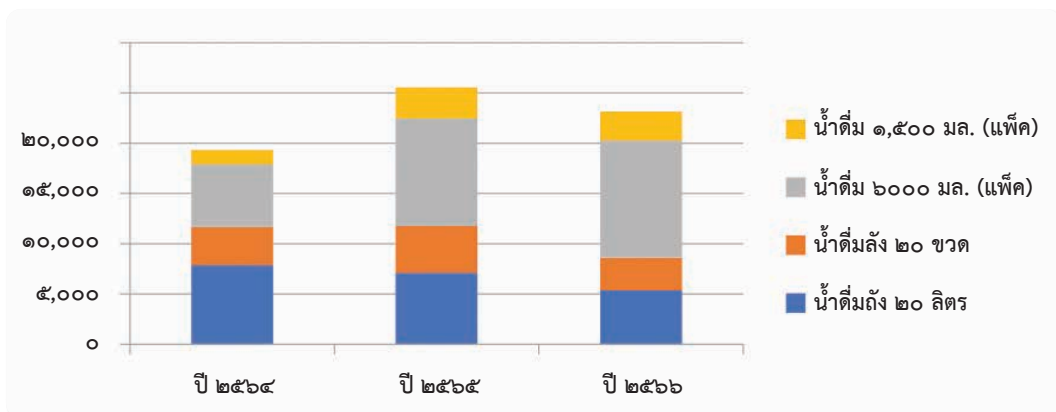

น้ำดื่มโครงการหลวง ๖๐๐ มิลลิลิตร (๑ แพ็ค ๑๒ ขวด)

น้ำดื่มโครงการหลวง ๑,๕๐๐ มิลลิลิตร (๑ แพ็ค ๖ ขวด)

โรงผลิตน้ำดื่มหนองหอย ที่ดำเนินการผลิตน้ำดื่มตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ผลิตน้ำดื่มโดยกรองผ่านระบบ Reverse Osmosis เป็นโรงงานขนาดเล็กมีกำลังการผลิตจำกัด และไม่เพียงพอสำหรับรองรับความต้องการของผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งเพื่อการบริโภคของเจ้าหน้าที่ การรับรอง ศึกษา ดูงาน ตลอดจนเพื่อการจำหน่ายตามช่องทางต่าง ๆ ประกอบกับ น้ำดื่มตราโครงการหลวงมีโอกาที่จะจำหน่ายได้ในปริมาณมากขึ้น ผ่านช่องทางจำหน่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากช่องทางจำหน่ายในปัจจุบัน

ภาพกราฟการจำหน่ายน้ำดื่มตราโครงการหลวง ชนิดต่าง ๆ

การต่อยอดพัฒนาศักยภาพการผลิตน้ำดื่มและน้ำแร่

๑) การประเมินศักยภาพแหล่งน้ำ

ปี พ.ศ. ๒๕๖๕ มูลนิธิโครงการหลวง ได้รับการสนับสนุนการประเมินศักยภาพแหล่งน้ำบาดาลที่ใช้ผลิตน้ำดื่มที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย โดยสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๑ ลำปาง สรุปผลว่า

“ **ผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำ:** คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำสำหรับการบริโภคโดยไม่ต้องผ่านระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ หรือ อยู่ในเกณฑ์เป็นน้ำแร่เมื่อเปรียบเทียบกับผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำแร่ยี่ห้อ ออรา พบว่ามีสารประกอบในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน

แนวทางพัฒนาเป็นน้ำแร่: ควรติดตั้งระบบกรองที่ไม่ทำให้สารประกอบที่สำคัญในน้ำแร่ธรรมชาติเปลี่ยนแปลงไป โดยมีการเติมอากาศ เพื่อเป็นการกำจัดเหล็ก จากนั้นผ่านการกรองด้วยสารกรองกรวดทราย สารกรองแอนทราไซด์ สารกรองแมงกานีส และไส้กรองใยสังเคราะห์ก่อนการบรรจุ ทั้งนี้หลังจากติดตั้งระบบกรองแล้ว ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพน้ำอีกครั้งหนึ่ง ”

จากผลการวิเคราะห์ศักยภาพน้ำดังกล่าว เพื่อพัฒนาต่อยอดผลสำเร็จ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตน้ำดื่มและน้ำแร่จากธรรมชาติ มูลนิธิโครงการหลวงจึงจัดทำโครงการผลิตน้ำดื่มในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอยขึ้น โดยการปรับปรุงอาคารเดิมและก่อสร้างเพิ่มเติมเพื่อจัดตั้งเป็นโรงงานผลิตน้ำดื่ม (ใหม่) พัฒนาระบบการผลิตให้ได้ น้ำดื่ม/น้ำแร่ธรรมชาติ ควบคุมคุณภาพการผลิตและการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพที่มากขึ้นและทันสมัย รวมถึงเป็นการเพิ่มอัตราการกำลังการผลิตน้ำดื่ม/น้ำแร่ธรรมชาติ ให้เพียงพอต่อความต้องการที่มากขึ้นและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายในตลาดน้ำแร่จากธรรมชาติ

“ต่อยอด
ผลสำเร็จ...

เพื่อเพิ่มศักยภาพ
...การผลิตน้ำดื่ม”

๒) การขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต

หน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔

ที่ พว ๐๑๐๐.๑๕/๑๔๕๑

สำนักงานองคมนตรี

ทำเนียบองคมนตรี เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง

เรียน ประธานกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง

อ้างถึง หนังสือมูลนิธิโครงการหลวง ที่ ล.๐๑/๑๒๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง มูลนิธิโครงการหลวงได้มีหนังสือกราบเรียนประธานองคมนตรีเพื่อขอให้พิจารณาให้ความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงในช่วงเวลาที่ผ่านมา พร้อมทั้งขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ดังนี้

๑. นำต้นเอเดลไวส์มาจำหน่าย ภายในงานโครงการหลวง ๕๔ ประจำปี ๒๕๖๖ ระหว่างวันที่ ๓ - ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
๒. ศึกษาและวิจัยพันธุ์พืชพระราชทานจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรีนารีรัตนราชกัญญา ให้เป็นไปตามพระดำริที่ได้พระราชทานไว้ต่อไป
๓. ดำเนินโครงการผลิตน้ำดื่มในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย
๔. จัดตั้งโครงการ Royal project Tea House ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

การนี้ ประธานองคมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตามที่ขอพระราชทานพระมหากรุณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎ์ กาญจนะกฤษกร)

อธิบดีกรมราชเลขาธุการในพระองค์ รักษาการในตำแหน่ง

เลขาธิการองคมนตรี

สำนักงานเลขาธิการองคมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๒๐ ๗๔๐๐ ต่อ ๔๓๓๖

โทรสาร ๐ ๒๒๒๐ ๗๔๐๖

“ มูลนิธิโครงการหลวงได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้ดำเนินโครงการผลิตน้ำดื่ม/น้ำแร่ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เป็นการต่อยอดผลสำเร็จ เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตน้ำดื่ม/น้ำแร่ ”

๓) การออกแบบโรงผลิตน้ำดื่ม

แนวทางในการดำเนินการ เป็นการปรับปรุงอาคารอเนกประสงค์เก่า พื้นที่ ๑๙๗ ตารางเมตร และต่อเติมขยายอาคารใหม่อีก ๓๕๔ ตารางเมตร รวมพื้นที่ใช้สอย ๕๕๑ ตารางเมตร

ภาพตัวอย่างลักษณะของอาคารโรงผลิตน้ำดื่มในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย (แห่งใหม่)

ภาพตัวอย่างลักษณะการจัดวางผังภายในโรงผลิตน้ำดื่ม (แห่งใหม่)

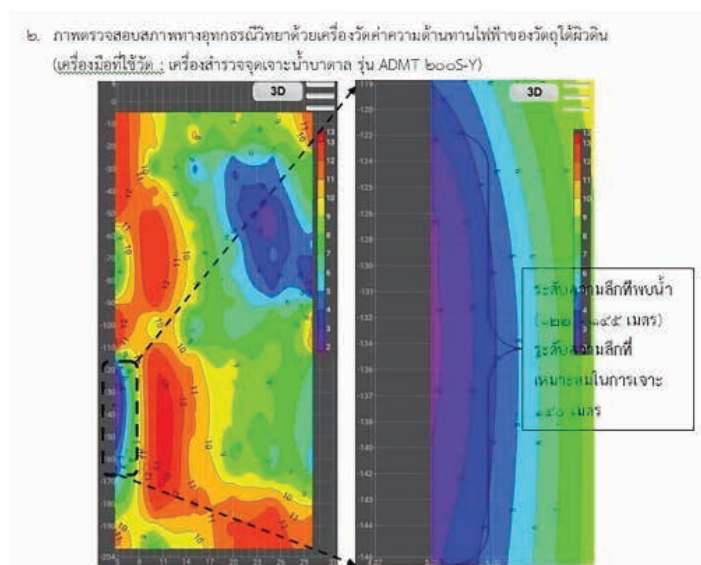
๔) การสำรวจแหล่งน้ำดิบ

เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๖ มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๑ (สาขาเชียงใหม่) สำรวจแหล่งน้ำดิบภายในพื้นที่รับผิดชอบของศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย เพื่อใช้เป็นแหล่งน้ำดิบใช้ในโรงผลิตน้ำดื่ม (จุดใหม่) สำหรับการผลิตน้ำดื่ม หรือน้ำแร่ โดยอ้างอิงหลักเกณฑ์ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๔๒๐) พ.ศ. ๒๕๖๓ เรื่อง วิธีการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต และการเก็บรักษาอาหารและประกาศกระทรวงสาธารณสุข (ฉบับที่ ๑๙๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ เรื่องน้ำแร่ธรรมชาติและประเมินความต้องการใช้น้ำ ดังนี้

น้ำสำหรับผลิตน้ำดื่ม หรือน้ำแร่	น้ำใช้ในกิจกรรมอื่น ๆ	รวมปริมาณน้ำที่ต้องการ
โดยใช้ระบบการบรรจุอัตโนมัติแบบ ๑๔-๑๒-๕ (หัวล้างจำนวน ๑๔ หัว หัวบรรจุน้ำ ๑๒ หัว และที่ปิดฝา ๕ หัว) ต้องการน้ำดิบ ๓๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน	ภายในศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ๒ ลูกบาศก์เมตร/วัน	ประมาณการ ๓๒ ลูกบาศก์เมตร/วัน

๕) การสำรวจและขุดเจาะน้ำบาดาล

เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ได้ดำเนินการสำรวจจุดเจาะบาดาลในพื้นที่โรงผลิตน้ำดื่มแห่งใหม่ การตรวจประเมินชั้นดิน ดำเนินการโดย ชปช. ขุดเจาะบ่อบาดาล สำนักงานพัฒนาภาค ๓ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย

ภาพการตรวจสอบสภาพทางอุทกธรณีวิทยาด้วยเครื่องวัดค่าความต้านทานไฟฟ้าของวัตถุใต้ผิวดิน ด้วยเครื่องสำรวจจุดเจาะน้ำบาดาล รุ่น ADMT ๒๐๐S-Y จากการสำรวจได้กำหนดพื้นที่การขุดเจาะน้ำบาดาล บริเวณด้านหลังแนวก่อสร้างอาคารโรงผลิตน้ำดื่ม トラโครงการหลวงแห่งใหม่ (พิกัดโดยประมาณ N ๑๘๐๕๕'๒๒.๘๙๗๒" E ๙๘๐๔๙'๒๔.๓๔๘")

ภาพพื้นที่ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลแห่งใหม่

เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เริ่มดำเนินการขุดเจาะน้ำบาดาลในบริเวณที่กำหนด โดย ชปช. ขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล สำนักงานพัฒนาภาค ๓ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการกองทัพไทย

ภาพการขุดเจาะน้ำบาดาลในบริเวณพื้นที่โรงผลิตน้ำดื่มแห่งใหม่ ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย

๗

ด้านขับเคลื่อน
สถาบันการเรียนรู้

โครงการหลวงโมเดล: ศาสตร์พระราชา

การดำเนินงานตลอดกว่า ๕ ทศวรรษ ของมูลนิธิโครงการหลวง ก่อเกิดการพัฒนารูปแบบอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มั่นคง และยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นศูนย์กลาง ด้วยรูปแบบการพัฒนาทางเลือก (Alternative Development) ของโครงการหลวงโมเดล (Royal Project Model) ภายใต้หลักการพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” รวมทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จนได้รับการยอมรับว่าเป็นรูปแบบการปฏิบัติที่ดีที่องค์การสหประชาชาติเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาปัญหาของพื้นที่ อาทิ UNDP, UNODC, FAO นำไปเป็นแนวทางปฏิบัติพัฒนาในหลายภูมิภาคของโลก เพื่อนำสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (UN-SDGs)

มูลนิธิโครงการหลวง ได้ขับเคลื่อนการจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง โดยกำหนดเปิดตัวในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญของมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมทวงเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา และสนองในพระราชปณิธาน สืบสาน รักษา และต่อยอดพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงก่อตั้งมูลนิธิโครงการหลวง และทรงพระราชทานหลักการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และเพื่อเผยแพร่หลักการพระราชทานการพัฒนาทางเลือกแบบโครงการหลวงและการปฏิบัติการพัฒนาทางเลือกเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ และเป้าหมายของสหประชาชาติ ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยและนานาชาติ โดยการประชุมคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

“ ให้ทุกหน่วยราชการ ทั้งระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เข้ามาศึกษาเรียนรู้ เพื่อนำผลสำเร็จไปขยายผล เพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุขของประชาชน หรือ ส่งผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยในการดำเนินงานร่วมกัน ”

ภาพการประชุมคณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕

๗.๑ การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้

จากประสบการณ์การทำงานตลอดเวลา ๕๕ ปี ของมูลนิธิโครงการหลวง ได้ถอดบทเรียนพัฒนาเป็นหลักสูตรการเรียนรู้ ดังนี้

๑) หลักสูตรระยะสั้น

ในรูปแบบการให้ความรู้ การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และการฝึกปฏิบัติ เพื่อปลูกฝัง และสร้างการรับรู้ หลักการทำงานบนพื้นที่สูงของโครงการหลวง และวิชาการเฉพาะด้านจากประสบการณ์การทำงานตลอดเวลา ๕๕ ปี ให้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย

๑.๑) หลักสูตรการเรียนรู้โครงการหลวง ด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน และวิชาการเฉพาะด้านจากประสบการณ์การทำงานตลอดเวลา ๕๕ ปีของการทำงาน จำนวน ๑๘ หลักสูตร อาทิ การเรียนรู้ยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่สูง: การพัฒนาทางเลือกของโครงการหลวง (Royal Project Model) แนวคิดการวิจัย ส่งเสริม และพัฒนาการเกษตรพื้นที่สูง เพื่อความยั่งยืน ระบบการเกษตรที่สูง ไม้ผลเมืองหนาว ไม้ดอก พืชผัก กาแฟ ชา ปศุสัตว์ ประมง การพัฒนาผลิตอาหาร ป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ ระบบการเกษตรที่สูง คัดบรรจุ Bio-Produce รูปแบบการพัฒนาธุรกิจ/การตลาดเพื่อสังคม หัตถกรรม และการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

๑.๒) International Workshop มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ จัดทำหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับชาวต่างประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจากสถานที่จริง อันนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และแบ่งปันประสบการณ์ ในการพัฒนาทางเลือก ทั้งในมิติ เศรษฐกิจ สังคม และการเปลี่ยนแปลงสภาวะภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม จำนวน ๕ หลักสูตร

ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรในปี งบประมาณ ๒๕๖๖	(๑) The Application of the Royal Project Sustainable Highland Development Model in an Unsettled and Unpredictable VUCA World ดำเนินการจัดในวันที่ ๑๙-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖
หลักสูตรในปี งบประมาณ ๒๕๖๗	(๒) The Sustainable Highland Arabica Coffee Industry Development กำหนดจัดในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖
	(๓) Highland Best Sustainable Agriculture Practices Today for Better Future กำหนดจัดในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๗
	(๔) Go Organic: The Challenges of Organic Production and Marketing
	(๕) Mainstreaming Leaving No One Behind in Sustainable Highlands Development

ผลการจัดหลักสูตรการเรียนรู้นานาชาติ หัวข้อ “The Application of the Royal Project Sustainable Highland Development Model in an Unsettled and Unpredictable VUCA World”

ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ โดยมูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) กรมความร่วมมือระหว่างประเทศ (TICA) กระทรวงการต่างประเทศ และศูนย์พณิชยกรรมระหว่างประเทศ (ITC) ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ โดย พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธานเปิดหลักสูตรการเรียนรู้โครงการหลวงดังกล่าว

การจัดอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับแนวคิดของหลักเศรษฐกิจพอเพียง โครงการหลวงโมเดล และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรแบบดั้งเดิมเป็นการทำเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การขยายผลความสำเร็จของโครงการหลวงบนพื้นที่สูง อีกทั้งเป็นเวทีให้ผู้เข้าร่วมประชุม อภิปราย แบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดีและสร้างเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม ขยายผลสำเร็จไปสู่การขับเคลื่อนตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (UN-SDGs) โดยการอบรมหลักสูตรการเรียนรู้นานาชาติครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมจากประเทศต่าง ๆ จำนวน ๖ ประเทศ รวม ๒๐ คน จาก สปป.ลาว เมียนมา ศรีลังกา ภูฏาน เนปาล มาเลเซีย และ UNODC ประจำเมียนมา

ภาพการจัดหลักสูตรการเรียนรู้นานาชาติ ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖

กิจกรรมสำคัญในการอบรมประกอบด้วย การบรรยาย ๙ หัวข้อหลัก ได้แก่ (๑) การพัฒนาทางเลือก: ประยุกต์ใช้โครงการหลวงโมเดลเพื่อความยั่งยืนบนที่สูง (๒) การพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (SEP) และ BCG Model (๓) การประยุกต์ใช้โครงการหลวงโมเดลบนพื้นที่สูงของประเทศไทย ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกหรือ VUCA world (๔) การพัฒนาเชิงพื้นที่ การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อวางแผนพัฒนาชุมชน (๕) การปรับเปลี่ยน การทำการเกษตรแบบดั้งเดิมเป็นการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (๖) การพัฒนาอาชีพที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๗) การพัฒนาผู้นำชุมชน (๘) การสร้างความเข้มแข็งชุมชนผ่านการมีส่วนร่วมของผู้หญิง และ (๙) การเพิ่มศักยภาพ กลุ่มเกษตรกรผ่านการทำการเกษตรมุ่งเน้นเพื่อการตลาด อีกทั้งผู้เข้าร่วมอบรมยังได้นำเสนอสถานการณ์การพัฒนา ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่ดีของประเทศตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และเสนอแนะร่วมกันระหว่างผู้เข้าร่วม นอกจากนี้มีการลงพื้นที่เพื่อเรียนรู้ในพื้นที่มูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) จำนวน ๒ พื้นที่ ได้แก่ (๑) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ เป็นพื้นที่ตัวอย่างของความสำเร็จด้านการพัฒนาที่สามารถ เรียนรู้ ได้ครบทั้ง ๓ มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (๒) โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ห้วยเป้า เป็นพื้นที่ตัวอย่างของความสำเร็จด้านการพัฒนา และการลดการใช้สารเคมีในการปลูกพืช

ภาพการจัดหลักสูตรการเรียนรู้นานาชาติ ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖

จากผลการประเมินการจัดหลักสูตร ผู้เข้าร่วมมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรนี้สามารถสร้างประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมได้มาก และสามารถนำความรู้ที่ได้กลับไปประยุกต์ใช้ในการทำงานในพื้นที่ โดยเฉพาะหัวข้อเรื่องหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรในชุมชน อาทิ ประเด็นของสตรีที่ปัจจุบันค่อนข้างมีบทบาทสำคัญหรือมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาชุมชนมากขึ้น เรื่องการพัฒนาความเป็นอยู่ของผู้มีรายได้น้อยให้มีความยั่งยืน เช่น การทำการเกษตรอินทรีย์ของโครงการหลวงในสถานการณ์แวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (VUCA world) เป็นต้น อีกทั้งผู้เข้าร่วมส่วนใหญ่เห็นประโยชน์ของหลักสูตรนี้ จึงจะได้แนะนำหลักสูตรให้แก่ผู้อื่น ได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาเรียนรู้ต่อไป อย่างไรก็ตามผู้เข้าร่วมมีข้อเสนอแนะ เพื่อให้คณะผู้จัดได้นำไปปรับปรุง โดยปรับลดเนื้อหาให้สอดคล้องกับระยะเวลาการอบรมและลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหา ให้ความสำคัญกับลงพื้นที่เพื่อศึกษาและลงมือปฏิบัติจริงให้มากขึ้น

๑.๓) หลักสูตร RPF CAMP จำนวน ๔ หลักสูตร โดยพิจารณานำร่องใน ๔ พื้นที่ที่มีความพร้อมทั้งด้านโครงสร้างพื้นฐาน บุคลากรที่มีองค์ความรู้ ซึ่งได้แก่

Theme การเรียนรู้	
หลักสูตรที่ ๑	สถานีวิจัยเกษตรหลวงอ่างขาง มนต์ขลังแห่งพิชพรรณและพันธุ์ไม้ สำหรับกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มบุคคลทั่วไป ระยะเวลา ๓ วัน (๒ คืน)
หลักสูตรที่ ๒	แปลงปลูกสุขที่ยั่งยืน และอิมมูรธรรมชาติด้านอาหารโครงการหลวง สำหรับกลุ่มบุคคลทั่วไป ระยะเวลา ๒ วัน (๑ คืน)
หลักสูตรที่ ๓	Feel Good and Good Health ที่สวนกุหลาบหลวง กลุ่มครอบครัวผู้เกษียณอายุ หรือบุคคลทั่วไป ระยะเวลา ๑ วัน
หลักสูตรที่ ๔	In harmony with nature สือผสมานรักษ์ธรรมชาติ

โดยดำเนินการทดสอบหลักสูตรนำร่อง จำนวน ๑ หลักสูตร ในหัวข้อเรื่อง “วิถีเกษตรอย่างยั่งยืน ดี อร่อย แบบโครงการหลวง” กับ National Chung Hsing University (NCHU) จำนวน ๙ คน ระยะเวลา ๔ วัน เมื่อวันที่ ๑๑-๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ซึ่งเป็นการปรับปรุงโปรแกรมจากหลักสูตรที่ ๒ ให้เหมาะสมกับกลุ่มนักศึกษาที่เข้ามาเรียนรู้ โดยเริ่มต้นกิจกรรมจากการเรียนรู้ประวัติ ความเป็นมา และการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง เรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ และฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ และศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง อาทิ การปลูกพืช พืชผัก/ผักอินทรีย์ ไม้ดอก ไม้ผล ประมง การผลิตและแปรรูปชา ฝึกปฏิบัติการทำขนมและเครื่องดื่มจากผลิตผลโครงการหลวงและผลิตผลที่มีในท้องถิ่น ซึ่งผลการประเมินการรับรู้และการศึกษาเรียนรู้ของนักศึกษา

พบว่า มีความพึงพอใจในโปรแกรมการเรียนรู้ ในระดับดีมาก และได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโปรแกรมการเรียนรู้ให้สมบูรณ์และดียิ่งขึ้น อาทิ การเพิ่มเวลาการเรียนรู้ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ และแปลงเกษตรกร

ภาพการจัดหลักสูตรวิถีเกษตรอย่างยั่งยืน ดี อร่อย แบบโครงการหลวง

สำหรับหลักสูตรนำร่องอื่น ๆ อยู่ระหว่างจัดทำโปรแกรมการเรียนรู้ให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ามาเรียนรู้ อาทิ กลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ จำนวน ๕๕ คน จากโรงเรียนดรุณสิกขาลัย โรงเรียนนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรุงเทพฯ ซึ่งจะเข้ามาเรียนรู้ในหลักสูตรที่ ๑ ในพื้นที่สถานีฯ อ่างช้าง ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ และอยู่ระหว่างการประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเป้าหมายเพื่อเข้ามาเรียนรู้ในหลักสูตรต่อไป

๒) หลักสูตรระยะกลาง และระยะยาว

๒.๑) หลักสูตรสำหรับนักศึกษาฝึกงาน เป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อม สร้างการรับรู้ และเข้าใจหลักการพระราชทาน และหลักการทำงานของมูลนิธิโครงการหลวง ก่อเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาและเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพในอนาคต โดยการปฐมนิเทศนักศึกษาครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ มีจำนวน ๖ รุ่น จาก ๑๗ มหาวิทยาลัย นักศึกษาไทย ๒๘๗ คน นักศึกษาต่างชาติ ๒ คน จากประเทศเมียนมา และประเทศลาว ทั้งนี้ดำเนินการฝึกงานในพื้นที่สถานีฯ/ศูนย์ ๒๗ แห่ง และส่วนกลาง ๗ หน่วยปฏิบัติ

ภาพการจัดกิจกรรมปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกงาน

๒.๒) ประกาศนียบัตรหรือใบรับรอง การ Reskill-Upskill ผ่านกระบวนการปฏิบัติ เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบวิชาชีพ สนับสนุนการฝึกงาน สหกิจศึกษา และทวิภาคี เพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาในการก้าวสู่วิชาชีพด้านต่าง ๆ ได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ให้กับคณาจารย์และนักศึกษาจาก National Chung Hsing University (NCHU) เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จนถึงปัจจุบัน รวมระยะเวลา ๑๙ ปี มีนักศึกษาที่ได้รับใบประกาศนียบัตรแล้ว จำนวน ๑๘๘ คน

๒.๓) การสะสมหน่วยกิตในระบบคลังหน่วยกิต (Credit Bank) ร่วมกับมหาวิทยาลัยในรูปแบบการเรียนรู้แบบ Lifelong Education เทียบโอนหน่วยกิตได้เมื่อสมัครเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรเต็มเวลา ซึ่งต้องสอบประเมินผลความรู้ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด อยู่ระหว่างศึกษาข้อมูลเพื่อพิจารณาความพร้อมร่วมกับสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้พัฒนาหลักสูตรนำร่อง **“หลักสูตรกาแฟ”** ซึ่งได้ถอดองค์ความรู้และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับคณาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีกทั้งได้ทดสอบหลักสูตรในพื้นที่สถานีวิจัยเกษตรหลวงอินทนนท์ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก และโรงงานคั่วกาแฟ เพื่อเตรียมวิทยากร ฐาน และกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องการเรียนรู้ใน **หลักสูตรนานาชาติ เรื่อง The Sustainable Highland Arabica Coffee Industry Development** ที่กำหนดจัดในเดือนธันวาคม ๒๕๖๖

ภาพการทดสอบหลักสูตรกาแฟ

ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีแผนการขยายองค์ความรู้ด้านกาแฟ โดยมีเป้าหมายนำองค์ความรู้กาแฟโครงการหลวง เข้าเป็นหนึ่งในหลักสูตรการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education) ร่วมกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ด้วยการจัดทำเป็นวิดีโอการเรียนการสอน โดยเชิญคณะอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาสาสมัครและเจ้าหน้าที่มูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เป็นวิทยากร ซึ่งได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายผู้เข้ามาเรียนรู้ คือ นักเรียน/นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ซึ่งอยู่ระหว่างกำหนดเนื้อหาในหลักสูตร และรายละเอียดต่าง ๆ ทั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้กาแฟโครงการหลวง ออกสู่สาธารณชนในวงกว้าง และสามารถนำมาต่อยอด นำมาจัดทำเป็นหลักสูตรระยะสั้น สำหรับผู้สนใจเรียนรู้เพิ่มเติมในพื้นที่จริงต่อไป

ผู้เข้ารับการเรียนรู้

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผู้มารับการเรียนรู้ในพื้นที่โครงการหลวง รวม ๙๐๐ คณะ จำนวน ๓๐,๒๓๖ คน ดังนี้

ผู้มารับบริการการเรียนรู้	หน่วยงาน/คณะ	จำนวน (คน)
๑. การฝึกงานและฝึกอบรบ		
๑) นักเรียน/นักศึกษา	๑๓๗	๖๗๗
๒) เกษตรกรในพื้นที่และภายนอก	๕๙	๔,๘๔๒
๓) องค์กรต่างประเทศ	-	-
๔) ผู้สนใจทั่วไป	๑	๔๔
๒. การศึกษาดูงาน		
๑) นักเรียนและนักศึกษา	๑๓๓	๕,๑๘๔
๒) เกษตรกรในพื้นที่และภายนอก	๑๔๘	๖,๑๐๒
๓) องค์กรต่างประเทศ	๔๖	๖๒๒
๔) ผู้สนใจทั่วไป	๓๗๖	๑๒,๗๖๕
รวม	๙๐๐ คณะ	๓๐,๒๓๖ คน

โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

- คณะฝึกอบรบหลักสูตรวิทยาการเกษตรระดับสูง (วกส.) รุ่นที่ ๓ โดยมูลนิธิเกษตรบริการ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดขึ้นเพื่อให้ผู้บริหารระดับสูงสามารถขับเคลื่อนภาคการเกษตรไทย ให้เป็นผู้นำในระดับนานาชาติด้วยวิทยาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ภายใต้หลักการตลาดนำการผลิตและเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน โดยผู้ที่เข้ารับการ ได้เข้าเรียนรู้และศึกษาดูงานโครงการหลวง เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑๒๐ คน

- คณะฝึกอบรบหลักสูตรคณะนักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ (นบร.รุ่นที่ ๑๑) ซึ่งจัดโดยสำนักงานกปร. ซึ่งร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) เข้าเรียนรู้และศึกษาดูงานโครงการหลวง เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๖

• สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นำคณะผู้อำนวยการ คณะครู นักเรียนทุนฯ ม.ท.ศ. และเจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เข้าศึกษาดูงานการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง เมื่อวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๖

• กงสุลใหญ่สหรัฐอเมริกา ประจำเชียงใหม่ และผู้ช่วยกงสุลฝ่ายการเมืองและเศรษฐกิจ เยี่ยมชมการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖

• คณะบริษัทสยามคูโบต้าคอร์ปอเรชั่น จำกัด ศึกษาดูงาน เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๖ จำนวน ๔๐ คน

๗.๒ การพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้

๑) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ประกอบด้วย อาคารการเรียนรู้ จำนวน ๑๖ กลุ่มงาน/อาคาร

1) อาคารอำนวยการ	9) อาคารพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป	<u>อาคารที่กำลังดำเนินการสร้าง</u>
2) อาคารปฏิบัติการ 1.	10) อาคารตรวจสอบสารตกค้างในผลผลิต	
3) อาคารปฏิบัติการ 2.	11) อาคารผลิตปุ๋ยหมักมูลไส้เดือน	17) ศูนย์หัตถกรรม
4) อาคารอรักรักษาพืช	12) อาคารชีวภัณฑ์	18) อาคารชง ชิมชา (Tea House)
5) อาคารเทคโนโลยีชีวภาพ	13) อาคารผลิตเห็ด	19) อาคารสถาบันการเรียนรู้
6) อาคารแปรรูปสมุนไพรและเมล็ดพันธุ์	14) ร้านโครงการหลวงสาขาแม่เหิยะ (outlet)	
7) อาคารตาตำ เช่นเตอร์	15) ครุโครงการหลวง	
8) ศูนย์ผลิตผลโครงการหลวง	16) โรงสีข้าว	

ภาพที่ตั้งอาคารและจุดเรียนรู้ภายในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

โดยมีจุดเรียนรู้ที่สำคัญ อาทิ อาคารอรักรักษาพืช อาคารเทคโนโลยีชีวภาพ ศูนย์ผลิตผลโครงการหลวง ร้านโครงการหลวงสาขา Outlet แม่เหิยะ ศูนย์การเรียนรู้และสาธิตชามูลนิธิโครงการหลวง หอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูง ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑.๑) ศูนย์การเรียนรู้และสาธิตชามูลนิธิโครงการหลวง

จากไร่ชา

...สู่...บ้านเรียนรู้ชาโครงการหลวง

หน่วยราชการในพระองค์ ๙๐๔

ที่ พว ๐๑๐๐.๑๕/๑๔๘๖

สำนักงานองคมนตรี

ทำเนียบองคมนตรี เขตพระนคร กทม. ๑๐๒๐๐

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖

เรื่อง การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง

เรียน ประธานกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง

อ้างถึง หนังสือมูลนิธิโครงการหลวง ที่ ล.๐๑/๑๒๐/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

ตามหนังสือที่อ้างถึง มูลนิธิโครงการหลวงได้มีหนังสือกราบเรียนประธานองคมนตรีเพื่อขอให้พิจารณานำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทเกี่ยวกับการดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวงในช่วงเวลาที่ผ่านมา พร้อมทั้งขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต ดังนี้

๑. นำต้นแอดเดลไวส์มาจำหน่าย ภายในงานโครงการหลวง ๕๔ ประจำปี ๒๕๖๖ ระหว่างวันที่ ๓ - ๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร
๒. ศึกษาและวิจัยพันธุ์พืชพระราชทานจากสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรีนารีรัตนราชกัญญา ให้เป็นไปตามพระดำริที่ได้พระราชทานไว้ต่อไป
๓. ดำเนินโครงการผลิตน้ำดื่มในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย
๔. จัดตั้งโครงการ Royal project Tea House ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

การนี้ ประธานองคมนตรีได้นำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทรงทราบฝ่าละอองธุลีพระบาทแล้ว และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตามที่ขอพระราชทานพระมหากรุณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายเกษม กาญจนกุลขจร)

อธิบดีกรมราชเลขาในการในพระองค์ รักษาการในตำแหน่ง

เลขาธิการองคมนตรี

สำนักงานเลขาธิการองคมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๒๐ ๗๔๐๐ ต่อ ๔๓๓๖

โทรสาร ๐ ๒๒๒๐ ๗๔๐๖

“ มูลนิธิโครงการหลวงได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้จัดตั้งโครงการ Royal Project Tea House ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ”

ความเป็นมา

มูลนิธิโครงการหลวงเริ่มส่งเสริมการปลูกชามาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ มีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรบนพื้นที่สูง โดยสามารถคัดเลือกสายพันธุ์กลุ่มชาจีนที่มีความเหมาะสมบนพื้นที่สูงได้ จำนวน ๒ สายพันธุ์ คือ พันธุ์หยวนจืออู่หลง (ก้านอ่อน) และพันธุ์ชิงชิงอู่หลง (เบอร์ ๑๒) มูลนิธิโครงการหลวงเริ่มสร้างโรงงานแปรรูปชาในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๔ แห่ง ได้แก่ ชุนวาง อ่างขาง ม่อนเงาะ และห้วยน้ำขุ่น เพื่อแปรรูปชาให้เป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ด้วยการดำเนินงานที่ครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ ซึ่งได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมการปลูกชา ที่ได้รับรองมาตรฐานทั้ง GAP และเกษตรอินทรีย์ การแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชา ตลอดจนการจัดการตลาดชา เพื่อสร้างรายได้คืนสู่เกษตรกร โดยมีองค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนาที่ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่อง เป็นพื้นฐานการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพตลอดห่วงโซ่อุปทานของการผลิตชาของเกษตรกร จวบจนถึงปัจจุบัน

ภาพแปลงชา ๒,๐๐๐ ไร่ในพื้นที่สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง

โดย ผลงานวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ การคัดเลือกกลุ่มพันธุ์ชาจีนที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง ซึ่งเป็นพันธุ์ที่เกษตรกรปลูกในปัจจุบัน และการพัฒนากระบวนการแปรรูปชาชนิดต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาการแปรรูปเพื่อแก้ไขปัญหา “ชาอัสสัม” หรือ “ชาป่า” ซึ่งเป็นชาพื้นเมืองที่มีราคาตกต่ำจากการจำหน่ายเป็นเมี่ยงหมัก จากการวิจัยทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ใหม่ ชาเขียวอัสสัมแบบอบไอน้ำ ที่สามารถสร้างจุดเด่น และความแปลกใหม่ของชาอัสสัมให้มีคุณค่ามากขึ้น ส่งผลให้ฝืนป่าได้รับการอนุรักษ์ จากการปลูกชาพร้อมกับป่า

กลุ่มชา ที่มูลนิธิโครงการหลวงส่งเสริมการผลิต

๑. กลุ่มชาจีน
เป็นพันธุ์ที่นำเข้ามาจากไต้หวัน

๑.๑ พันธุ์เบอร์ ๑๒
(ชิง ชิง อู่หลง)

๑.๒ พันธุ์ก้านอ่อน (หยวนจืออู่หลง)

๒. กลุ่มชาอัสสัม
(ชาป่า/ชาเมี่ยง)

ภาพสายพันธุ์ชาที่มูลนิธิโครงการหลวงส่งเสริมให้แก่เกษตรกร

ปัจจุบันโครงการหลวงส่งเสริมเกษตรกรปลูกชาจำนวนกว่า ๒๐๐ ราย พื้นที่ ๖๘๐ ไร่ ใน ๑๐ ศูนย์/สถานีชาของเกษตรกรโครงการหลวงได้ถูกนำมาวิจัยและพัฒนาเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์จำหน่ายหลากหลายประเภทกว่า ๕ ชนิด อาทิ ชาขาว ชาเขียว ชาอู่หลง ชาแดง และชาดำ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริโภคได้มีโอกาสดื่มชาที่หลากหลายรสหลากหลายกลิ่น ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ ที่ให้คุณประโยชน์ที่ดีต่อสุขภาพ

ภาพขั้นตอนในการวางแผนส่งเสริมชามูลนิธิโครงการหลวง

ปัจจุบันกระแสความใส่ใจสุขภาพของคนไทยเพิ่มมากขึ้น การดื่มชาจึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ตอบโจทย์สำหรับคนรักสุขภาพ ด้วยมีผลงานวิจัยจำนวนมากที่กล่าวถึงคุณประโยชน์ของชาว่า...สามารถลดความเสี่ยงการเกิดโรคมะเร็ง โรคหัวใจ เพราะอุดมไปด้วยสารต้านอนุมูลอิสระ (antioxidant) ช่วยลดระดับน้ำตาลในเลือด และควบคุมไขมันในเลือด ฯลฯ จากคุณค่าดังกล่าว จึงควรประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ประโยชน์ของการดื่มชาให้เป็นที่แพร่หลาย และเป็นที่รู้จักในทุกช่วงวัยให้มากขึ้น ซึ่งนอกเหนือจากประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับยังนับเป็นการสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกชาให้มีอาชีพที่มั่นคง สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง และสนับสนุนการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อม ความอุดมสมบูรณ์ของป่าต้นน้ำ ควบคู่กันไป

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกชา และวิถีชงชาที่ถูกต้อง
- ๒) เพื่อเป็นแหล่งศึกษา เรียนรู้ และถ่ายทอดเรื่องราว เรื่องเล่าชาโครงการหลวง (story telling) ให้แก่บุคคลและหน่วยงานที่สนใจ
- ๓) เป็นสถานที่สำหรับการทดสอบชิมชา (Cupping Test) ที่ได้มาตรฐานของโครงการหลวง
- ๔) เป็นสถานที่รวบรวมและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชา-กาแฟ เครื่องดื่มชา-กาแฟที่มีความหลากหลาย มีเอกลักษณ์เฉพาะ
- ๕) เพื่อเป็นสถานที่สำหรับต้อนรับบุคคล คณะบุคคล หน่วยงานที่มาเดินทางมาศึกษาดูงานในพื้นที่ศูนย์วิจัยและพัฒนา การเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

ROYAL PROJECT TEA HOUSE

ลักษณะอาคารและพื้นที่ใช้สอย

อาคารชั้นเดียว หลังคาทรงปั้นหยากว้าง ๑๖ เมตร
ลึก ๑๔ เมตร ขนาดเนื้อที่ ๒๒๔ ตารางเมตร

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อเป็นการต่อยอดความสำเร็จในการพัฒนาและส่งเสริม การเพาะปลูกชาของโครงการหลวงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม และเป็นที่ยู๊จักแพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ศูนย์การเรียนรู้และสาธิตชามูลนิธิโครงการหลวง Royal Project Tea House & Coffee
เปิดอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๖๖
ชาโครงการหลวงชุดพิเศษ “เกิดพระเกียรติวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒”

ชาโครงการหลวงชุดพิเศษ “เกิดพระเกียรติวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒”

มูลนิธิโครงการหลวง จัดทำชาชุดพิเศษ เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๗๒ พรรษา และในโอกาสที่มูลนิธิโครงการหลวงครบรอบ ๕๕ ปี อีกทั้งเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ชาโครงการหลวง ซึ่งเป็นชาที่มีคุณภาพ สนับสนุนให้เกษตรกรผู้ปลูกชาบนพื้นที่สูงมีอาชีพที่มั่นคง และสนับสนุนการดูแลสุขภาพสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูงให้ยั่งยืน โดยมีผลิตภัณฑ์ชาชุดพิเศษ ดังนี้

ภาพผลิตภัณฑ์ชาโครงการหลวงชุดพิเศษ “เกิดพระเกียรติวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒”

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์ชา	ประเภทชา	จุดเด่น	ภาพผลิตภัณฑ์
๑ ชุดชาโครงการหลวง Pu'erh Tea				
๑.๑	ชาผู้เออร์/ชาอัดแผ่น ขนาด ๒๐๐ กรัม	๑) ชาแดง ๒) ชาเขียวอัสสัม ๓) ชาเขียวอัสสัมอบไอน้ำ	ชาอัดแผ่นโครงการหลวง ผลิตจากชาอัสสัมหรือชาเมี่ยง ที่ปลูกร่วมกับป่า และชาจีน ปลูกภายใต้มาตรฐาน GAP และไม่ใช่สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยชา มีรสชาติเป็นเอกลักษณ์ ด้วยความแตกต่างของสถานที่ และสภาพอากาศ รวมถึง ความพิถีพิถันในทุกขั้นตอน เกิดเป็นชา Single Origin ที่สร้างสรรค์ ความพิเศษของ ชาอัดแผ่นแบบกระบวนการ ผู้เออร์ ทำให้เก็บชาได้ยาวนาน ขึ้นและจะให้รสชาติที่ดีขึ้น กลิ่นหอม มากขึ้น รวมถึง คุณสมบัติที่ดีขึ้น	
๑.๒	ชาผู้เออร์/ชาอัดแผ่น ขนาด ๓๗๕ กรัม	๑) ชาห้วยน้ำขุ่น ๒) ชาอัสสัมแม่แพะ ๓) ชาแม่ปุนหลวง	ชาจีน ที่ปลูกภายใต้มาตรฐาน GAP และปรับเปลี่ยนสู่เกษตรอินทรีย์ ไม่มีการใช้สารเคมี กำจัดศัตรูพืช กระบวนการแปรรูปที่มีความสะอาด พิถีพิถัน ปลอดภัย แต่งกลิ่นที่ช่วยเพิ่มความสดชื่นผ่อนคลาย	
๒ ชุดชาคตัณญ์-อายุยืน				
	๑) ชาคตัณญ์ (Mango Strawberry Green Tea) ๕๐ กรัม			
	๒) ชาอายุยืน (Vanilla Black Tea) ๕๐ กรัม			

ลำดับ	ผลิตภัณฑ์ชา	ประเภทชา	จุดเด่น	ภาพผลิตภัณฑ์
๓	ชุดชาอู่หลง ๓ ถาด (คิมหันต์ วัสดุสานะ เหม็นต์)	๑) ชาเขียวเก็บในช่วง ฤดูร้อน ผสานกลิ่น เก็กฮวย-คลายร้อน ๒) ชาดำเก็บในช่วงฤดูฝน ผสานกลิ่นเสาวรส- ชุ่มฉ่ำ ๓) ชาดำเก็บในช่วง ฤดูหนาว ผสานกลิ่น องุ่นและกุหลาบ เหลือง-สดชื่น	ชาจีน ที่ปลูกภายใต้มาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ ส่งเสริม คุณภาพชีวิตบนพื้นที่สูง ด้านเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม แต่งกลิ่นเพื่อเพิ่มความสดชื่น และอรรถรสในการดื่มชา	
๔	ชุด Aroma Green Tea	ชาเขียวผสมกลิ่น ๔ กลิ่น	ชาที่ปลูกร่วมกับระบบนิเวศป่า เป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ ป่าต้นน้ำบนพื้นที่สูง แต่งกลิ่น เพื่อเพิ่มความสดชื่น และ อรรถรสในการดื่มชา	
๕	ชุดชา Chinese New Year	๑) ชาเขียว ๗๐ กรัม ๒) ชาแดง ๗๐ กรัม ๓) ชาอู่หลง ๑๕๐ กรัม ชาต้นฤดูผ่านหนาว ชาใบเล็ก คัดพิเศษ	เป็นชาจีนคุณภาพพรีเมียม ผลิตจากยอดชาต้นฤดู ผ่านความหนาวบนยอดดอย คัดพิเศษ น้ำชามีรสชาติเข้มข้น และกลิ่นหอมโดดเด่น	
๖	Tea Book	๑) ชาต้นฉบับ ๔ ชนิด ๒) ชาแต่งกลิ่น ๔ กลิ่น ๓) ชาสมุนไพร ๒ ชนิด	ชาเบลนด์ (ชาผสม) ระหว่างชาอัสสัมและชาจีน ที่ปลูกภายใต้มาตรฐาน การเพาะปลูกที่ปลอดภัยกับ ผู้บริโภค และเป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม นำมาแต่งกลิ่นหอม ให้มีเอกลักษณ์เฉพาะ เพิ่มความสดชื่น	

๑.๒) หอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูง

มูลนิธิโครงการหลวง ได้กำหนดแผนการจัดตั้งหอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูง เพื่อเผยแพร่ พระมหากรุณาธิคุณของ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในการพัฒนางานหัตถกรรม รวมทั้ง ยังเป็นการสืบสาน รักษา ต่อยอด องค์ความรู้ ภูมิปัญญางานหัตถกรรมบนพื้นที่สูงให้ยั่งยืน และเป็นศูนย์กลางของการรวบรวมองค์ความรู้ ถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ด้านหัตถกรรมพื้นที่สูงอย่างครบวงจร ซึ่งจะพัฒนาเป็นหลักสูตรการเรียนรู้ด้านหัตถกรรมพื้นที่สูง รองรับการถ่ายทอดและการเรียนรู้ของสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง ที่จะเปิดตัวภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ การก่อสร้างหอศิลป์หัตถกรรมพื้นที่สูง ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) เพื่อดำเนินการก่อสร้างศูนย์การเรียนรู้ฯ ขนาด ๑ ชั้น พื้นที่ใช้สอย ๔๔๐ ตารางเมตร ประกอบด้วย การจัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับหัตถกรรมบนพื้นที่สูงตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน การจัดพื้นที่สำหรับการจัดเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ รวมทั้งจัดแสดงงานหัตถกรรมชนเผ่าต่าง ๆ ในพื้นที่โครงการหลวง ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง โดยกองพันพัฒนาที่ ๓ กองทัพภาคที่ ๓ มีการจัดแสดงนิทรรศการ ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ห้องนิทรรศการ

ส่วนที่ ๒ จัดแสดงเครื่องมือการทอผ้า ศิลปวัฒนธรรมการแต่งกายแบบดั้งเดิมสู่รูปแบบร่วมสมัย

ส่วนที่ ๓ ส่วนจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมชนเผ่า

ภาพการออกแบบและความก้าวหน้าการก่อสร้างศูนย์เรียนรู้หัตถกรรม

นอกจากนี้ได้จัดทำแผนการก่อสร้างศูนย์เรียนรู้ศิลปหัตถกรรมพื้นที่สูง ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ เพื่อเป็นสถานที่เรียนรู้ด้านศิลปหัตถกรรมพื้นที่สูง ซึ่งอยู่ระหว่างจัดเตรียมในรายละเอียด

ภาพแผนการก่อสร้างอาคารศูนย์ฝึกอาชีพนอกภาคการเกษตร และกิจกรรมส่งเสริมงานหัตถกรรม ศูนย์ฯ เลอตอ

การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านหัตถกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน ดำเนินการรวมกลุ่มหัตถกรรมเดิมและกลุ่มใหม่ที่เกิดขึ้น จำนวนครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ เพื่อจัดทำทะเบียนข้อมูลสมาชิกงานหัตถกรรม ทั้ง ๓๙ พื้นที่ รวมทั้งค้นหา/ขึ้นทะเบียนบุคคลหรือกลุ่มที่มีฝีมือในงานหัตถกรรมในแต่ละสาขา เพื่อเป็นผู้ถอดองค์ความรู้ และรองรับการผลิตชิ้นงานพิเศษ/พรีเมียมในอนาคต โดยในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ ได้ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มงานหัตถกรรมในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๖ แห่ง ได้แก่ อ่างาง แม่ลาน้อย แม่แฮ ปังค่า วัดจันทร์ และขุนแปะ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาออกแบบ วางแผนจัดทำสื่อองค์ความรู้ประเภทคลิปสั้น บทสัมภาษณ์ บทความ ฯลฯ สำหรับเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ผู้สนใจ

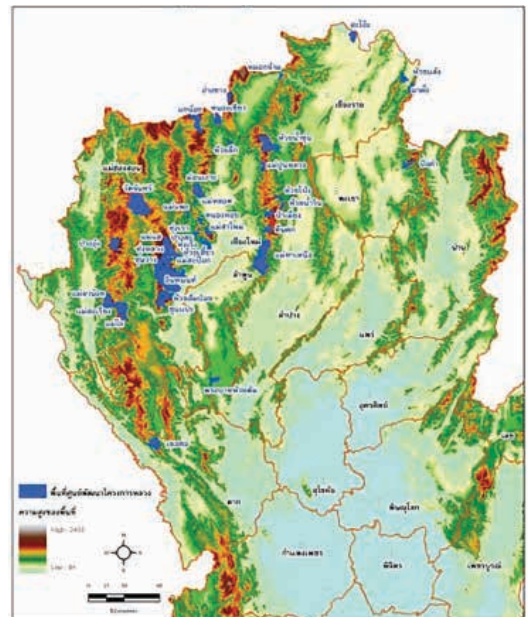
ภาพการออกแบบระบบรวบรวมข้อมูลงานหัตถกรรม

ภาพการสัมภาษณ์กลุ่มหัตถกรรม เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานในพื้นที่ศูนย์/สถานีโครงการหลวง

๒) พื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

มูลนิธิโครงการหลวงพัฒนาพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๓๙ แห่ง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้โดยจัดทำแปลงสาธิต ด้านการผลิตพืชและสัตว์ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่เกษตรกรและชุมชนโดยรอบ ประกอบด้วย สถานีวิจัย ๔ แห่ง และศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๕ แห่ง ตั้งอยู่ในพื้นที่ ๗ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน พะเยา และตาก

ภาพการเรียนรู้งานโครงการหลวงในพื้นที่สถานีวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

๓) สถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ

มูลนิธิโครงการหลวงได้จัดสร้างอาคาร ๒ ชั้น ขึ้นบริเวณศูนย์ผลิตผลโครงการหลวง กรุงเทพฯ โดยสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง สนับสนุนการออกแบบและการก่อสร้าง เตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเป็นสถาบันการเรียนรู้มูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ รองรับการศึกษาเรียนรู้ของคณะนิสิต นักศึกษา องค์กร และผู้สนใจ ในโปรแกรมการเรียนรู้ที่มูลนิธิโครงการหลวงและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์กำลังร่วมกันจัดทำขึ้น

ภาพอาคารศูนย์เรียนรู้การพัฒนากิจการเกษตรโครงการหลวงกรุงเทพฯ

สำหรับบริเวณชั้น ๑ ของอาคารได้ออกแบบเป็นห้องจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์โครงการหลวงแบบครบวงจร ทั้งในระบบค้าปลีกและค้าส่ง เพื่อเป็นช่องทางจำหน่ายสินค้าให้กับผู้บริโภค รวมทั้งเป็นช่องทางในการระบายสินค้า ที่เกินความต้องการตลาด สินค้าค้างสต็อก ช่วยเกษตรกรระบายสินค้าที่ไม่ผ่านชั้นคุณภาพ ช่วยลดการทำลายผลิตผล ภายใตชื่อกว่า **ร้านโครงการหลวง สาขา outlet กรุงเทพฯ** ซึ่งถือเป็นร้านโครงการหลวงแห่งที่ ๑๐ ในกรุงเทพฯ พื้นที่ภายในร้านมีขนาด ๓๕๕ ตารางเมตร การตกแต่งภายในร้านเน้นโทนสีเขียวมินิมัล ซึ่งเป็นสีสัญลักษณ์ของร้านโครงการหลวง พร้อมมุมศิลปะตกแต่งที่เพิ่มสุนทรีย์ในการจับจ่าย และได้รับรวบรวมผลิตผลและผลิตภัณฑ์โครงการหลวง ทุกชนิดมาจำหน่ายภายในร้านแห่งนี้ รวมทั้งสินค้าจากโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา ดอยตุง และสินค้าดอยคำ

ขณะนี้ร้านโครงการหลวง สาขา outlet กรุงเทพฯ ได้เริ่มเปิดจำหน่ายตั้งแต่วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ โดยเปิดทำการทุกวัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๘.๐๐ น. เน้นรูปแบบการจำหน่ายที่ทันสมัยแบบครบวงจรทั้งในระบบการขายปลีกและขายส่ง สถานที่กว้างขวาง สะดวก สะอาด อีกทั้งยังมีมุมจำหน่ายเครื่องดื่ม ซึ่งมีเมนูให้เลือกมากกว่า ๒๐ เมนู โดยมีพื้นที่ให้สำหรับรับประทานอาหารเช้าและเครื่องดื่มภายในร้าน

ภาพบรรยากาศภายนอกและภายในร้านโครงการหลวง สาขา outlet กรุงเทพฯ

๓

ด้านขับเคลื่อนสถาบันการเรียนรู้

ภาพบรรยากาศภายนอกและภายในร้านโครงการหลวง สาขา outlet กรุงเทพฯ

๘

การบริหารองค์กร และการสนับสนุน

๘.๑ การอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มูลนิธิโครงการหลวง จัดการอบรมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านต่าง ๆ โดยมีกิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

๑) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “ระเบียบงานสารบรรณและการบริหารจัดการงานด้านเอกสาร สำหรับบุคลากรมูลนิธิโครงการหลวง” โดยแผนกบริหารงานทั่วไปและอาคารสถานที่ จัดฝึกอบรมให้แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านสารบรรณ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมอาคารปฏิบัติการ ๑ ศูนย์วิจัยและพัฒนา การเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ผู้เข้าอบรมทั้ง onsite และ online ทั้งหมดจำนวน ๑๕๐ คน

การอบรม “ระเบียบงานสารบรรณและการบริหารจัดการงานด้านเอกสาร สำหรับบุคลากรมูลนิธิโครงการหลวง”

๒) การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านวิศวกรรมและงานช่าง แผนกวิศวกรรม ร่วมกับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี จัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านวิศวกรรมและงานช่างของบุคลากรศูนย์ฯ/สถานีฯ (Re-skill Up-skill & New-skill) หลักสูตรระบบปรับอากาศและห้องเย็น ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๑ เมษายน ๒๕๖๖ ผู้เข้าร่วมอบรม จำนวน ๕๙ คน

ภาพการอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถด้านวิศวกรรมและงานช่างของบุคลากรมูลนิธิโครงการหลวง

๓) การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย ฝายวิจัยและนวัตกรรม มีแผนการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัย โดยสนับสนุนให้นักวิจัยเข้าร่วมโครงการอบรมหลักสูตร “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่” (ลูกไก่) รุ่นที่ ๑๐ โดยสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ร่วมกับมหาวิทยาลัยนเรศวร จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๔-๒๘ เมษายน ๒๕๖๖ ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งมีบุคลากรมูลนิธิโครงการหลวง ได้รับสิทธิ์อบรม จำนวน ๒ ราย

ภาพการเข้าร่วมอบรมหลักสูตร “สร้างนักวิจัยรุ่นใหม่”

๔) การปฐมนิเทศและฝึกอบรมความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรใหม่ รุ่นที่ ๒๔ แผนกบุคคล สำนักอำนวยการผู้บริหาร ได้จัดอบรมเมื่อวันที่ ๒๕-๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ และสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง จำนวนผู้เข้าอบรม ๖๘ คน (บุคลากรที่เริ่มงาน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๖) โดยผู้เข้าอบรมได้รับฟังโอวาทจากประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ได้ทราบถึงนโยบาย โครงสร้างองค์กร พร้อมทั้งแนวทางในการปฏิบัติงาน และมีสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างผู้ปฏิบัติงาน ร่วมกันทำงานเป็นทีม เกิดความรักและความผูกพันต่อทีมงานของตนและองค์กร

ภาพการปฐมนิเทศและฝึกอบรมความรู้พื้นฐานในการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรใหม่ รุ่นที่ ๒๔

๕) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการและการประชาสัมพันธ์ร้านค้าสวัสดิการมูลนิธิโครงการหลวง แผนกบุคคล สำนักอำนวยการผู้บริหาร ร่วมกับสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ๑๙ เชียงใหม่ ได้จัดอบรมให้แก่บุคลากรประจำร้านสวัสดิการ ๗ และร้านครัวโครงการหลวง จำนวน ๒๙ คน เมื่อวันที่ ๕-๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ เพื่อเตรียมความพร้อมในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการกิจกรรมร้านอาหาร พร้อมทั้งอบรมการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์และบริการด้วยตนเอง และอบรมการให้บริการด้านอาหารที่เป็นมาตรฐานสากล รวมทั้งการพัฒนาทักษะด้านการประกอบอาหารและเครื่องดื่มโดยการนำผลิตผลโครงการหลวงเป็นวัตถุดิบหลักในเมนูอาหาร

ภาพการอบรมสำหรับบุคลากรร้านสวัสดิการมูลนิธิโครงการหลวง

๖) การอบรมหลักสูตร “จัดการเงินพื้นฐานและการวางแผนสู่ความมั่งคั่ง (เกษียณรวย)” โดยแผนกบุคคล สำนักผู้อำนวยการผู้บริหาร ได้จัดอบรมเมื่อวันจันทร์ที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ บรรยายโดย นายจักรพงษ์ เมฆพันธุ์ โค้ชการเงิน (Money Coach) วัตถุประสงค์จัดฝึกอบรมเพื่อให้บุคลากรสามารถจัดการเงินให้เป็นระเบียบ บริหารสภาพคล่อง และจัดการภาระหนี้สินอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเรียนรู้วิธีการบริหารเงินในระยะยาว เพื่อเกษียณอย่างมั่งคั่งและมีความสุข มีผู้เข้าร่วมในรูปแบบ on-site จำนวน ๑๑๘ คน และ online จำนวน ๓๑๑ คน

ภาพการอบรมหลักสูตร “จัดการเงินพื้นฐานและการวางแผนสู่ความมั่งคั่ง (เกษียณรวย)”

๗) การอบรมเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเพื่อรองรับการขอรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดการอบรมพัฒนาทักษะเจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานด้านการเป็นผู้ตรวจประเมินภายใน การเป็นที่ปรึกษาเกษตรกร และการปฏิบัติงานด้านคู่มือระบบควบคุมบริหารคุณภาพ ภายใต้มาตรฐาน GAP เกษตรอินทรีย์ และ Global GAP + Mc Donald GAP รวม ๑๐ ครั้ง มีเจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมรวม ๗๔๓ คน และอบรมพัฒนาเกษตรกรเพื่อปฏิบัติตามมาตรฐานอาหารปลอดภัยต่าง ๆ รวม ๑๐๙ ครั้ง มีเกษตรกรเข้าร่วม ๑๐,๒๐๕ คน

ภาพการอบรมเกษตรกร

๘.๒ การบริหารงานครุภัณฑ์ และยานพาหนะ

๑) **การจัดสรรรถเช่า** ดำเนินการจัดสรรรถเช่าจากบริษัท สยามราชาธานี จำกัด (มหาชน) รวม ๑๗ คัน วงเงินงบประมาณ ๑๗,๘๗๓,๒๘๐ บาท อายุสัญญา ๕ ปี ให้แก่หน่วยงานภายในมูลนิธิฯ ที่แจ้งความต้องการความประสงค์ขอใช้รถยนต์เช่าเพื่อใช้ในการปฏิบัติงาน จำนวน ๑๕ หน่วยงาน สำหรับปฏิบัติงานในพื้นที่สำนักงานมูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ เชียงใหม่ และศูนย์ฯ/สถานีฯ ๑๑ แห่ง

๒) **การเช่าติดตั้ง GPS รถยนต์นั่ง** ดำเนินการเช่าติดตั้ง GPS รถยนต์นั่ง จากบริษัท จีพีเอส เทคโนโลยี จำกัด จำนวน ๑๙ คัน วงเงินงบประมาณ ๑๘๐,๐๐๐ บาท อายุสัญญา ๓ ปี ซึ่งทำการติดตั้ง GPS แล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๓) **การขายทอดตลาดครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง** เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ดำเนินการขายทอดตลาดครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง โดยมียานพาหนะที่ขายทอดตลาด จำนวน ๓๙ คัน แบ่งเป็น กลุ่มที่มีเล่มทะเบียนจำนวน ๒๘ คัน และกลุ่มไม่มีเล่มทะเบียน จำนวน ๑๑ คัน ซึ่งดำเนินการขายเป็นซากตามหลักเกณฑ์กรมขนส่งทางบก ว่าด้วยการขายทอดตลาดยานพาหนะที่ไม่มีคู่มือเล่มทะเบียน มีผู้เข้าร่วมประมูลจำนวน ๑๐๗ ราย โดยผู้ชนะการประมูลได้ชำระเงินของยานพาหนะที่ประมูลได้เต็มจำนวน ณ วันประมูล เป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น ๑,๒๘๕,๕๐๐ บาท

๘.๓ การติดตั้งชุดผลิตพลังงานไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์

มูลนิธิโครงการหลวง ได้รับการสนับสนุนชุดผลิตพลังงานไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์ ขนาดกำลัง ๓๐ กิโลวัตต์ จากบริษัท วินด์ เอนเนอร์ยี โฮลดิ้ง จำกัด โดยได้ดำเนินการติดตั้งบนดาดฟ้าอาคารเทคโนโลยีชีวภาพของศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ซึ่งเป็นอาคารปฏิบัติการผลิตต้นพันธุ์พืชปลอดโรคกระจายแก่เกษตรกร ทำให้ประหยัดไฟฟ้าของอาคารได้ ๕๔,๗๕๐ หน่วย ต่อปี และยังช่วยลดต้นทุนในการจัดการ

ภาพการรับมอบชุดพลังงานไฟฟ้าด้วยพลังงานแสงอาทิตย์

๓

ด้านประสานงานหน่วยงาน
สนับสนุนงานโครงการหลวง

๙.๑ การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ พัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ตามที่คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการ ได้พิจารณาเห็นชอบแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๔ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบมติการประชุมดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๔ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แจ้งผลการพิจารณาว่า สามารถดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ซึ่งเป็นกรอบในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ได้ทันที

แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ๑) การวิจัยสนับสนุนการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง
- ๒) การพัฒนาส่งเสริมอาชีพและการตลาด
- ๓) สร้างความเข้มแข็งของชุมชน
- ๔) อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๕) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น
- ๖) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

มูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และหน่วยงานราชการต่าง ๆ ได้จัดทำแผนการปฏิบัติงานในพื้นที่สถานีวิจัยเกษตรหลวงและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง จำนวน ๓๙ แห่ง ภายใต้ตามแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) จำนวน ๒๘ หน่วยงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตสังคม และสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง มุ่งสู่ “สังคมอยู่ดีมีสุข รักษ์สิ่งแวดล้อม” ทั้งนี้หน่วยงานราชการต่าง ๆ ดำเนินการตามแผนโดยตั้งงบประมาณไว้ที่หน่วยงาน ดำเนินการและเบิกจ่ายงบประมาณของหน่วยงานตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้รับจัดสรรงบประมาณรวมเป็นเงิน ๖๘๒.๒๓ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๐ ของแผนปฏิบัติการ มีผลการใช้จ่ายงบประมาณ ๖๑๙.๔๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๘๐ ของงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร และมีผลการดำเนินงานร้อยละ ๙๑.๒๖

**ตาราง ผลการดำเนินงานและการใช้งบประมาณเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ
ด้านการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖**

หน่วยงาน	ร้อยละ ของผลงาน	งบประมาณ ปี ๒๕๖๖ (ล้านบาท)			ร้อยละ ที่ได้รับ จัดสรร	ร้อยละ ผลการ ใช้จ่าย
		แผน ปฏิบัติการ	ได้รับ จัดสรร	ผลการ ใช้จ่าย		
๑. กรมการข้าว	๑๐๐.๐๐	๐.๑๐	๐.๐๗	๐.๐๗	๗๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๒. กรมการพัฒนาชุมชน	๑๐๐.๐๐	๕๑.๕๐	๗.๔๑	๗.๔๑	๑๔.๓๙	๑๐๐.๐๐
๓. กรมชลประทาน	๑๐๐.๐๐	๔๙.๐๐	๑๓.๐๐	๑๑.๕๑	๒๖.๕๓	๘๘.๕๔
๔. กรมทรัพยากรน้ำ	๑๐๐.๐๐	๑๕๗.๐๐	๔๙.๗๑	๔๙.๖๘	๓๑.๖๖	๙๙.๙๕
๕. กรมทรัพยากรน้ำบาดาล	๔๑.๖๗	๑๔.๓๑	๑๒.๐๒	๐.๑๔	๘๔.๐๐	๑.๑๗
๖. กรมทางหลวง	๑๐๐.๐๐	๑๙๓.๒๙๕	๑๖๓.๐๑	๑๖๓.๐๐	๘๔.๓๓	๙๙.๙๙
๗. กรมทางหลวงชนบท	๕๘.๓๓	๑๔๐.๐๒	๑๗๑.๔๘	๑๔๙.๖๖	๑๒๒.๔๗	๘๗.๒๘
๘. กรมประมง	๑๐๐.๐๐	๑.๒๔	๐.๗๗	๐.๗๗	๖๒.๑๐	๑๐๐.๐๐
๙. กรมปศุสัตว์	๑๐๐.๐๐	๑.๘๘	๑.๒๒	๑.๒๒	๖๔.๘๙	๑๐๐.๐๐
๑๐. กรมป่าไม้	๑๐๐.๐๐	๔๘.๓๖	๕.๓๘	๕.๓๕	๑๑.๑๒	๙๙.๔๑
๑๑. กรมพัฒนาที่ดิน	๑๐๐.๐๐	๑๐๑.๔๙	๔๗.๓๖	๔๗.๓๖	๔๖.๖๖	๑๐๐.๐๐
๑๒. กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	๑๐๐.๐๐	๓.๐๓	๐.๙๔	๐.๙๘	๓๑.๐๒	๑๐๔.๒๖
๑๓. กรมวิชาการเกษตร	๑๐๐.๐๐	๐.๐๕	๐.๐๕	๐.๐๕	๑๐๐.๐๐	๑๐๐.๐๐
๑๔. กรมส่งเสริมการเกษตร	๙๙.๙๗	๓.๖๗	๒.๓๑	๒.๓๑	๖๒.๙๔	๑๐๐.๐๐
๑๕. กรมส่งเสริมการเรียนรู้	๑๐๐.๐๐	๑.๐๐	๐.๒๗	๐.๒๖	๒๗.๐๐	๙๙.๔๑
๑๖. กรมส่งเสริมสหกรณ์	๑๐๐.๐๐	๗.๙๒	๕.๐๘	๕.๐๔	๖๔.๑๔	๙๙.๓๐
๑๗. กรมหม่อนไหม	๑๐๐.๐๐	๐.๑๗	๐.๐๓	๐.๐๓	๑๗.๖๕	๑๐๐.๐๐
๑๘. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	๑๐๐.๐๐	๓๕.๓๙	๓๔.๑	๓๔.๐๙	๙๖.๓๕	๙๙.๙๘
๑๙. กระทรวงสาธารณสุข	๙๐.๔๐	๓.๑๒	๑.๘๕	๑.๘๕	๕๙.๒๙	๙๙.๖๕
๒๐. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	๘๕.๘๘	-	๖๘.๙๗	๕๖.๒๘	-	๘๑.๖๐
๒๑. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี	๓๖.๒๐	๑๔.๕๐	๒๔.๔	๑๔.๕๐	๑๖๘.๒๘	๕๙.๔๓
๒๒. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลล้านนา	๑๐๐.๐๐	๒๒.๑๐	๖.๐๐	๕.๗๕	๒๗.๑๕	๙๕.๘๓
๒๓. มหาวิทยาลัยแม่โจ้	๖๖.๖๗	๕.๘๑	๒.๔๕	๒.๔๕	๔๒.๑๗	๑๐๐.๐๐
๒๔. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	-	๒๒.๒๐	-	-	-	-

หน่วยงาน	ร้อยละ ของผลงาน	งบประมาณ ปี ๒๕๖๖ (ล้านบาท)			ร้อยละ ที่ได้รับ จัดสรร	ร้อยละ ผลการ ใช้จ่าย
		แผน ปฏิบัติการ	ได้รับ จัดสรร	ผลการ ใช้จ่าย		
๒๕. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย	๗๓.๖๐	๖.๒๐	๑.๐๐	๐.๙๘	๑๖.๑๓	๙๘.๐๐
๒๖. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	๑๐๐.๐๐	๘๗.๕๕	๕๐.๒๒	๔๕.๘๐	๕๗.๓๖	๙๑.๑๙
๒๗. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	๙๘.๗๙	๑.๔๗	๑.๑๓	๑.๑๓	๗๖.๘๗	๑๐๐.๐๐
๒๘. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	๑๐๐.๐๐	๓.๗	๑.๒๔	๑.๑๐	๓๓.๕๑	๘๙.๐๖
๒๙. องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	๑๐๐.๐๐	๑๔.๑๒	๑๐.๗๖	๑๐.๗๖	๗๖.๒๐	๑๐๐.๐๐
รวม	๙๑.๒๖	๙๙๐.๑๙๕	๖๘๒.๒๓	๖๑๙.๕๖	๖๘.๙๐	๙๐.๘๐

๙.๒ การสนับสนุนจากหน่วยงานเพิ่มเติม

มูลนิธิโครงการหลวงได้รับการสนับสนุนการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนบนพื้นที่สูง รวมทั้งพัฒนาความพร้อมในการเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูง โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ นอกเหนือจากแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ดังนี้

ลำดับ	หน่วยงาน	โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ความก้าวหน้า
๑	กรมโยธาธิการและผังเมือง	โครงการก่อสร้างอาคารศูนย์เรียนรู้และปฏิบัติการมูลนิธิโครงการหลวง ศูนย์ผลิตผลมูลนิธิโครงการหลวง กรุงเทพฯ	๕๒.๔๔	ดำเนินการแล้วเสร็จเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๖
๒	จังหวัดเชียงราย	โครงการตามแผนปฏิบัติราชการ ๕ โครงการดำเนินงานในพื้นที่ศูนย์ฯ ๓ แห่ง ได้แก่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน ห้วยโป่ง และสะโงะ	๒๓.๖๘	อยู่ระหว่างดำเนินการในพื้นที่
๓	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	โครงการสนับสนุนการอนุรักษ์พลังงานและพลังงานทดแทนเพื่อทดสอบโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยให้สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องที่ดำเนินการรวม ๓๗ โครงการ	๔๐.๕๓	อยู่ระหว่างดำเนินการในพื้นที่

ลำดับ	หน่วยงาน	โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุน	งบประมาณ (ล้านบาท)	ความก้าวหน้า
๔	การไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย	โครงการวิจัยการปลูกป่าอย่างมีส่วนร่วม ระยะที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๖๖	๖.๓๑	อยู่ระหว่างติดตามผล และปลูกซ่อมแซม
๕	สำนักงาน กปร.	การก่อสร้างอาคารเอนกประสงค์ศูนย์พัฒนา โครงการหลวงเลอตอ	๖.๐๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๖	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	โครงการวิจัยการปลูกกาแฟในระบบอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	๐.๖๐	อยู่ระหว่างดำเนินการ ในพื้นที่
๗	บริษัท ปตท. น้ำมัน และการค้าปลีก จำกัด (มหาชน)	โครงการวิจัยการปลูกกาแฟในระบบอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติฯ และจัดนิทรรศการ ในการประชุม CND ๖๖ ณ กรุงเทพมหานคร ออสเตรีย	๑.๖๓	อยู่ระหว่างดำเนินการ วิจัยในพื้นที่/ จัดนิทรรศการ ในเดือน มีนาคม ๒๕๖๖
๘	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมีคอล จำกัด (มหาชน)	ทุนกิจกรรมในงานสังคม การศึกษา และสาธารณสุข	๐.๒๕	ดำเนินโครงการ จัดการขยะแล้ว
๙	บริษัท กรุงไทย การไฟฟ้า จำกัด	ทุนการศึกษาแก่นักเรียนในพื้นที่โครงการหลวง	๐.๗๕	มอบทุนแล้ว
๑๐	วปอ. รุ่นที่ ๕๖ และ บริษัทอินเว รับเบอร์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)	โครงการปลูกป่าวนเกษตรอย่างมีส่วนร่วม	๐.๓๐	ดำเนินการแล้วเสร็จ
๑๑	นายลำพันธุ์ พรรณ ประเทศ	การพัฒนาพื้นที่และแหล่งเก็บน้ำในพื้นที่ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ	๐.๕๐	
๑๒	ผู้บริจาค ๑๐ ราย	การเพิ่มพื้นที่สีเขียว	๐.๐๖	
รวม			๑๓๓.๐๕	

๙.๓ การประสานการปฏิบัติงานในพื้นที่

ตามที่คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง (กปส.) ได้มีมติเห็นชอบการแต่งตั้ง **คณะทำงานสนับสนุนและศูนย์พัฒนาโครงการหลวง** เพื่อให้การสนับสนุนงานโครงการหลวงในพื้นที่ และการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม โดยนายกรัฐมนตรีนามในคำสั่ง คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนโครงการหลวง ที่ ๑/๒๕๖๒ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒

องค์ประกอบคณะทำงาน

- นายอำเภอในพื้นที่ เป็น ประธานคณะทำงาน
- หน่วยงานสนับสนุนต่าง ๆ ในพื้นที่ เป็น คณะทำงาน
- หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวง เป็น คณะทำงานและเลขานุการ
- เจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงฯ เป็น คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สถาบันวิจัยและศูนย์พัฒนาโครงการหลวงจัดการประชุมคณะทำงานสนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ๓๙ แห่ง รวมทั้งสิ้น ๗๘ ครั้ง ใน ๖ จังหวัด ๒๓ อำเภอ เพื่อประสานการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของการดำเนินการในพื้นที่ รวมทั้งพิจารณาแผนการดำเนินงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ โดยสรุปประเด็นสำคัญการประชุม มีดังนี้

- (๑) การใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่โครงการหลวง การเพิ่มพื้นที่สีเขียวแบบบูรณาการ และโครงการสวมหมวกให้ดอย
- (๒) การสำรวจและเฝ้าระวังการบุกรุกพื้นที่ให้เป็นไปตามแผนการสำรวจพื้นที่ของกรมป่าไม้ และกรมอุทยาน
- (๓) การรับการสนับสนุนด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการฝึกอบรมของหน่วยงานสนับสนุนงานมูลนิธิโครงการหลวง
- (๔) การติดตามงานของหน่วยงานเข้ามาดำเนินงานภายในพื้นที่ และแผนการพัฒนาของหน่วยงานที่สนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวง
- (๕) การแก้ปัญหาไฟป่า หมอกควัน และฝุ่นละอองขนาดเล็ก

90

การเผยแพร่
งานโครงการหลวง
ในประเทศและต่างประเทศ

๑๐.๑ ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในประเทศและต่างประเทศ

ปัจจุบัน มูลนิธิโครงการหลวง ได้พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการด้านการวิจัย พัฒนา และส่งเสริมการพัฒนาทางเลือกบนพื้นที่สูงเพื่อความยั่งยืนทั้งในระดับชาติและนานาชาติ โดยมีรูปแบบความร่วมมือและการสนับสนุนงานโครงการหลวง จำนวน ๒ รูปแบบ คือ

๑) คณะกรรมการประสานงานและสนับสนุนงานโครงการหลวง โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน สนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการพัฒนาโครงการหลวง ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) จำนวน ๓๑ หน่วยงาน

๒) ความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานภายในประเทศ จำนวน ๑๑ หน่วยงาน รวม ๘๖ โครงการ/กิจกรรม และหน่วยงานในต่างประเทศ จำนวน ๕ ประเทศ รวม ๑๑ โครงการ

ภาพความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ

ภาพความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานต่างๆ ในประเทศและต่างประเทศ

๑๐.๒ การถ่ายทอดองค์ความรู้ และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

มูลนิธิโครงการหลวง นำผลงานวิจัย และผลสำเร็จจากการดำเนินงานพัฒนาทางเลือก ตามรูปแบบโครงการหลวง โมเดล ไปเผยแพร่ในการประชุมวิชาการทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) การนำเสนอผลงานทางวิชาการ

๑.๑) ระดับนานาชาติ จำนวน ๕ ผลงาน

- (๑) The 14th International Conference on Intelligent Networking and Collaborative Systems (INCoS-2022) – JAPAN
- (๒) The 25th International Conference on Network-Based Information Systems (NBIS-2020) – JAPAN
- (๓) The 26th International Conference on Network-Based Information Systems (NBIS-2023) – USA
- (๔) The 15th International Conference on Intelligent Networking and Collaborative Systems (INCoS-2023) – USA
- (๕) ตีพิมพ์วารสาร Foods Journal Impact factor (2023) : Switzerland

ภาพการนำเสนอผลงานใน International Conference

๑.๒) ระดับนานาชาติ จำนวน ๗ ผลงาน

- (๑) การประชุมวิชาการสมาคมวิศวกรรมเกษตรแห่งประเทศไทยระดับชาติ ครั้งที่ ๒๔ จำนวน ๑ เรื่อง **ได้รับรางวัลบทความดีเด่น ระดับชาติ**
- (๒) การประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๙ จำนวน ๓ เรื่อง
- (๓) การประชุมวิชาการอารักขาพืชแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๕ จำนวน ๒ เรื่อง
- (๔) การประชุมวิชาการดินและปุ๋ยแห่งชาติ ครั้งที่ ๗ จำนวน ๑ เรื่อง

ภาพการนำเสนอผลงานในการประชุมวิชาการพืชสวนแห่งชาติ

๒) การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในประเทศ

๒.๑) การประชุมวิชาการ “ผลงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง” จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๐-๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย อาสาสมัคร นักวิจัยและนักวิชาการของมูลนิธิโครงการหลวง สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง และหน่วยงานเครือข่ายเกษตรกรรมทั้งสิ้น ๔๕๐ คน

ภาพกิจกรรม “ผลงานวิจัยของมูลนิธิโครงการหลวง และ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง”

๒.๒) มหกรรมงานวิจัยส่วนภูมิภาค ประจำปี ๒๕๖๖: Regional Research Expo 2023 ณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา (ลำปาง)

ภาพการนำเสนอผลงานใน International Conference

๒.๓) งานเกษตรภาคเหนือ ครั้งที่ ๑๐ “นวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน” จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑-๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ ศูนย์วิจัยสาธิตและฝึกอบรมการเกษตรแม่เหียะ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพกิจกรรม “งานเกษตรภาคเหนือ ครั้งที่ ๑๐ “นวัตกรรมเกษตรอัจฉริยะเพื่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน”

๒.๔) “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมมูลนิธิโครงการหลวงสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน” จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๐-๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ

ภาพกิจกรรม “วันถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมมูลนิธิโครงการหลวงสู่การพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน”

๒.๕) งานเสวนาให้ความรู้ด้านชา “ดี อร่อย..กับผลิตภัณฑ์ชาโครงการหลวง” จัดขึ้นวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ

ภาพกิจกรรมงาน “ดี อร่อย..กับผลิตภัณฑ์ชาโครงการหลวง”

๓) การถ่ายทอดองค์ความรู้และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการในระดับนานาชาติ

๓.๑) การประชุมคณะกรรมการมาธิการยาเสพติด สมัยที่ ๖๖ ณ ศูนย์การประชุมนานาชาติเวียนนา กรุงเวียนนา สาธารณรัฐออสเตรีย โดยมูลนิธิโครงการหลวง ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และสำนักงาน ป.ป.ส. เข้าร่วมการประชุม และกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

- พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ องคมนตรี เลขาธิการ และประธานกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง กล่าวถ้อยแถลง ในวาระที่ ๙ ในประเด็นการติดตาม ทบทวน และการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ และผลสำเร็จของการพัฒนาทางเลือกเพื่อบรรลุมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ
- กิจกรรมคู่ขนานและการจัดแสดงนิทรรศการ ในหัวข้อ “Hats on Hills: The Inclusive Pathway on Alternative Development for Sustainability”

ภาพการจัดกิจกรรมคู่ขนาน

ภาพการจัดนิทรรศการ

- พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์ เลขาธิการ และประธานกรรมการบริหาร มูลนิธิโครงการหลวง เข้าพบนาง Ghada Waly ผู้อำนวยการใหญ่สำนักงานสหประชาชาติ ณ กรุงเวียนนา และผู้อำนวยการบริหารสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UNODC) พร้อมด้วย นางวิลาวรรณ มังคละชนะกุล เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำสหประชาชาติ ณ กรุงเวียนนา เพื่อแสดงเจตจำนงของโครงการหลวง ในการสร้างความร่วมมือกับ UNODC เพื่อช่วยเหลือประเทศสมาชิก โดยนำโครงการหลวงโมเดลไปใช้ในการลดความยากจน และการพัฒนาที่ยั่งยืน พร้อมแลกเปลี่ยนบทเรียนและประสบการณ์กับนานาชาติ

ภาพประชุมหารือร่วมกับผู้อำนวยการบริหาร UNODC

- คณะผู้แทนไทยจากมูลนิธิโครงการหลวง ประชุมหารือความร่วมมือ การดำเนินงานพัฒนาทางเลือกกับ UNODC ประจำเมียนมา สปป.ลาว ในรูปแบบ Regional-based Programme และเข้าพบ นางวิลาวรรณ มังคละชนะกุล เอกอัครราชทูตผู้แทนถาวรประจำสหประชาชาติ ณ กรุงเวียนนา เพื่อหารือการเผยแพร่งานของโครงการหลวง

ภาพการประชุมหารือความร่วมมือ การพัฒนาทางเลือกของ UNODC เมียนมา สปป.ลาว ในรูปแบบ Regional-based Programme

ภาพการประชุมหารือการเผยแพร่งาน ของโครงการหลวง ร่วมกับเอกอัครราชทูตผู้แทนถาวร ประจำสหประชาชาติ ณ กรุงเวียนนา

๓.๒) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการนานาชาติเพื่อถ่ายทอดนวัตกรรมการผลิตควินัวบนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวง ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ และสถานีเกษตรหลวงปางดะ ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๐ มีนาคม ๒๕๖๖ โดยการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการของควินัว และแนวคิดในการพัฒนาต่อยอดสู่การตลาดอย่างกว้างขวาง โดยนักวิชาการ นักการตลาดในกลุ่มประเทศใกล้เคียง ทั้งประเทศไทย เมียนมา ภูฏาน และชิลี พร้อมทั้งจัดกิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตควินัว ณ สถานีเกษตรหลวงปางดะ เพื่อให้การปลูกควินัวในประเทศไทยกว้างขวางขึ้น

๔) การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลิตภัณฑ์โครงการหลวงในระดับนานาชาติ

๔.๑) งาน SCAJ World Specialty Coffee Conference and Exhibition 2022 มูลนิธิโครงการหลวง เข้าร่วมจัดการสัมมนาและจัดนิทรรศการเพื่อประชาสัมพันธ์กาแฟคุณภาพพิเศษโครงการหลวง (Royal Project Specialty Coffee) ระหว่างวันที่ ๙-๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๗ ณ ศูนย์แสดงสินค้า Tokyo Bigsight กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น

๔.๒) งาน London Fashion Week ณ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ เผยแพร่ผลงาน เครื่องแต่งกาย และลวดลาย ผ้าปักชนเผ่าของงานหัตถกรรมมูลนิธิโครงการหลวง จำนวน ๕ ชุด ที่คัดเลือกจากผลงานในการประกวด Ethnic Design contest 2022

๔.๓) งาน Discover Thailand in Bruges 2023 โดยร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตไทยกรุงบรัสเซลส์ ณ เมือง Bruges ราชาอาณาจักรเบลเยียม ภายในงานมีการนำผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรของไทย อาทิ ผลิตภัณฑ์กาแฟ โครงการหลวงแม่ลาน้อย ชงและสาธิตเพื่อให้ผู้เข้าร่วมงานได้ทดลองชิมรสชาติและรับทราบข้อมูล แหล่งที่มา และกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพของกาแฟไทย

๔.๔) งาน International Green Week 2023 ซึ่งเป็นหนึ่งในงานจำหน่ายปลีกสินค้าเกษตรและอาหารที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยร่วมกับสถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน สหพันธ์ของประเทศเยอรมนี นำผลิตภัณฑ์จากการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรบนพื้นที่สูงของมูลนิธิโครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ร่วมจัดแสดงเพื่อประชาสัมพันธ์และจำหน่ายในภายในงาน เพื่อส่งเสริม “สินค้าไทยสู่ตลาดโลก” ด้วยการเผยแพร่มาตรฐานและคุณภาพสินค้าผลผลิตทางการเกษตรของไทย

กิจกรรมสำคัญ ในรอบปี

พิธีเปิด ศูนย์วิจัย และพัฒนากาเกษตร โครงการหลวง “ชนกาธิเบศรดำริ”

วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดศูนย์วิจัยและพัฒนากาเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้จัดตั้งขึ้นบนเนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๙ ตารางวา เพื่อเป็นศูนย์กลางการวิจัย บุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ และสร้างนวัตกรรม พร้อมถ่ายทอดให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณและการก่อสร้างจากหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน เริ่มดำเนินการสร้างเมื่อปี ๒๕๖๓ แล้วเสร็จในปี ๒๕๖๕

“ “ชนกาธิเบศรดำริ” เป็นชื่อพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีความหมายว่า เป็นศูนย์รวมการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง สืบสาน รักษา และต่อยอด ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่จะสร้างประโยชน์ทั้งแก่ประชาชน บนพื้นที่สูง ประชาชนในพื้นที่โดยรอบและประชาชนโดยรวมของประเทศ ”

ภาพพิธีเปิดศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง “ชนกาธิเบศรดำริ” วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ภาพการถวายรายงานผลสำเร็จจากการวิจัยและพัฒนาของมูลนิธิโครงการหลวง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณรับพื้นที่บ้านเลอตอ จังหวัดตาก เป็นศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแห่งแรกในรัชสมัย และพระราชทานพระบรมราชวโรกาสให้ เจ้าหน้าที่และราษฎรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ร่วมเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

ภาพหัวหน้าศูนย์ ผู้นำชุมชน เยาวชน และราษฎรในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ เฝ้ารับเสด็จฯ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ภาพประชาชนและราษฎรบนพื้นที่สูง เฝ้ารับเสด็จ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง “ชนกาธิเบศรดำริ” วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

การจัดงาน
“โครงการหลวง ๕๕”
ภายใต้แนวความคิด
“ไอรุ่นจากขุนเขา
เรื่องเล่าสู่ใจกลางเมือง”

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงาน
โครงการหลวง ๕๕ ในวันศุกร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ กรุงเทพฯ

โครงการหลวงได้เริ่มจัดงานเผยแพร่ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์มาจากการส่งเสริมเกษตรกรชาวเขา เป็นครั้งแรก ในปีพุทธศักราช ๒๕๒๓ ในชื่อว่า “งานเกษตรหลวง” โดยจัดขึ้นที่สวนอัมพร ต่อมาโครงการหลวงได้จัดงานประจำปีทั้งที่กรุงเทพฯ และจังหวัดเชียงใหม่ อย่างต่อเนื่อง จนถึงปีนี้มีชื่อว่า “งานโครงการหลวง ๕๔” โดยนับเป็นปีที่ ๕๔ ของการดำเนินงาน และเป็นครั้งที่ ๓๙ ของการจัดงานในกรุงเทพฯ เพื่อสนองในพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมุ่งมั่นในการสืบสาน รักษา ต่อยอดงานของโครงการหลวงตามพระราชประสงค์ของล้นเกล้ารัชกาลที่ ๙ ในการพัฒนาสร้างอาชีพ ช่วยเหลือเกษตรกรบนพื้นที่สูงแบบครบวงจร การจัดงานอยู่ภายใต้แนวคิด “ไออุ่นจากขุนเขา เรื่องเล่าสู่ใจกลางเมือง” เป็นการนำเสนอความอุดมสมบูรณ์ และผลผลิตที่เติบโต ออกดอกออกผล จากการพัฒนาอย่างเต็มที่ ด้วยน้ำพระราชหฤทัยตั้งสายใยที่ทอดลงมาอย่างต่อเนื่อง และความร่วมแรงร่วมใจของทุกคน ที่ทำให้ความอุดมสมบูรณ์นี้เจริญขึ้นอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

งาน “โครงการหลวง ๕๔” เป็นความร่วมมือจาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และศูนย์การค้าเซ็นทรัลเวิลด์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์นายกิตติมศักดิ์ของมูลนิธิโครงการหลวง และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี รวมทั้งเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ในโอกาสทรงมีพระชนมพรรษา ๙๑ พรรษา ในวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๖ ภายใต้นงานได้เนรมิตพื้นที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์คุณภาพระดับพรีเมียม ผลผลิตทางการเกษตรที่ปลูกโดยชาวเขาบนพื้นที่สูง สินค้าหัตถกรรม อาหารเมนูพิเศษจากวัตถุดิบคุณภาพ ผลิตภัณฑ์จากโครงการส่วนพระองค์ และดอยคำ จำลองบรรยากาศทุ่งดอกไม้นานาชาติพรรณมาไว้ในศูนย์การค้า พร้อมนิทรรศการที่ให้สาระและความรู้ต่าง ๆ

ภาพเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการ และบริเวณการจัดงานโครงการหลวง ๕๔

กิจกรรมสำคัญในรอบปี

ภาพเสด็จทอดพระเนตรนิทรรศการและบริเวณการจัดงานโครงการหลวง ๕๔

ภาพบรรยากาศงานโครงการหลวง ๕๔

การจัดงาน “โครงการหลวง ๒๕๖๖”

ภายใต้แนวคิด

“เฉลิมพระเกียรติ ทศมหาราช
สืบสานศาสตร์ ชนกาธิเบศรดำริ
จากขุนเขา สู่ชาวเรา และชาวโลก”

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ ไปเป็นประธานเปิด “งานโครงการหลวง ๒๕๖๖” ภายใต้แนวคิด “เฉลิมพระเกียรติ ทศมหาราช สืบสานศาสตร์ ชนกาธิเบศรดำริ จากขุนเขา สู่ ชาวเรา และชาวโลก” ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑-๗ ธันวาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง ชนกาธิเบศรดำริ ตำบลแม่เหียะ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ประธานองคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ เปิด “งานโครงการหลวง ๒๕๖๖”

ภายในงาน “งานโครงการหลวง ๒๕๖๖” มีจัดแสดงนิทรรศการเฉลิมพระเกียรติ นิทรรศการผลสำเร็จของมูลนิธิฯ ในรูปแบบงานวิจัยต่าง ๆ นิทรรศการผลความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ๑๗ หน่วยงาน การให้ความรู้ด้านพัฒนาการและสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น การจำหน่ายสินค้าจากอัตลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชน รวมทั้งจำหน่ายผลิตภัณฑ์และผลิตภัณฑ์กว่า ๘๐๐ รายการ นอกจากนี้ยังจำหน่ายอาหารจากครัวโครงการหลวงต่าง ๆ และอาหารท้องถิ่นกว่า ๕๐ รายการ

ภาพการเยี่ยมชมนิทรรศการและกิจกรรมภายในงานโครงการหลวง ๒๕๖๖

ภาพการเยี่ยมชมนิทรรศการและกิจกรรมภายในงานโครงการหลวง ๒๕๖๖

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จพระราชดำเนิน ไปทรงเปิดโรงเรียนรวบรวม พันธุ์พืชพระราชทาน “สิริวัณณวรี Botanical Garden”

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดโรงเรียนรวบรวมพันธุ์พืชพระราชทาน “สิริวัณณวรี Botanical Garden” ณ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๖๕

ทรงเก็บเกี่ยวพืชภายในโรงเรือน “สิริวัฒนภรณ์ Botanical Garden”

ทรงเยี่ยมชมแปลงวิจัยพืชเขตหนาวและแปลงรวบรวมพันธุ์พืชที่สำคัญและงานหัตถกรรม
ภายในสถานีเกษตรหลวงอ่างขาง

การตรวจเยี่ยม และติดตามงาน ในพื้นที่มูลนิธิ โครงการหลวง

• วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ตรวจเยี่ยมและติดตามงานในพื้นที่ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

• วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ตรวจเยี่ยมและติดตามงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่

• วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ ตรวจเยี่ยมและติดตามงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

- วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๖ ติดตามความก้าวหน้างานการก่อสร้างศูนย์เรียนรู้การพัฒนากษตรแบบยั่งยืนตามแนวพระราชดำริ ณ ศูนย์ผลิตผลโครงการหลวงในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ

- วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๖ ตรวจสอบและติดตามงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

- วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๖ ตรวจสอบและติดตามงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

- วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๖ ตรวจสอบและติดตามงานในพื้นที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

- วันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๖ ติดตามความก้าวหน้าการก่อสร้างบ่อเลี้ยงปลาเรนโบว์เทราต์ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงบนพื้นที่สูงป่าเมี่ยง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่

- วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖ ตรวจสอบโรงผลิตน้ำดื่มโครงการหลวง ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย อำเภอแมริ่ม จังหวัดเชียงใหม่

- วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ตรวจสอบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

การประชุมคณะกรรมการ บริหารมูลนิธิโครงการหลวง

- การประชุมคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุม ๗๔๐๒ ชั้น ๔ อาคาร ๗ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ กรุงเทพฯ

- การประชุมคณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง ครั้งที่ ๒/๒๕๖๖ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๖ ณ ห้องประชุมอาคาร ๔ ชั้น ๒ สำนักงานทรัพย์สินพระมหากษัตริย์ กรุงเทพฯ

กิจกรรมการปลูกป่า เพิ่มพื้นที่สีเขียว

• กิจกรรมปลูกป่าพื้นที่นาร่องโครงการ T-VER เป็นการต่อยอดเพื่อยกระดับการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ทำให้คนอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน โดยมูลนิธิโครงการหลวงร่วมกับกรมไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดกิจกรรมเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ ชุมชนบ้านเมือมน้อย หย่อมบ้านดอยมด ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

• กิจกรรมการปลูกและบริหารจัดการป่าอย่างยั่งยืน ภายใต้โครงการปลูกป่าอย่างมีส่วนร่วม โดยมูลนิธิโครงการหลวงร่วมกับกรมไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย จัดกิจกรรมเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำซุ่น อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

• กิจกรรมปลูกต้นไม้เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่โครงการหลวงเลอตอ จัดกิจกรรมเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ บริเวณอ่างเก็บน้ำแม่หินหลวงน้อย ตำบลแม่ตึ่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

• กิจกรรมการปลูกเพื่อสังคม ในโครงการปลูกปาวนเกษตรอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จัดกิจกรรมเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

▶ **รายนามคณะกรรมการมูลนิธิโครงการหลวง**

๑) นายจรัสธาดา กรรณสูต	ประธานกรรมการ
๒) พลอากาศเอก สติตย์พงษ์ สุขวิมล	รองประธานกรรมการ
๓) พันโท สมชาย กาญจนมณี	รองประธานกรรมการ
๔) พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ	กรรมการ
๕) นายกฤษณ์ กาญจนกุญชร	กรรมการ
๖) พันตำรวจเอก ธรรมนิตี วนิชย์ถนอม	กรรมการ
๗) พลอากาศเอก อำนาจ จีระมณีมัย	กรรมการ
๘) พลเอก จักรภพ ภูริเดช	กรรมการ
๙) พลอากาศโท ภักดี แสง-ชูโต	กรรมการและற்றுญิก
๑๐) คุณหญิงจันทน์ ธนรักษ์	กรรมการและผู้ช่วยற்றுญิก
๑๑) พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์	กรรมการและเลขาธิการ

▶ **รายนามคณะกรรมการบริหาร มูลนิธิโครงการหลวง**

๑) พลเอก กัมปนาท รุดดิษฐ์	ประธานกรรมการ
๒) พลอากาศเอก สติตย์พงษ์ สุขวิมล	รองประธานกรรมการ
๓) พลเรือเอก พงษ์เทพ หนูเทพ	กรรมการ
๔) พันโท สมชาย กาญจนมณี	กรรมการ
๕) พันตำรวจเอก ธรรมนิตี วนิชย์ถนอม	กรรมการ
๖) พลอากาศเอก อำนาจ จีระมณีมัย	กรรมการ
๗) พลเอก จักรภพ ภูริเดช	กรรมการ
๘) พลอากาศโท ภักดี แสง-ชูโต	กรรมการ
๙) พลอากาศตรี สุพิชัย สุนทรบุระ	กรรมการ
๑๐) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
๑๑) ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
๑๒) ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
๑๓) แม่ทัพภาคที่ ๓	กรรมการ
๑๔) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑๕) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑๖) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑๗) ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ	กรรมการ

๑๘) อธิบดีกรมบัญชีกลาง	กรรมการ
๑๙) เลขาธิการ กปร.	กรรมการ
๒๐) นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๒๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๒๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย	กรรมการ
๒๓) ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน	กรรมการ
๒๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน	กรรมการ
๒๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง	กรรมการ
๒๖) ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา	กรรมการ
๒๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดตาก	กรรมการ
๒๘) ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕	กรรมการ
๒๙) ผู้บัญชาการมณฑลทหารบกที่ ๓๓	กรรมการ
๓๐) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่	กรรมการ
๓๑) อธิบดีกรมป่าไม้	กรรมการ
๓๒) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรรมการ
๓๓) พลตำรวจเอก อรรถกร ทิพย์โสธร	กรรมการ
๓๔) พลอากาศตรี ธีระ เชียงทอง	กรรมการ
๓๕) พลอากาศตรี วีระพันธ์ ภูวจินดา	กรรมการ
๓๖) นายไพศาล ล้อมทอง	กรรมการ
๓๗) นายพงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์	กรรมการ
๓๘) นายณรงค์ชัย พิพัฒน์ธนะวงศ์	กรรมการ
๓๙) นายอินทร์จันทร์ บุราพันธ์	กรรมการและเลขานุการ
๔๐) นางสาวสร้อยทอง ซ่อลำเจียก	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๑) นายฐากร ธรรมประทีป	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

หมายเหตุ:

คณะกรรมการบริหารมูลนิธิโครงการหลวง แต่งตั้งใหม่ตามประกาศมูลนิธิโครงการหลวง ที่ ๐๐๕/๒๕๖๗ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๗

➤ รายชื่อพื้นที่ดำเนินงานมูลนิธิโครงการหลวง

๑. จังหวัดเชียงใหม่

- ๑) สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง ตำบลแม่งอน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่
- ๒) สถานีเกษตรหลวงอินทนนท์ ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
- ๓) สถานีเกษตรหลวงปางตะ ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
- ๔) สถานีวิจัยโครงการหลวงแม่ทลอด ตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- ๕) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก๊น้อย ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- ๖) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนแปะ ตำบลบ้านแปะ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่
- ๗) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง ตำบลแม่วีน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
- ๘) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก ตำบลห้วยแก้ว อำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่
- ๙) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเรา ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๐) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริ่ง ตำบลบ้านปาง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๑) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งหลวง ตำบลแม่วีน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋ง ตำบลแม่ศึก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๓) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๔) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ ตำบลเมืองก้าย อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๕) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่โต ตำบลบ่อสถี อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๖) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ทาเหนือ ตำบลทาเหนือ อำเภอแม่ฮอน จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๗) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ปูนหลวง ตำบลแม่แว่น อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๘) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แพะ ตำบลสะเมิงเหนือ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่
- ๑๙) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก ตำบลแม่วีน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
- ๒๐) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สาใหม่ ตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
- ๒๑) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ ตำบลแม่่นาจร อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
- ๒๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงวัดจันทร์
ตำบลบ้านจันทร์ อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่
- ๒๓) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองเขียว
ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
- ๒๔) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหนองหอย ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
- ๒๕) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงหมอกจ๋าม ตำบลท่าตอน อำเภอแม่ฮวย จังหวัดเชียงใหม่
- ๒๖) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก ตำบลปิงโค้ง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

๒๗) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยส้มป่อย

ตำบลดอยแก้ว อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

๒๘) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว ตำบลบ้านปาง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

๒. จังหวัดเชียงราย

๒๙) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงผาตั้ง ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย

๓๐) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงสะเมาะ ตำบลศรีดอนมูล อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

๓๑) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยแล้ง ตำบลปอ อำเภอเวียงแก่น จังหวัดเชียงราย

๓๒) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง

ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

๓๓) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น ตำบลท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

๓๔) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำริน

ตำบลแม่เจดีย์ใหม่ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

๓. จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓๕) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย

ตำบลห้วยหอม อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๓๖) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะเรียง

ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

๔. จังหวัดลำพูน

๓๗) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงพระบาทห้วยต้ม ตำบลนาทราย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

๕. จังหวัดพะเยา

๓๘) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปึงคำ ตำบลผาซำน้อย อำเภอปง จังหวัดพะเยา

๖. จังหวัดตาก

๓๙) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ตำบลแม่ตื่น อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก

ROYAL PROJECT FOUNDATION

ROYAL PROJECT FOUNDATION

♦ ช่วยชาวเขา ช่วยชาวเรา ช่วยชาวลोक

♦ มูลนิธิโครงการหลวง

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโครงการหลวง สนง.ทริเบศรดำรง
ที่อยู่ : ๙๑๐ หมู่ ๓ ต.แม่เหิยะ อ.เมืองเชียงใหม่ จ.เชียงใหม่ ๕๐๑๐๐
โทรศัพท์ : ๐ ๕๓๓๒ ๔๐๐๑-๔
อีเมล : office@royalproject.org